

Hans Kvast og Melusine

Ændringer fra 1920-udgaven til 1930-udgaven.

Rødt: 1920. Blåt: 1930. Sort: samme i begge udgaver.

Fremstillet ved elektronisk dokumentsammenligning. Nov. 2019 / HLN.

En Humoreske

Af Henrik Pontoppidan

157

I

Der er ~~sikkert~~vistnok mange, der endnu kan huske, hvordan vor verdensberømte Landsmand Komponisten Hugo Martens saae! ud i Trediveaarsalderen. Det var jo umuligt ikke at lægge Mærke til ham, naar han om Eftermiddagen dukkede op i Fortovsmylderet paa Østergade i sin store Røverkappe, ~~der hang ham ned paa Hælene,~~ og med en Hat, der ligeledes var som stjaalet fra en Teatergarderobe. Hans middelstore, noget tunge Skikkelse med det skægløse Ansigt, den grumsede Hudfarve, de sodbrune, kloge og livlige Øjne bag de store Guldbriller, Kunstnerlokkernes mørke Kringel omkring Ørene, det selvtilfornøjede Smil – hele ~~hans Person og Optræden~~Personen vakte ~~Sensation~~Opsigt, hvor han viste sig. "Der kommer Hugo Martens!" sagde Folk, og nogen sødere Musik kendte hans lydhøre Øre ikke.

Unge Mennesker fra Studenter- og Kunstnerverdenen hilste ham med den Ærefrygt, Ungdommen nærer for Ryet, især saalænge det er nyt og friskt. Damerne drejede Hovedet om efter ham, mens naar han selv skred ~~mageligt~~ henad ~~6~~ Fliserækken tilsyneladende ganske ubekymret om den Opmærksomhed, han vakte. I det højeste kunde han vende sig om med Haanden i Siden for i kunstnerisk Selvforglemmelse at eftergabe et Par smukke unge Piger, der var strøget ham tiskende forbi. Eller han blev staaende foran et Butiksvindu med et spekulativt Smil, som om han faldt i Tanker over de udstillede Varer, mens han i Virkeligheden fortabte sig i Synet af sit eget kære Spejlbillede.

158 Han havde paa dette Tidspunkt ~~allerede~~ udgivet nogle af sine skønneste Kompositioner. "Vaartoner" og "~~Du~~Dig, som jeg saae i Drømme" og flere andre af de Sange, hvormed han tidligt nynnede sig ind i det danske Folks Hjerte, var dengang ~~bleven~~allerede til. Selv talte han dog helst om sin Skribentvirksomhed, om de ret forvirrede Indlæg i den offentlige Debat om sociale eller kunstneriske Spørgsmaal, hvormed han bragte Byens Bladredaktioner til Fortvivlelse. Naar Folk takkede ham for hans Sange, svarede han gerne med at gøre opmærksom paa sin sidste ~~Avisartikels epokegørende Betydning~~Avisartikel. Han behagede sig i Forestillingen om at være en grublende Aand, en moderne Faustfigur, og – med lidt Koketteri ganske vist – saae! han sig hellere miskendt som Komponist end frakendt Evnen til filosofisk Fordybelse i Tilværelsens Gaader og Karader.

~~7~~ Han boede endnu dengang i "Stærekassen", – en beskeden Kvistlejlighed ved Søerne, hvor han hver Fredag Aften holdt aabent Hus for en Kres af unge Kunstnere og Forfattere~~og Kunstnere~~ med deres Damer, som han paa Grund af sin tidlige Berømmelse var bleven en Fører for. Det var en literær Salon efter de bedste eller dog næstbedste udenlandske Mønstre. Ved Hjælp af dunkelrøde Slør over Lamperne og et Par skønsomt anbragte Orkideer eller andre sjeldne Blomster paa Etagere og Spejlkonsol, og dertil en eller anden malerisk Skueret, f. Eks. en Skaal med Appelsiner eller store, rødkindede Æbler, omskabtes den lavloftede Stue med de skraa Vægge til en østerlandsk Drøm. Af Drikkevarer blev der kun serveret Te, anrettet i rubinrøde Glas med en svømmende Citronskive i, desuden en af disse aromatiske Munkelikører, som Tidens Æstetikere nippede til med saligt tillukkede Øjne i en dunkel Følelse af at modtage en Klosterbroders Velsignelse.

Til Udsmykning tjente ogsaa Damerne i deres dristigt stiliserede Dragter – nydelige unge Kvinder af det bedste eller dog næstbedste københavnske Selskab. Hugo Martens sad 159 gerne og vippede i en Gyngestol med en Cigaret hængende mellem de svulmende Læber.

Han var netop i de Aar bleven gift med en af Byens smukkeste unge Piger, ~~Een~~ Officersdatter. En granvoksen, sølvblond Valkyrie, der tog sig ud som et Luftslyn-8 ved Siden af hans mørkladde og massive Skikkelse.

Der var ~~kun~~sjelden mere end en halv Snes Mennesker ialt; men flere værdifulde Personligheder ejede Landet efter deres Mening heller ikke. Ud paa Aftenen, naar man var bleven træt af at diskutere Kunstens Problemer, slukkedes Lamperne og Værten satte sig til Flyglet for at improvisere. I Skæret af Kakkellovnsilden eller af Maanen, naar denne steg op over de mørke Tagrygge paa den anden Side af Søen, sank man ind i sig selv, mens Cigaretternes Ildpunkter blussede op og forsvandt i den tætte Tobaksdamp som Lygtemænd i Mosetaage.

For Hugo Martens unge Kone, Fru Matilde, var saadanne Øjeblikke virkelig som et Eventyr. Aldrig havde hun drømt om at blive en Kunstners Hustru. Før hun ved et Tilfælde lærte sin Mand at kende, havde hun betragtet en saadan Skæbne som den rene Fortabelse. Hun tilhørte paa mødrene Side en agtværdig Familie af det københavnske Borgerskab, var vokset op mellem Mænd, hvis Betydning nøjagtig fandtes afvejet og bogført i Statskalenderen, og mellem Kvinder, for hvem denne Bog tilligemed Biblen og Modejournalen udgjorde Kilderne til al fornøden Viden. Hendes Forældre havde da ogsaa med Hænder og Fødder sat sig imod Forbindelsen, og en kort Tid var det lykkedes dem at ~~9~~-gøre hende usikker. Men over dette døde Punkt i sin Forelskelse var hun bleven hjulpet af Svingkraften i Hugos Lidenskab; og med stor og rørende Standhaftighed havde hun siden modstaaet alle Familjens Forsøg paa at skille dem ad.

Iøvrigt var Fru Matilde et Menneske, som Folk ikke let blev klog paa, fordi man uvilkaarlig tillagde hende en Personlighed, 160 der svarede til hendes Ydre. Men med al sin Skikkelses Pragt og Herlighed var hun kun maadelig begavet, og – hvad der var det mærkeligste – hun vidste det selv og pintes af det. For ~~nu~~ ikke at ~~røbe~~give sig Blottelser var hun paa sin Post overfor ~~alle~~-Fremmede og iførte sig et dronningeagtigt Væsen, der forhindrede Tilnærmelser. DaSkønt hun i Virkeligheden var det naturligste Menneske under Solen, kom der derved noget stift og anstrengt i hendes Maade at være paa, ~~der kunde virke som Skabagtighed.~~ Navnlig overfor sin Mands Venner viste hun sig altid i fuld Rustning af Angst for ~~ikke~~, at hun ved sin Uvidenhed skulde gøre ham Skam og blive til Latter blandt de andre unge Kunstnerfruer.

Ogsaa i musikalsk Henseende var hun en umyndig. Hun havde lært at spille, saadan som hun havde lært at danse og løbe paa Skøjter, men var uden virkelig Forstaelse af Musik. Da hun imidlertid i sin Forelskelse henryktes af alt, hvad Hugo havde skrevet skrev, havde han faaet høje Tanker om hendes Dømmekraft, og talte til ~~10~~ alle om hendes mærkeligt sikre musikalske Instinkt.

I det hele var de meget lykkelige. Endnu længe efter Bryllupet inspirerede ~~hun~~hendes Skønhed ham til nye Kærlighedssange, og i ledige Timer kunde han sidde tavs og betragte hende med sit selvtilfredse Smil, som om hun var et Kunstværk, han selv havde skabt – hvad han delvis virkelig ogsaa havde var. Det var altid ham, der valgte Stofferne til hendes Kjoler for Farvesammensætningens Skyld, og stadig overraskede han hende med Foræringer, et Smykke, gamle Kniplinger, Skildpaddeskamme og lignende kostbare Ting, som han rigtignok ofte stjal fra hende bagefter og pantsatte eller solgte, naar han var i Bekneb for Penge.

Fru Matilde var i Begyndelsen aldeles rystet over disse vedvarende og uopklarede Tyverier og begreb ikke den LigeGYldighed, hvormed Hugo trak paa Skuldren af dem. Da Sammenhængen omsider gik op for hende, viste hun sig ~~døg trøds~~161 med al sin Ubegavethed forstandig nok til ikke at lade sig mærke med noget; og da hun nu forstod, hvor alvorlige Hugos økonomiske Vanskeligheder til Tider kunde være, indførte hun straks et strengt Besparelssystem i Husholdningen, som dog kun gik ud over hende selv. Skønt hun

paa dette Tidspunkt havde faaet sit første Barn og allerede ventede det andet, levede ~~11~~ hun saa at sige af Luften for at Hugo ikke skulde undvære nogen af de tilvante smaa Lækkerier, som han ~~holdt saa meget af~~ var vant til og komponerede saa godt paa.

Han var begyndt at arbejde paa en stor Opera, et muntert Fastelavnsspil, som de begge byggede de største Forhaabninger paa. Hugo talte meget om at ville købe Villa ved Genfersøen. Naar Operaen var bleven færdig og opført paa Evropas store Scener, vilde der regne Guld ned over dem, og han havde bestemt, at de derefter regelmæssigt skulde tilbringe en Del af Vinteren i Syden.

Saaledes levede ~~Hugo Martens~~ de begge en lykkelig Tid i store Forventninger, indtil han blev henimod de fyrr.

Derefter fulgte en Række vanskelige Aar og tilsidst en Katastrofe. Det er om denne, her skal fortælles. I sine vidtløftige "Erindringer og Bekendelser" har vor berømte Landsmand selv redegjort for, hvad han med et forblømt Udtryk kalder det natsorte Vendepunkt i sit Liv. Men i denne Fremstilling af en overnaturlig Magts bogstavelige Indgriben er naturligvis en fantastisk der lovlig megen Selvforgyldning. Der skal nu i denne lille Bog for første Gang meddeles Offenligheden, hvad der virkelig passerede ved den Lejlighed.

Først dog endnu et Par vejledende Forhaands-Oplysninger.

Hugo Martens var altsaa bleven henimod ~~12~~ fyrretyve Aar, og Publikums Holdning overfor ham begyndte at præges af LigeGYldighed. Sin Opera havde han aldrig faaet færdig. Arbejdet gik ikke længere for ham som i de unge Dage, da 162 han rystede Melodierne fuldt færdige ud af Ærmet. For at kunne leve ~~komponerede, maatte~~ han stadig ~~nye Sange og Klaverstykker~~ komponere nyt; men man mærkede Anstrengelsen, og han trættede Folk med Gentagelser. Dertil kom et helt Hospital af mere og mindre indbildte legemlige Lidelser, som til Tider næsten gjorde ham til Invalid. Det lille Hjem i "Stærekassen", hvor nu et Par stueblege Smaapiger med botticelliske Fletninger omkring Ørene løb i Vejret, var trods Fru Matildes faste Styre mere og mere bleven præget af den sædvanlige, lurvede Kunstnerkamp for Udkommet.

Samtidig rykkede en ny Ungdom frem med Pauker og Trompeter og fangede Publikums Interesse. Der var navnlig en vis Sivert Nielsen, som havde vakt Opsigt med en Orkesterkoncert og derfor huserede Dag og Nat i Hugos Tanker som en Brems. Det var en Mand omtrent i hans egen Alder, en forhenværende Nybordershaandværker, som paa den Tid, da han selv var Koncertsalenes unge Aladdin, havde arbejdet paa Holmen og om Natten øvet sig i at komponere. Nu var hans Navn bleven et Stridens Tegn, der delte den københavnske Musikverden i to Lejre ~~13~~ og foranledigede vidtløftige Polemiker i Bladene. Hugo turde tilsidst næppe aabne en Avis af Frygt for at støde paa det forhadte Navn. Han, som straks følte sig forladt og forglemt af det utaknemlige danske Folk, naar han i to Dage ikke havde set sig nævnt paa Tryk, opfattede tilsidst alt dette som et Snigløb mod ham personlig, en planlagt Forfølgelse sat i Scene af hans Fjender.

Ogsaa Vennerne havde efter hans Mening vist sig troløse. Personlige Rivninger og indbyrdes Skinsyge havde længe virket opløsende paa Broderskabet. Ved enhver Modgang vendte derfor hans Mistanke sig først mod dem. Overalt saae han Sammensværgelse og Baghold, og efterhaanden som Tiden gik og han følte Stilheden omkring sit Navn vokse, grebes han af dybsygelig Fortvivlelse.

163 Matilde saae med Ængstelse, hvordan Modgangen tog paa ham; og da Hugo fortav den egenlige Aarsag til sin Forstemthed, levede hun i den Tro, at det udelukkende var deres fælles økonomiske Bekymringer, der gjorde ham saa nedslaaet. Hun kom da paa den Tanke, at hun maaske kunde hjælpe lidt paa deres Finanser ved at give sig til at sy for en Forretning. Hun havde hjemmefra nogen Færdighed i Kunstbroderi; og virkelig lykkedes det hende at indtjene ikke saa ganske smaa Summer til Huset med ~~14~~ sin Naal. For dog ikke at ydmyge Hugo

hemmeligholdt hun Arbejdet og tog det kun frem, naar han var ude, eller om Morgen, inden han stod op.

Havde hun tidligere været hans Muse, saa var hun nu [desuden](#) bleven hans kammeratlige Forsyn, der paa hans Vegne daglig tog Kampen op med Slagter, Bager og Urtekræmmer for at holde Hjemmet oven Vande. Overhovedet var der større Overensstemmelse mellem hendes indre Menneske og det valkyrieagtige Ydre, end det flygtigt set kunde synes. Trods sin [Aandsfattighed](#)[Enfoldighed](#) var hun en Karakter, hos hvem Kærligheden til Mand og Børn udløste heroiske Egenskaber. Det mærkedes, at hun havde sine Rødder dybt i det gamle københavnske Borgerskab, var en Ætling af dets storhertede Kvinder, for hvem Kærligheden var [eet](#) med en naturbestemt Selvpofrelse.

Hugo kom tilsidst under Vejr med, at hun havde skaffet sig private Indtægter. Saa letsindig han end var i Pengesager, havde han dog altid overraskende nøje Rede paa, hvad der gik med i Husholdningen. En Undersøgelse, som han foretog bag hendes Ryg, opklarede hurtigt Sammenhængen, og hans første Tanke var at ville nedlægge en bestemt Indsigelse mod, at hun fortsatte med denne altfor store Opofrelse, som han absolut ikke kunde tage imod. Da [15](#) han imidlertid indsaae', at det maatte dreje sig om en ret betydelig Fortjeneste, og da han virkelig for Tiden var i den [164](#) pinligste Forlegenhed, bestemte han sig til i det mindste foreløbig at lade, som om han ingenting vidste.

Men i de efterfølgende Dage skrev han en af sine skønneste Kompositioner, det lille vemodige og ømme Klaverstykke: "De skjulte Tanker".

[16](#)

II

Fru Matildes Forældre, pensioneret Oberstløjtnant Hansen-Frick og Frue, kom en Formiddag i Besøg paa en Tid, da de vidste, at de ikke vilde træffe Svigersønnen hjemme. Tvungen af Nøden havde Hugo taget Ansættelse som Lærer ved et privat Musikkonservatorium, hvor han underviste et Par Timer daglig i Harmonilære.

Mens Fru Hansen-Frick ikke saa sjælden besøgte sin Datter, ogsaa naar Hugo var hjemme, var Oberstløjtnantens Tilsynekomst i "Stærekassen" en virkelig Begivenhed. Han kom dog ikke uventet. Det var nemlig den ene af de to Smaapigers Fødselsdag, og skønt det kostede ham alvorlig Overvindelse at betræde sin Svigersøns Hjem, var han for meget af en Formens Mand til at kunne forsømme at lykønske et Barnebarn og personlig bringe hende en passende Gave.

Han var dog ikke at formaa til at tage Overtøjet af, ligesom han meget bestemt afslog alle tilbudte Forfriskninger. Mens de andre tog Plads [17](#) ved Bordet omkring

Fødselsdagschokoladen, sad han tavs i sin velbørstede Spaserepels med begge Hænder over Stokkens forsøvede Haandtag og saae' sig inspicerende omkring i "denne Forstyrrelsens Hule", som han ved sig selv kaldte Datterens Hjem.

Fru Mathilde var altid uhyre nervøs, naar hendes Forældre kom i Besøg. Hun vidste godt selv, at Stuerne Forfald begyndte at falde i Øjnene, [saa](#)[hv](#)or meget hun end anstrengte sig for at dække over Hullerne i Betrækket og [165](#) skjule Sliddet paa Gulvtæpperne. Blot det at sætte Tingene paa Plads gik hende ofte over Hovedet, fordi Hugo var saa uordenlig.

Nu sad hun desuden med Hjertet i Halsen af Frygt for, at det skulde ringe. Huset blev i denne Tid formelig bestormet af Forretningsbude med Regninger. Selv havde hun efterhaanden faaet en vis Færdighed i at ekspedere den Slags Folk ned ad Trapperne med et Par [venlige](#)[frejdige](#) Ord; men ~~hun havde faaet en ny~~[hendes nye](#) Tjenestepige, ~~der syntes~~ ligefrem [gjorde](#)[at gøre](#) sig en Fornøjelse af at komme ind i Stuen ~~og forlange~~ [Penge](#) med [Regninger](#), naar der var Fremmede. [Endelig](#)[Desuden](#) levede hun i disse Dage i Tordenangst for en vis Hr. Korb, hvis Navn længe havde spøget der i Huset som et ondt Varsel.

Ikke desmindre var Fødselsdagsbordet nydeligt dækket, Smaapigerne pyntelige i hvide Kjoler og med Sløjfer ved Ørene. Midt paa Bordet [18](#) stod et Glas med fire smukke Drivhusroser, og

Matilde glemte ikke at fortælle sine Forældre, at hun havde faaet dem af sin Mand i Dagens Anledning.

Med paatagen Frimodighed gik hun tilsidst hen til Faderen med en Kop Chokolade paa en Bakke.

"En lille Bundskjuler maa du nu alligevel drikke, lille Far!"

Ogsaa Moderen søgte nu at pirke ved Træmanden.

"Vær nu ikke sær, Ludvig."

Men Oberstløjtnanten var ikke alene en Mand, der overholdt Formerne. Han var ogsaa et Menneske med Respekt for sit eget Ord. Og forresten kunde hans Mave ikke taale Chokolade.

Han var af Skikkelse en Goliat, og havde i sine yngre Dage været heftigt efterstræbt af modne Kvinder. Mere paa Grund af Dumhed end af Hang til Udskejelser var han nogle Gange bleven hængende i et udspændt Garn, hvad der havde foraarsaget en Del Kruseduller paa hans ellers retlinjede Livsbane. Han var nu en rødmosset Herre paa tresindstyve 166 Aar, der med Støtte af en omhyggelig skjult Forskønnelseskunst havde bevaret et ret ungdommeligt Udseende. Selv var han ikke i Tvivl om, at han stadig var Københavns smukkeste Mand.

Hans Kone, havde i sin Tid lidt meget under hans Utroskab, var hendes Taarekilder udtørrede. Hun var bleven fed og sløv og overbærende mod alle.

Efter en halv Times Forløb trak Oberstløjtnanten sit Ur frem og erklærede, at de maatte gaa. Tiden var udløben. Hans Kone bad ynkelig for sig om endnu et Kvarter. Ogsaa de to langbenede Smaapiger, der med deres korte Skørter og tillavede Manerer mindede om Balletbørn, tryglede ham om at blive. Fødselsdagsbarnet lagde sig tilsidst i bedende Stilling paa Knæ foran ham med Hænderne samlede over Brystet. Men Oberstløjtnanten viste sig paany som en Karakter og krævede en Aftale respekteret.

Alligevel gik der igen det meste af en halv Time, før de kom afsted. Fru Hansen-Frick var en af disse blide kvindelige Naturer, der bærer de tungeste Tilskikkelser med englelig Sagtmodighed, men til Gengæld piner Livet af Omgivelserne med deres Omstændelighed. En uendelig Tid stod hun foran Konsolspejlet i Dagligstuen for at sætte sin Hat og anbringe Sløret, og bagefter gik der et Kvarter med at finde hendes Handsker, som hun havde forlagt. Da hun endelig var kommen i Kaaben og havde fundet sin Paraply, som ogsaa var bleven borte, og havde faaet Muffen tilstrækkelig rystet, skulde hun absolut et lille Ærinde ind i Sovekammeret, hvor det saa kom til en længere Samtale mellem Moder og Datter.

"Hvad er der i Vejen, lille Tilde? Jeg synes, du er saa urolig."

Matilde vilde først ikke svare. Hun vidste, hvor haabløst det var at ville gøre Moderen begribeligt, hvad der trykkede hende. Men Trangen til Fortrolighed var alligevel for stærk.

"Det er ham – Korb."

"Korb? Er det Teaterdirektøren?"

"Ja."

"Er han ikke ved Casino nu?"

"Jo."

"Hvad er der med ham?"

"Aa, han skulde skydes! Han er en ren Bandit!"

"Ja, nu husker jeg, – det har din Mand ogsaa sagt engang. Men hvad er der da i Vejen?"

"Det er det Udstyrsstykke, han skal have op. Du veed, han har bestilt Musik til Dansene hos Hugo."

"Jamen det er jo længe siden, Tilde. Er den Musik ikke færdig?"

"Hugo har ikke været oplagt, og det maa dog en Kunstner have Lov til. Men nu kan du tænke dig, iforgaars sender Korb ham et uforskammet Brev og ligefrem truer med Stævning og Politi, dersom han ikke faar Partituret inden tre Dage."

"Men du godeste –!"

"Ja, har du kendt Mage til Frækhed!"

"Men sig mig, Tilde, har ikke din Mand allerede [21](#)-faaet Betalingen? Jeg synes, du har talt om det."

"Naa ja, det kan gerne være. Hvad saa?"

"Jo, [veeéd](#) du hvad, min Pige, saa er Manden jo dog i sin gode Ret."

"Du forstaar det ikke, Mor! Du og Far begriber nu engang ikke Kunstnere."

"Naa naa, lad os nu [bare](#)—."

"Nej, I gør ikke! At komponere er dog ikke det samme som at høvle Brædder og stoppe Pølser – saa og saa mange Alen i Timen, vær's [agrtig](#)!"

"Nej, det plejer din Mand jo at sige, men –"

"Hugo kan slet ikke arbejde, naar han ikke er inspireret. – Men nu kommer det værste. [Veeéd](#) du, hvad Hugo svarede Korb?"

"Nej."

[168](#) "Han tog et Brevkort – ovenikøbet et aabent – og skrev med store Bogstaver lige hen over det: "De er en stor Æsel. Modtag Forsikringen om min grænseløse Foragt. Hugo Martens." – Hvad gi'er du mig!"

"Men du godeste ~~Gud~~! Du gav ham da ikke Lov til at sende det?"

"Hvad skulde jeg gøre? Jeg tryglede ham naturligvis om at lade være. Jeg tiggede ham ligefrem. Men ligemeget hjalp det. – Saadan er han! Naar Hugo bliver rasende, [veeéd](#) han ikke, hvad han gør."

[22](#) "Men, Barn! Det kan jo blive en rædsom Historie for jer! Jeg har dog aldrig hørt Mage!" Moderens enfoldige Forskrækkelse, der gav sig et pudsigt Udtryk i hendes Ansigt, havde den Virkning paa Matilde, at hun [pludselig](#)-kom til at le højt. Saa dødelig angst hun var, fordi hun vidste, at Direktør Korb havde Ord for at være en brutal Person, overfaldtes hun [undertiden ofte](#) af en [saadan](#) ubetvingelig Lystighed, en frydefuld Svimmelhed. Ved Synet af Moderens Rædsel løftedes hun som af brusende Vinger [i en Størhedsrus](#)-højt op over den borgerligt bekymrede Hob. Men Flugten varede [altid](#) kun et Nu. Hun var ikke som Hugo skabt for de højere Luftlag. I det næste Øjeblik stod hun atter modløs hos Moderen og var lige ved at græde.

I det samme dundrede Oberstløjtnanten [1](#) rasende paa Døren med sin Stok.

"Nu gaar jeg!" brølte han.

"Ja ja, nu kommer vi!" sagde hans Kone og ordnede sin Nederdel.

Oberstløjtnanten følte sig højst ilde tilmode ved at befinde sig ene med sine Børnebørn. Han var meget øm over sin Spaserepels, og Børnene havde et Par Gange paa faretruende Maade nærmet sig [denham](#) med deres kagefedtede Fingre. ~~Han havde tilsidst maattet holde sig dem fra Livet ved at sætte dem Stokken for Brystet.~~ Den gamle Militær brød sig overhovedet ikke om sine forkælede [23](#)-Datterbørn. Han kunde ikke tilgive dem deres Lighed med [169](#) Faderen og forargedes over deres paagaende og skabagtige Væsen, hvori han ligeledes sporede Svigersønnens uheldige Indflydelse.

Da Fru Hansen-Frick kom tilbage til Dagligstuen, var hendes Mand netop gaaet. Hun hørte ham slaa Entredøren op og i Forbitrelse stampe ned ad Trappen. Alligevel genoptog hun uanfægtet den afbrudte Samtale med Datteren ude i Forstuen.

"Nu skal jeg sige dig noget, min Pige. Du skal straks tage dit Tøj paa og gaa hen til Hr. Korb og gøre ham en Undskyldning paa din Mands Vegne."

"Jeg tror, du vil, Mor! Hugo vilde aldrig tilgive mig det!"

"Du skal gøre det alligevel. For din egen Skyld og for Børnenes. Jeg skal sige dig en Ting: Vi Kvinder skal gaa bagefter vores stakkels Mænd og bøde paa, hvad de [har bragtbringer](#) i Ulave. Det er vores Lod her i Livet. Det sagde min Mor altid. Og det Ord har jeg maattet sande."

"Kommer du – eller kommer du ikke?" gjaldede det op gennem Trappegabet.

"Nu kommer jeg!"

Matilde følte sig træt efter Besøget. Hun sendte Børnene ind i Spisestuen til deres Dukker for at være alene. Mens Moderens Ord vedblev at summe ²⁴ for hendes Øre, gav hun sig til at tage af Bordet, der af Hensyn til Forældrene var bleven dækket i Dagligstuen. Hun lod blot et Par Kopper staa til Hugo tilligemed nogle af de lækreste ~~Kager~~Flødeskumskager, som hun i Forvejen havde sat fra til ham.

Næppe fem Minutter efter Forældrenes Bortgang ringede det, og Pigen kom ind med en Kulregning paa fireogfyrretyve Kroner. Matilde lod, som om hun havde forlagt sine Nøgler, og bad hende sige til Budet, at han kunde komme igen en anden Dag. Men da Pigen var gaaet, sank hun ~~svimmel~~ ned paa en Stol og lukkede Øjnene i et Minuts Selvopgivelse. ¹⁷⁰ Det var, som om alle Ulykker og Fortrædeligheder havde sat hinanden Stævne her i disse Dage! Hvad skulde hun gøre? Til Hugo nyttede det ikke at snakke om Penge for Tiden. Det sluttede hun blandt andet af, at hun i nogle Dage havde savnet en Guldbrosje, som hun havde arvet efter sin Bedstemor. Og nu Korb? Dette forfærdelige Menneske med hans Trusel om Stævning og Politi! Hun tænkte igen paa Moderens Raad. Skulde hun forsøge det? Hugo behøvede jo slet ikke at faa noget at vide. Og Sagen kunde maaske afgøres skriftlig, eller – Hun rejste sig med et Sæt. Hun kunde telefonere! Viceværten nede i Stuen havde faaet Telefon! Dersom Korb var at træffe paa sit Kontor-²⁵ nu, kunde den hele Sag maaske være bragt ud af Verden inden fem Minutter.

Da hun langt om længe havde faaet Forbindelse med Teaterkontoret, spurgte en dyb og tvær Mandsstemme hende ind i Øret: "Hvad godt?" Det viste sig at være Hr. Korb selv, og hun blev et Øjeblik helt borte i sin Modbydelighed ved at have det Menneskes Stemme saa nær ind paa sig.

"Ja, det var blot det –, " sagde hun stammende efter at have nævnet sit Navn. "Det er i Anledning af det Brev, min Mand har sendt Dem."

Direktøren udtalte forretningsmæssigt sin Beklagelse; han kendte ikke noget til et Brev fra Hr. Martens.

"Naa, næ, det var nu ogsaa kun et spøgefuldt Brevkort-... i Anledning af Direktørens Ønske om Partiturets Aflevering –."

"Kender ikke noget til det," svarede der i uforandret Tone. "Hr. Martens var hos mig ~~igaari~~Dag, og jeg har hans skriftlige Tilsagn om, at Arbejdet skal ligge færdigt her paa mit Bord ~~idagom~~ fjorten Dage. Dertil henholder jeg mig."

"Har min Mand –?"

Af Overraskelse var Matilde lige ved at forsnakke sig.

"Naa – ja ~~naturligvis~~—Ja, saa er altsaa Sagen lykkelig ordnet."

²⁶171 "For saa vidt er den det altsaa."

"Tak. Mange Tak. Det var blot det, jeg gerne vilde vide – Undskyld!"

"Jeg be'r!"

Matilde vaklede op ad de mange Trapper og maatte støtte sig til Rækværket. Hugos uberegnelige Indfald kunde undertiden bedøve hende som et Kølleslag. Hvad var nu dette? Hun kunde jo ikke huske fejl. Hugo paastod rigtignok, at hun havde en "snavs" Hukommelse, som hun skulde vogte sig for at stole for meget paa. Men her var jo ingen Fejltagelse mulig! Endnu iaftes havde de talt om Sagen, og det havde moret Hugo at forestille sig Udtrykket i Korbs Bulldog-Ansigt i det Øjeblik, han læste Brevkortet. Han gav jo en hel komisk Scene tilbedste, saa hun tilsidst selv maatte le med.

Mens hun havde været borte, var Hugo kommen hjem. Han sad ved Bordet og havde selv skænket sig en Kop Chokolade og var just i Færd med at stoppe den sidste Flødebolle i Munden.

"Men –" udbrød hun. "Er du allerede kommen!"

Idet han børstede nogle Kagekrummer af sig med sit Lommetørklæde, forklarede han, at han havde følt sig utilpas og derfor taget sig fri den sidste Undervisningstime.

"Kære – du er da ikke daarlig?"

27-Han trykkede Haanden ind i Siden med en undertrykt Klage.

"Det er disse Nervesmerter. Det er, som om der sad et helt Dusin Stoppenaale derinde over Lænden. Aa – det er en ubeskrivelig Pine!"

"Hvad skal jeg give dig, min Ven? Et Glas Vin?"

"Aa ja, et Glas Madeira kunde maaske hjælpe lidt."

Han saae' virkelig ret medtaget ud. Rigtignok havde de senere Tidens megen Modgang ikke netop berøvet ham hans Huld. I Modsætning til Matilde var han paa Grund af Mangel 172 paa Motion snarest bleven fyldigere og havde faaet Hængemave. Men hans mange indbildte Svagheder svulmede op for ham til uhørte Lidelser, hver Gang der mødte ham en ny Fortrædelighed. Og der var nu sket det, at han igen i en Avis havde læst en Fanfare til Sivert Nielsen og "den nye danske Musikretning", som denne Grovsmed skulde have skabt, en Artikel, som han ovenikøbet mistænkte en af sine forrige Venner for at have skrevet, et Menneske, han havde overøst med Velgerninger, endogsaa laant Penge.

"Hugo," sagde Matilde, efter at hun var kommen tilbage fra Spisestuen med Vinkaraflen og havde skænket et Glas for ham. "Du maa ikke blive vred – men vil du sige mig en Ting ganske oprigtig?"

28-"Hvad er det?" spurgte han, og drak langsomt Glasset ud.

"Sig mig ... det Brevkort til Korb? Sendte du det virkelig afsted?"

Hugo tog Glasset fra Munden og skottede til hende over Brillerne med et forsigtigt lurende Blik. Derpaa satte han Glasset fra sig, og Blikket blev stort og fuldt af krænket Værdighed.

"Hvorfor spørger du om det?"

"Jo, for Korb har ikke modtaget det. Jeg kan lige saa godt sige det, som det er: jeg veed bestemt, at han ikke har faaet det."

"Ikke faaet det ... Veed det bestemt. Hvad er det for noget Vaas? Jeg forstaar ikke et Muk! ... Det var jo dig selv, der indstændig bad mig om ikke at sende ham det Kort. Det kan du dog ikke have glemt. Og jeg vil sige dig, jeg fortryder i Grunden, at jeg gav efter. For jeg kommer dog engang til at give den Asenskæft en Mundkurv paa."

"Jamen, Hugo – kan du ikke huske iaftes? Vi talte jo om Kortet, og du sa', at han vilde faa et Krampeslag af Raseri, naar han læste det. Kan du huske, du lavede Ansigter efter ham –"

173 "Nej, hør nu, min Pige – nu er du virkelig for taabelig. Forstod du ikke, at det var Løjer? Brug dog din Fornuft! Naar jeg ikke havde afsendt Brevet, fordi du saa indstændig bad mig

29-om at lade være, saa kunde det da for Pokker ikke være Alvor."

Hun havde siddet med Hænderne i Skødet og iagttaget ham med et spændt Udtryk. Under Anstrengelsen ved at tænke var der efterhaanden kommen en dyb Fold mellem hendes Bryn. Nu blev hun pludselig rød og løftede Hænderne op til Ansigtet for at skjule sin Flovhed.

"Ja – jeg har været dum! Det er rædsomt! ... Du skulde blot vide, hvor angst jeg har været!

... Men nu skal du høre, hvor fiffigt jeg bar mig ad for at faa at vide—."

"Nej, lad mig være fri!" afbrød han hende og tog sig igen til Lænden med en Jamren. "Av! Av! ... Det er forfærdeligt! ... Sig mig blot, har dine Forældre saa været her?"

"Ja, det er ikke mere end en halv Time, siden de gik. Jeg skal hilse fra dem. Mor bad mig udtrykkeligt om det."

Hugos Underlæbe svulmede af Haan.

"Løjtnanten optraadte vel i en af sine komiske Helteroller?"

"Far var saamænd rigtig rar."

"Gudbevares! En Anstandsherre! Ridder af Sværdordenen! Er det ikke af tredje Grad?"

"Du skal ikke gøre Nar, Hugo! Naar du selv engang faar en Orden, vil du saamænd tage det lige saa højtideligt."

30 "Tror du? ... Sig mig, havde din Mor sin nye Hat paa? Den à la Hvidkaalshoved? Kan du egentlig begribe, at hun har kunnet faa sig selv til at vælge den Form. Det er lidt dristigt, synes jeg. Noget i Retning af at stable Pelion ovenpaa Ossa. Men hun har maaske netop gjort det for ikke at bryde Stilen."

"Du er vist vittig, lille Hugo! Men du skal værsgo' tale 174 pænt om Mor. Hun er det bedste Menneske paa Jorden. Du kan sige om Far, hvad du vil, – Mor skal du respektere!"

Men Hugos spændte Giftblære maatte tømmes.

"Hvad mener du med, at jeg ikke taler pænt om din Mor? Jeg tillader mig i al Beskedenhed at kritisere hendes Hat, der virkelig er en ualmindelig hæsli Bør. Jo, saa kunde jeg forresten ogsaa ønske, at min charmante Svigermama var lidt mindre svulmende. Synes du ikke selv, at det begynder at blive uhyggeligt? Du burde foreslaa hende en Afmagringskur."

"Du skulde ikke tale om Tykkelse! Du kunde saamænd selv trænge til noget i den Retning, lille Hugo."

"Du tager fejl. Ethvert sundt og kraftigt Mandfolk har [i min Alder](#) en naturlig Tilbøjelighed til Embonpoint. Og overskrider det ikke en vis Grænse, er det kun klædeligt. [Det har jeg forresten sagt dig for.](#) Med en Dame er det en ganske anden Sag. Og bliver din Mor ved at lægge sig ud, som hun [31](#) har gjort det i de senere Aar, ender det jo med den rene Uformelighed. Hun vil tilsidst blive en komisk Gadefigur ligesom tykke Mørch – Grosserereren. Jeg havde engang i Teatret det Uheld at komme til at sidde ved Siden af det Monstrum. Man kunde ligefrem høre Fedtet gro paa ham. Du skulde dog advare din Mor."

"Og du skulde skamme dig lidt, skulde du! Jeg [veeéd](#) ikke, hvad der gaar af dig idag, Hugo. Du er rigtig uartig."

Hendes nervøse Oprevhed, som hun hele Formiddagen saa heltmodigt havde nedkæmpet, overvældede hende nu. Hun kom til at græde, og gik [tilsidst](#) ud af Stuen med Lommetørklædet for Munden.

Hugo fulgte hende tildørs med Øjnene. Derpaa sad han længe og stirrede ud for sig med et tungt og sorgfuldt Blik. Pludselig skar han en Grimace. Han havde opdaget sin egen Skikkelse i Konsolspejlet lige overfor. Med et Udtryk af Væmmelse rakte han Tunge ad sig selv. "Bæ –!" sagde han.

[32](#)

[175](#)

III

Hugo sad et Par Dage efter inde i sin Forlæggeres lille Privatkontor. Han var kommen der for at sætte denne Mand Kniven paa Struben og tiltvinge sig et nyt Forskud paa den forventede Millionindtægt af sin Opera, som han knap nok rigtig var begyndt paa. Foreløbig nævnede han dog ingenting derom men sad og passiarede og fortalte Historier. Munden stod ikke paa ham, og han gav sig Udseende af at være i [ypperligtbrillant](#) Humør.

Forlæggeren, en tyndhaaret Herre i Halvtredserne, sad afventende og strøg i Tavshed sine [kvindagtigt](#) hvide og velplejede Hænder, hvorpaa der sad to store Signetringe.

Hugo saae en Dødsfjende i dette Menneske, og undrede sig ofte over, at han [havde modstaaetmodstod](#) Fristelsen til at kvæle ham. Skønt Forretningsmanden adskillige Gange havde hjulpet ham ud af slemme Forlegenheder, var han i Hugos Øjne en Vampyr, der kun tørstede efter at udsuge [ham.sine Klienter og gøre dem til Slaver](#). Alene Synet af hans kostbare Ringe bragte [33](#) ham altid i Raseri. Hvad var de andet end Tyvekoster? Købt for fattige Kunstneres Hjerterblod!

Efter en Snes Minutters Forløb satte Hugo fløjtende sin store Hat paa Hovedet og rejste sig for at gaa. Men paa Vejen til Døren standsede han, [slog sig for Panden](#) og udbrød:

"Det er sgu sandt! Det havde jeg nær glemt! Jeg maa have Penge hos Dem idag. Jeg trænger til Kontanter. Jeg er i en øjeblikkelig Forlegenhed for en større Sum – en stor Sum – Der er ikke andet for – De maa rykke ud med Moneter:–. "

Forlæggeren havde løftet Øjnene fra sine Hænder og hørt paa ham med et blegt Genkendelsessmil. Det var ikke første Gang, at denne Scene opførtes i hans Kontor af Hugo og andre.

"~~Veed~~ 176 "Véd De rigtig, Martens, hvor stort Deres Forskud hos mig allerede er?"

"Jo, det ~~veed~~ jeg udmærket godt. Men hvad betyder det? Hvorfor minder De mig om det?"

~~Det er kun Udflugter.~~ De har jo rigelig Sikkerhed i min Opera, som nu omtrent er færdig. = Men vil De absolut drive mig og min Familje ~~til Fortvivlelse~~ paa Sundholm, saa sig det straks. Gør Pinen kort, og De skal ikke se mig oftere. Vær vis paa det!"

Han ~~føj rasende~~ gik mod Døren. Men Forlæggeren, der var bleven foruroliget af hans ~~Udseende~~ Heflighed, kaldte ham tilbage.

34 "Hvormeget skal De nødvendigvis bruge, Martens?"

I Forudfølelsen af sin Sejr pustede Hugo sig yderligere op. ~~For indtil det sidste at trødse sin Efterstræber, under hvis fløjlsbløde Tigerpote han saa ofte havde vaandet sig,~~ Han nævnte han en mægtig Sum, ~~flere~~ mange tusinde Kroner.

Over Forlæggerens ~~bortvendte~~ Ansigt krøb igen det lille alvidende Smil.

"De skal faa et tusinde Kroner, Martens. Men saa er det ogsaa absolut sidste Gang. Jeg kan ikke strække mig videre. Før Deres Opera er afleveret og antaget til Opførelse, kan jeg ikke hjælpe Dem yderligere. Nu maa ~~de~~ De huske det."

Hjertet hoppede i Hugo af Glæde. Summen var langt større, end han havde turdet haabe paa. Ikke desto mindre anstillede han sig dybt ~~for~~ nærmest ~~krænket~~ og tog imod Pengene uden at sige Tak. Efter at have skrevet sit Navn under Kvitteringen, slængte han Pennen fra sig, som om han havde begaaet en Uværdighed.

Da han atter stod med Hatten paa Hovedet for at gaa, tog Forlæggeren nogle haandskrevne Nodemark fra sit Bord og bad ham om at tage dem med sig hjem.

"Hvad er det for noget?"

"Det er en Klaverkoncert af en ny ung Mand, – Vagn Thorbjørnsen hedder han. Navnet lyder 35 ikke ilde, vel? Gør mig den Tjeneste at løbe den igennem og sige mig Deres Mening om den."

Hugo vrængede Mund.

"Lad mig være fri! Jeg ~~veed~~ desuden i Forvejen, hvad saadan 177 en ung Gøg mikser sammen. Lidt Grieg, lidt Saint Saëns og en rigelig Portion Hugo Martens. Det hele bagt op efter Forskrifterne i en avtoriseret Kogebog for mindre Husholdninger. Æv!"

"Helt almindelig er Manden nu alligevel ikke, tror jeg. De kan tænke Dem, skønt han er Student – ja, jeg tror saagar cand. phil. – har han taget Engagement i en simpel Beværtning ude paa Frederiksberg. Der sidder han hver Aften og diverterer Droskekuske og den Slags Folk som Pianist."

"Hvad er det for noget ~~Sludder~~! En Knejpemusiker, der er Akademiker og skriver Klaverkoncerter. Vil De gøre Nar af mig?"

"Jeg gengiver nøjagtig hans egne Ord. Det er ikke en Time, siden han gik herfra. Han saae! skrækkelig forhutlet ud. Jeg tror ikke, han havde Skjorte paa Kroppen."

"Hvad er det ~~dog~~ for noget? Og Manden har Talent, siger De?"

"Det ~~veed~~ jeg ikke det mindste om. Men tag nu hans Produkt med Dem. Maaske duer han virkelig noget."

36 "Lad mig faa det!" sagde Hugo, hvis Medfølelse var bleven vakt. "Men det vil jeg sige Dem, – er der det mindste ved ham, vil jeg indstændigt fraraade ham at slaa ind paa Kunstnervejen, dersom han ikke fra Barnsben er bleven vænnet til at sulte og lide forsmædelig Nød. Farvel!"

Den sagtmodige Forlægger, der plejede at kalde sig selv for Daarernes Formynder, aandede lettet, da Hugo var gaaet. Han stod nogle Øjeblikke med hans efterladte Kvittering i Haanden

og betragtede den stormægtige Underskrift. Saa foldede han Papiret sammen og lagde det ned i en af sine dybe Skuffer, hvor han gemte saa mange lignende Rariteter fra sit lange Samliv med Verdens besværligste og kuriøseste Folkefærd.

Imidlertid var Hugo kommen ned paa Gaden og skyndte sig hjemad gennem Ørstedsparken.

Han glædede sig til at [178](#) fortælle Matilde om sit vellykkede Kup. Hun vidste, ~~i~~~~hvad~~ ~~Ærende~~~~hvorfor~~ han var gaaet til Byen, og Staklen gik [nu](#) derhjemme i Angst og Spænding.

De ~~mangeti~~ brune Sedler laa i hans Brysttaske og varmede helt ind i Hjertet.

Paa Vejen gennem Lille-Købmagergade havde han skævet til en Juvelers og en Parfymehandlers Udstillingsvinduer. Men han standsede ikke. Han havde højtidelig lovet Matilde ikke at give en Øre ud til noget unyttigt. En festlig Aften skulde de nu alligevel have, hvor heftig hun saa demonstrerede. ~~37~~ Østers, ægte Gaaselever og Champagne – og Musik, Musik!

Da han kom hjem, morede han sig ~~til en~~ ~~Begyndelse~~ med at narre Matilde og ~~bilde~~~~fortælle~~ hende ~~ind~~, at han ingen Penge havde faaet. Han kastede sig som opløst ned paa en Stol, kaldte sig en ruineret Mand og ~~fortalte~~~~sagde~~, at han ~~igen~~ var bleven truet med Retsforfølgning og Udpantning. Matilde sank ned paa en anden Stol og skulde just overgive sig til Fortvivlelsen, da Hugo med lystig sammenknebet Øje halede Tegnebogen halvt op af Brystlommen og trak en Hundrekroneseddel frem. Derpaa sagde han "Duk, Duk, Duk" ligesom Tryllekunstneren, der trækker levende Duer op af sin høje Hat, og lagde endnu en Seddel paa Bordet foran sig.

"Vil du ha' flere?" spurgte han. ~~Og nu~~ ~~og lagde én efter én de brune Lapper i en Række foran sig paa Bordet. Derpaa~~ sprang han op ~~med Seddelbunken i sin løftede Haand~~ og gav sig til at danse rundt paa Gulvet. Inde fra Spisestuen kom de to botticelliske Stankelben løbende, og da de saae' Faderens Krumspring, hvinede de af Henrykkelse og klappede i Hænderne.

Men Matilde havde lukket Øjnene. Hun trykkede Haanden mod Hjertet, fordi hun havde ondt ved at faa Vejret.

"Du ta'er engang Livet af mig!" stønnede hun, da Hugo vilde omfavne hende.

"Vi har Penge ... vi er rige, Tilde! Har du rigtig forstaaet det? Tusinde Kroner – hundrede ~~38~~ tusinde Enører. Saa [179](#) meget fik jeg halet ud af Sparegrisen. Er jeg ikke flink? Er du ikke stolt af mig?"

Vendt mod Børnene trak han nu to store Poser Konfekt op af Baglommen.

"Har I været artige?"

"Ja! Ja!" forsikrede de og kastede sig om hans Hals.

"Godt! ... Stil jer saa derhen ved Forhøjningen og vend Ryggen til. I maa ikke se ~~!~~"

Som Storkeunger paa en Tagryg svævede de med Entrechat og balletagtigt løftede Arme hen til Vinduet, hvor de stillede sig i Positur med Hænderne for Øjnene.

"Hvem skal ha' denneher?" spurgte han og løftede den ene Pose i Vejret.

"Mig!" raabte de begge to.

Men i Stedet for at fortsætte listede Hugo ud af Værelset, og da Børnene opdagede det, begyndte der en vild Jagt efter ham gennem hele ~~Huset~~ ~~Lejligheden~~, ind gennem Spisestuen og begge Soveværelserne, gennem Gangen og helt ud i Køkkenet, hvor Pigen tabte Næse og Mund foruden en Karklud, der forsvandt i ~~den~~ dampende ~~Vælling~~~~gryde~~ ~~Gryde~~. Endelig paa Tilbagevejen blev Hugo indfanget og overgav sig ~~nu~~ paa Naade og Unaade.

Først den næste Formiddag huskede han paa det Begynder-Manuskript, som Forlæggeren ~~hav~~ ~~de~~ ~~havde~~ bedt ham om at bedømme. Han fandt det paa ~~39~~ sit Skrivebord, og gav sig under megen Gaben til at blade i det.

Men trods sin Utidighed efter Aftenens og Nattens Udskejelser blev han mere og mere opmærksom. For Pokker! Her var jo virkelig en Mand med Talent! ... Den Sats der! Den var jo et Fund! ... Og se, hvad er nu det?

Han satte sig hen til Flyglet og gennemspillede i sin Iver efterhaanden hele Stykket.

Gode Gud! Og den Mand ernærede sig som Knejspepianist i en Ølbeværtning! Det var jo en Skandale!

[180](#) Han blev siddende ved Klaveret og spillede snart ~~lidt af~~ et, snart ~~af~~ et andet Parti, indtil han pludselig brød af. Bagefter gik han længe op og ned ad Gulvet i usædvanlig nedtrykt Sindsstemning.

Da han kom ind til Frokostbordet, kunde Matilde se paa ham, at han var i daarligt Lune. For at oplive ham sagde hun:

"Du har rigtignok været flittig idag, lille Hugo."

"Hvorfor mener du det?" spurgte han.

"Det har jeg da kunnet høre! – Og jeg vil sige dig, jeg synes, du har været ualmindelig heldig. Det lød storartet, ~~Hugo!~~"

Ordene sved igennem ham som et forgiftet Dolkestik. Han saae' rasende op fra sin Tallerken. ~~40~~ "Kære, er Æggene heller ikke friske idag?" spurgte hun. "Jeg skal spejle dig et Par andre." Han rystede paa Hovedet og spiste videre i Tavshed.

Bagefter sad han i Sofahjørnet inde hos sig selv og kæmpede med Fristelsen til at begaa et Lønmod. Han tænkte: Her var igen en ung, maaske farlig Medbejler til Publikums Gunst, og Mandens Skæbne havde Tilfældet lagt i hans Haand. Det stod i hans Magt at holde ham nede i Sumpen og lade ham forgaa.

Men nu mindedes han den Dag i sin Ungdom, da han stod udenfor gamle Professor Hartmanns Dør med sit eget første Tryk-Manuskript under Armen og blev ført ind til den hæderkronede Mester, der sad i en Lænestol med et Tæppe over Benene. Den gamle havde venligt rakt ham sin knoklede Oldingehaand, og han var bleven saa bevæget, at han uvilkaarlig bøjede sig over Haanden og kyssede den. Han var kun tyve Aar dengang. Aldrig kunde han glemme den fine Elskværdighed, hvormed den gamle Mand havde modtaget ham, den Forstaaelse, han trods sine syvogfirsindstyve Aar havde vist et ungt, fremstormende Geni, der stod i sin [181](#) første Blomstring. Det var paa Hartmanns Anbefaling, at hans første Sange var bleven trykt, og han havde altid lovet sig selv at ville tage ham til Mønster i sit Forhold til den unge Kunst.

~~41~~ Endnu samme Dag forskaffede han sig ~~da ogsaa~~ [gennem Forlaget](#) Hr. Thorbjørnseons Adresse og sendte ham et Par anerkendende Linjer, hvori han foreslog en personlig Sammenkomst den næste Dag og lod ham vide, at han ~~i det hele~~ kunde gøre Regning paa hans kollegiale Velvilje.

Dagen efter paa det opgivne Klokkeslet, i Mørkningstiden, sad Hugo hjemme og ventede, iført den sorte Fløjlsbaret, hvori han gerne optraadte overfor Besøgende. Til hans Overraskelse kom der ingen hverken den Dag eller den næste. Først ~~F~~[Fred](#) dagen efter indfandt den unge Mand sig, og da han tilmed gjorde en ret skødesløs Undskyldning for sin Udeblivelse, modtog Hugo ham meget unaadigt.

For at tage Fyren nærmere i Øjesyn drejede han op for Lyset og saae' en mager og dødbleg Skikkelse med en trodsigt sammenbidt Mund, rødt Haar og ~~ske~~[eul](#)ende Øjne. Hugo følte sig i høj Grad frastødt af Manden. Det havde regnet hele Eftermiddagen og hans langhaarede graa Ulster, der hang omkring ham som Bælgen om en slunken Ulv, var ganske gennemblødt.

Hugo bad ham lægge Overtøjet og hænge det ud i Forstuen. ~~Men med Vilje~~ [Tilsyneladende](#) overhørte ~~handen~~ [Fremmede](#) det et Par Gange. Først da Hugo i meget bestemt Tone gentog Opfordringen, efterkom han den, og nu forstod Hugo Grunden til hans Vægning. Da Manden trak Frakken af, aabenbarede han ~~42~~ sig i sin Pianist-Mundering: en blankslidt og fedtet Kjole med Fløjlskrave og store Silkeopslag, aabenbart et oprindelig fornemt Klædningsstykke, der havde gennemgaaet alle Grader af Nedværdigelse, inden det havnede paa hans magre Krop.

[182](#) Ved dette Syn fik Hugos letvakte, men ustadige Medfølelse atter Overmagten i hans Sind. Han bad ham venligt tage Plads, satte sig lige overfor ham og opfordrede ham til at fortælle lidt om sig selv og sine Forhold.

Hr. Thorbjørnsen var dog ganskeret utilgængelig. Om sin musikalske Uddannelse sagde han blot, at han havde lært sig selv det meste af, hvad han kunde; men forresten var han opfødt med Musik, idet han som Barn havde boet ovenover en Musiklærerinde, der havde Elever hele Dagen. Da Hugo tilsidst gik ham paa Klingen og direkte spurgte, om nogen nordiskdansk Nutidskomponist havde haft særlig Betydning for ham under hans Udvikling, nævnte han med umiskendelig Varme Sivert Nielsen.

Herefter gjorde Hugo ikke flere Spørgsmaal. Han bad Pianisten tage Plads ved Flyglet og spille sit Stykke for ham.

Og nu blev det ham temmelig hurtigt klart, at han i høj Grad havde overvurderet den unge Mands Evner. Det var Ølstuelarm af den nymodens 43-Slags, ikke Musik. – I hvert Fald: han kunde ikke have Forpligtelse til at hjælpe et Menneske, der saa øjensynligt havde sluttet sig til hans Fjender. Det vilde ganske simpelt være selvmorderisk. Havde han maaske ikke i Forvejen Besværligheder nok? – Velgerninger var en Dragesæd. Den, der saae Godhed, høstede Had. Ingen forfulgte ham saa onskabsfuldt som hans tidligere Venner, der havde misbrugt hans Hjælpsomhed. Fra deres Smuthuller rundt om i Bladene applauderede de Sivert Nielsen og overøste ham med Stinkpotter.

Da Hr. Thorbjørnsen sluttede, fulgte der en uhyggelig lang Tavshed.

"Naa, saadan har De tænkt Dem Stykket spillet", sagde Hugo blot.

Den unge Komponist sad ligbleg med Hænderne i Skødets og dirrede af Spænding. Han gjorde tilsidst en Undskyldning for sit Spil. Han havde ikke været oplagt, sagde han. 183 Da Hugo stadig ingenting sagde, rejste han sig med tilbagekastet Hoved fra Klaveret og spurgte rent ud om hans Mening.

"Jeg vil give Dem et velment Raad, Hr. Thorbjørnsen. Byg ingen Forhaabninger paa Deres Evner som Komponist. Hvad De som udøvende Kunstner engang kan drive det til, skal jeg ikke udtale mig om. Men til selvstændig Kunstnervirksomhed 44-mangler De – det gør mig ondt at maatte sige det – efter min Anskuelse alle afgørende Betingelser."

Ordene var næppe udtalte, før Hr. Thorbjørnsen snappede sit Manuskript fra Nodestolen, rullede det sammen og forsvandt ud af Stuen udenmed et kort Farvel.

Hugo blev siddende tilbagelænet i sin Stol uden at røre sig, indtil Matilde en Timestid efter kom derind og kaldte ham tilbords.

Efter Maaltidet, da Børnene var kommen i Seng, satte Hugo sig til Flyglet. Matilde sad allerede henne under Bordlampen med et af sine fine Kunstbroderier, som hun nu ganske aabenlyst arbejdede paa, fordi Hugo dog aldrig syntes at lægge Mærke til demt.

Hugo spillede nogen gammel-italiensk Kirkemusik, som han i den senere Tid havde været meget optaget af. Og uafbrudt ledsagede han Spillet med forklarende Bemærkninger. "Hør godt efter her! ... Er det ikke dejligt ... En Portal af østerlandsk Porfyr, der løfter sig mod en dybblaa Himmel! ... Det er noget andet end det Værtshusklimperi, der nu skal kaldes for Musik! ... Nu kommer en Præstehymne ... Hør, hvor den svulmer! ... Menighedskoret falder ind, kaldt frem af Basuner! ... Hør! Det er Tubaen! ... En Jubelstorm! ... Nu tier den! ... Himlen har aabnet sig ... Kor af syngende Engle ... Der bliver 45-stille ... Det er Gud, der taler ... Han velsigner ... Er det ikke vidunderligt ... Er det ikke herligt ... Hvor maa det have været en skøn Sjæl, der skabte saadannede Toner ..."

Matilde lod sit Arbejde synke ned i Skødets. Hun havde 184 med Forundring mærket hans stigende Bevægelse. Nu saae hun, at den ene store Taare efter den anden trillede ned ad hans Kinder.

46

IV

Det blev en lang og trist Vinter for det lille Kunstnerhjem i "Stærekassen". Hugos sygelige Forestilling om at være tilsidesat og glemt af en utaknemlig Samtid beherskede ham mere og mere som en fiks Ideé. Et nyt Hefte Sange, han udgav til Julen, fik nu virkelig en temmelig

respektløs Modtagelse i Pressen. Et Blad kaldte dem rentud for "opvarmede Levninger". Den Tid var ~~længst~~ det hele forbi, da unge Studenter og andre ham vildfremmede Personer uvilkaarlig traadte til Side, naar de mødte ham, og slog Hatten i Brostenene som for en kongelig Person. Paa Strøget viste han sig overhovedet ikke mere, men hastede menneskesky gennem de mindst befærdede Smaagader, naar han nødvendigvis maatte ind til Byen. Under alt dette var Arbejdet med Operaen helt gaaet i Staa. Han kunde vandre timevis op og ned ad Gulvet uden at der kom en Node paa Papiret. I alleryderste Øjeblik var Dansemusiken til Hr. Korbs Udstyrsstykke bleven færdig; men Anstrengelsen havde ~~udtømmet~~ ham og slaet Hjernen ~~47~~ med en Art Stivkrampe. I hans Indre, hvor det engang havde kvidret og jublet ~~og sunget~~ fra Morgen til Aften som i en Skov ved Foraarstide, var der bleven vinterlig stumt og øde.

Mangen Nat, naar Matilde var gaaet til Ro, sad han med Hovedet i Hænderne og græd fortvivlet.

Værst for ham var dog næsten de nøgterne Morgentimer, naar han efter en kort og urolig Søvn, ør af opjagende Drømme, laa halvvaagen med Ryggen mod det indsvivende Dagslys uden at kunne faa sig til at aabne Øjnene. Hverken Smaapigernes 185 Pludren inde i Barneværelset ved Siden af eller Morgenkaffen og de friske Kryddere, som Matilde altid selv bragte ham paa Sengen, kunde faa Bugt med den afskyelige Lede ved Tanken om at skulle staa op og begynde Livet paany. Dagenes Genvordigheder, Verdens Utaknemlighed, Vennernes Lumpenhed bulnede op for ham, og alt blev til sort Forbrydelse. Ofte spurgte han sig selv, hvor længe han vilde lade sig martre paa Livets blodige Pinebænk.

I Almindelighed stod han da heller ikke op før langt ud paa Formiddagen og gik derefter upaaklædt og ubarberet omkring i Slobrok og Slæbere lige til Frokost. Mens Matilde sørgede for at holde Døren til hans Stue lukket og formanede Børnene til Stilhed for at han kunde have Arbejdsro, drev han ørkesløs omkring paa Gulvet, forfulgt af en Spøgelseangst, som fik ham til at ~~48~~ fare sammen ved den mindste Lyd. Satte han sig op paa Forhøjningen under Vinduet for at adspredde Tankerne ved at se paa de Spaserende ovre paa den anden Side af Søen, kunde Skriget af en Maage eller bare Synet af en usædvanlig formet Sky, der kom drivende henover Irvingianerkirkens lille Spir, indjage ham en Skræk, saa han listede ned igen og vendte sig bort som for et ondt Varsel.

En Eftermiddag sad Matilde og stoppede Strømper inde i Dagligstuen, der ogsaa var Hugos Arbejdsværelse. Hun plejede at ty derind i de Timer, da han var paa Musikskolen, for at være lidt i Fred. Døren til Spisestuen stod dog aaben, og derinde havde Pigebørnene deres sædvanlige Leg for. Siden deres Far engang havde taget dem med til en Balletforestilling, tilbragte den ældste sin meste Tid foran Spejlet, hvor hun stod paa Taaspidsen og indtog Attituder med den yngre som beundrende Tilskuere og Elev.

Da Hugo kom hjem, hørte Matilde ham trampe Sneen af sig ude i Forstuen paa en larmende Maade, der gjorde hende opmærksom. Han kom ind med et stort Smil, varmede Hænderne 186 foran Kakkellovnen og snakkede om Vejret og om Sporvognene, der var standsede. Men Matilde lod sig ikke narre. Hun kendte det Smil og anede, at han bragte en ny Jobspost.

"Folk var aldeles vilde!" sagde han, idet han ~~49~~ kastede sig ned i Gyngestolen. "Vejret kom jo over os som Nytaarsaften paa Kællingen. Der var tilsidst ikke en Plads at faa i nogen Port eller Gadedør.""

"Men du maa jo være bleven vaad om Fødderne, Hugo. Du maa da endelig gaa ind og skifte."

"Du har skam Ret! Tænk, det glemte jeg! Jeg har stavret i Sne til midt paa Livet."

Da han kom tilbage i sine Morgentøfler og igen sad i Stolen, sagde han:

"Naa! Hvad siger du til vor Ven Sivert Nielsen?"

Matilde saae' op fra sin Stoppenaal med et Udtryk, som om hun havde stukket sig paa den.

"Sivert Nielsen? Hvad er der nu igen med ham?"

"Har du ikke læst Avisen idag?"

"Nej, jeg har haft saa travlt med Vasketøjet."

"Den flittige Mand har saamænd begaaet en Opera og indleveret den til det kongelige. Det staar i alle Bladene. En Helaftensopera. "Fabrikspigen" hedder den."

Matilde følte det, som om hun skulde falde ned af Stolen. Det var deres fælles, store Drøm, der nu var bleven til Virkelighed – for en anden.

~~50~~ "Narrer du mig? Eller er det virkelig sandt?"

"Som jeg siger dig! Nyheden forkyndes med fuld Musik af alle Bladene."

"Sivert Nielsen paa det kongelige! Jamen er de da rent gale! Den simple Fyr! Som ovenikøbet har været straffet."

Der jog en Skygge henover Hugos Ansigt.

"Straffet? ... Hvad mener du med det?"

"Du fortalte jo engang, at han har begaaet et Tyveri. Det var dengang han arbejdede paa Holmen."

187 "Du husker fejl. Jeg kan i det højeste have sagt, at jeg synes, jeg har hørt noget om, at han i sine unge Dage har været indblandet i en Tyveriaffære derude. Mere ~~vee~~^{ed} jeg absolut ikke."

"Ja, det er ogsaa lige meget. En ækel og storsnudet Fyr er han da. Og saa hilser han ~~dig~~ ikke engang paa dig, siger du. Efter alt, hvad du har gjort for ham. Dersom du ikke havde anbefalet ham saa varmt dengang, var han saamænd aldrig kommen frem. Men du er nu ogsaa altfor tosegod, Hugo. Det har jeg mangen Gang sagt dig."

Hugo vilde helst ikke nærmere ind paa Emnet. Han havde virkelig i sin Tid offentlig hilst Sivert Niensens Debut med nogle højstemte Velkomstord, der imidlertid var forbleven ubesvarede. Forgæves havde han i disse Aar ventet paa, at den anden ved en Tilmærkelse skulde give ham ~~51~~ Lejlighed til i Folkets Paasyn at slutte ham ~~beskyttende~~ i sine Arme. Som ~~alHeden~~ problematiske ~~Naturer~~ Natur, Hugo var, havde Hugo han overhovedet aldrig svært ved at opfylde Budet om at elske sine Fjender. Paa Bunden af hans opsvulmede Selvfølelse lurede bestandig et troløst Sværmeri for Modstanderne.

"Lad os nu heller ikke være uretfærdige, Tilde!" sagde han. "Sivert Nielsen er dog virkelig et Talent. Om ogsaa et Talent paa Afveje."

"Aa, det mener du jo slet ikke! Den Markedsgøgler! Du ~~vee~~^{ed} jo godt, at alle fornuftige Mennesker siger, at hans Musik er noget Lirumlarum og han selv en rigtig Svindler. Du har mere Talent i din Lillefingerne end han i hele sin store Krop."

Hugo var hende taknemlig for de Ord. Det var netop en saadan uforbeholden

~~Fordømmelse~~ Forherligelse, han havde villet fremkalde med sin ~~rosende~~ Bemærkning om Sivert Nielsen, fordi han bestandig trængte til paany at ~~høre den~~ faa sin Overlegenhed bekræftet.

"Ja, ja, nu faar vi se, hvordan hans Opera er. Den ligner velsagtens hans Symfoni.

Messingsuppe. Med en ~~forsvarlig~~ forvarlig 188 Portion Paukeboller i. Det er jo den Slags Brandalarm, Folk nu om Stunder kalder for Musik."

"Endnu er den jo da ikke antaget," trøstede Matilde.

"Det bliver den saamænd nok. "Fabrikspigen". ~~52~~ Det betyder velsagtens noget med Voldtægt og Barnemord og den Slags Uanstændighed fra Samfundets Afkroge. Publikum vil ganske simpelt forlange at faa et saadant Rædselskabinet frem i Rampelyset. Det manglede skam bare! Skulde vi snydes for at faa en Barnefødsel at se paa Scenen! Ovenikøbet med Musik til! En Jordemor med opsmøgede Ærmer! En Læge med en Tang! Folk vil storme Teatret! Han vil faa en Række fulde Huse og tjene styrtende med Penge. Og dermed er velsagtens ogsaa hans egenlige Hensigt med Spektaklet naaet. Naa – jeg misunder ham det ikke. Hvad betyder det hele? Berømmelse, Ry, Rigdom – hvad er det altsammen værd? Blændværk! Den fulde Skrædder, som for hundrede Aar siden faldt ned fra Rundetaarn og knækkede Halsen, snakker Folk om den Dag idag, mens Kuhlau er glempt. I den ene Uge

bliver et, i den næste et andet Navn pustet op og trompetet ud af de Herrer Journalisters Naade. Jeg betakker mig!"

Han vilde rejse sig, men blev i det samme bleg og tog sig til Lænden.

"Faar du nu igen Smerter?" spurgte Matilde angst.

Han faldt ganske sammen. Store Vabler af Sved sprang frem paa hans Pande, og han klagede sig ynkeligt.

"Du skulde hvile dig lidt, til vi skal spise. Læg-~~53~~ dig hen paa Sofaen, saa skal jeg komme med et Tæppe."

"Det er som hundrede Dolkestik lige ind til Skæftet! – Og denne usigelige Mathed! ~~Veeé~~ du forresten: jeg saae' igaar en Annonce om et nyt Styrknings-Præparat, som skal være saa udmærket. Der var aftrykt en Masse Anbefalinger. Ogsaa fra Læger. Mon jeg ikke skulde forsøge det?"

"Jo, det synes jeg, du skulde, Hugo."

[189](#) "Det er rigtignok uforskammet dyrt."

"Jamen tænk, om det kunde hjælpe dig til rigtig at faa Fart i Arbejdet-." "

"Ja, det har jeg netop ogsaa ment. Dersom jeg f. Eks. kunde faa min Opera færdig."

"Aa, Hugo – ja, kunde du det!!"

Han havde strakt sig ud paa Sofaen, og hun dækkede ham til med et Slumretæppe, som hun stoppede godt ned om ham.

"Lidt Eau de Cologne, min Pige!" bad han. "Jeg er bleven saa svedt."

Hun hentede en Flakon fra Sovekammeret og badede hans Tindinger.

"Ogsaa lidt paa Hænderne ... Tak!"

"Har du det nu bedre?"

"Ja Tak, nu har jeg det godt," sagde han og kyssede taknemlig hendes Haand. "Min søde Pige! Naar blot vi to holder sammen, hvad betyder saa alt det andet?"

Lidt efter trak Matilde sig bort, for at han kunde-~~54~~ faa Ro og maaske komme til at sove lidt, og det varede heller ikke længe, før hans Øjne faldt til. Men selv under Søvnens gik der sære Trækninger over hans Ansigt. Det var, som krøb der Orme inde under Huden, og hvert Øjeblik rykkede det i en Arm eller Fod.

Alligevel vaagnede han forfrisket; og efter Middagsmaaltidet, der for hans Vedkommende bestod af en solid Kødret og fire Pandekager med Syltetøj, en Flaske Sundhedsøl, to Kininpiller og en afførende Pille, satte han sig til Klaveret, som han ikke havde rørt i flere Dage, og spillede nogle af sine egne Kompositioner.

Efter at have bragt Børnene i Seng satte Matilde sig ind til ham med sit Haandarbejde. Hun sad inde i Lyscirklen fra Bordlampen med den mørkerøde Skærm. Den øvrige Del af Stuen laa i Halvmørke. Det var ikke som i gamle Dage, da de for den maleriske Virknings Skyld flottede sig med at [190](#) lade syvarmede Lys og romerske Lamper brænde rundt om paa Konsol og Reoler. De forskellige gamle Broncer og andre Kunstgenstande, som havde været Stuens Pryd, var desuden i Aarenes Løb vandret tilbage til Antikvitetshandleren, og Reolerne var halvtomme.

Ogsaa Matildes Skikkelse havde Aarene plukket og gjort fattig, og hun vidste det godt selv. Mindre for sin egen end for Hugos Skyld sørgede hun over sin Skønheds Forlis. Ofte kunde hun-~~55~~ føle Trang til i Ensomhed at fælde en Taare over Tabet; men Husholdningen levnedede hende aldrig Tid dertil.

Her sad hun nu med Hovedet bøjet over sit Stramaj og lyttede til Hugos Spil, mens Vinterstormen fejede henover Ruderne og rumsterede med nogle Metalplader ovenover paa Taget. Ad Kærlighedens løndomsfulde Veje trængte de kendte Toner ind i hendes Hjerter og fik det til at svulme, saa umusikalsk hun ogsaa var. Aldrig kunde hun begribe, at der fornuftigvis var Sammenligning mulig mellem Hugos Kunst og de andres, der i hendes Øre altsammen lød som Kattemusik. I Publikums tiltagende Ligegyldighed for Hugos

Kompositioner saae! hun ligesom han selv – og med ærligere Overbevisning – kun ondsindet Forfølgelse, Resultatet af en skjult Sammensværgelse mellem hans Misundere.

Hugo drejede sig omkring paa Taburetten.

"Kan du huske, Tilde, den Sommeraften for otte Aar siden i Jylland – det var paa vores Tur til Himmelbjerget – vi kom kørende forbi en gammeldags Landsbyskole og hørte nogen derinde synge "Nu kurrer den vilde Due". Du tog uvilkaarlig min Haand; vi blev begge to saa underlig grebne af det. Det var første Gang, jeg hørte en af mine Sange lyde fra Folkets Læber, – og jeg vil sige dig, Tilde, det var mig en ganske anderledes Tilfredsstillelse, end at faa dem ~~56~~ afliret paa en Koncertribune af en patenteret Syngemaskine paa fjorten Lispund. For en Kunstner er det det eneste, der betyder noget, om det kan lykkes ham at trænge ud til Folket, [191](#) at blive forstaaet og elsket af den menige Mand. Det er en dum, storsnudet Snak, at vor Almue mangler kunstnerisk Sans. Dens Forhold til Kæmpeviserne beviser netop det modsatte, – hvad jeg tænker at skrive en Artikel om med det første, eller rettere sagt en større Afhandling med forskellige nye og overraskende Synspunkter. Derfor siger jeg ogsaa, at den Hilsen, jeg sidste Vinter fik sendende fra Eleverne paa Villerup Højskole, betragter jeg som den største Æresbevisning, jeg nogensinde har modtaget. Vil du huske, at det Brev skal opbevares mellem mine allervigtigste Papirer. Det skal engang have en Æresplads i mine "Erindringer". Glem det ikke!"

Han rejste sig, tændte en Cigaret og slog sig ned i Gyngestolen ved Bordet ligeoverfor Matilde.

"I det hele taget – Højskolen og Grundtvig! Ja, Grundtvig! Jeg har i den senere Tid rigtig faaet Øjet op for den Mands Gerning i vort Land. Jeg beundrer den himmelhøje Foragt, hvormed han – ensom – vendte dette Tivoli-København ~~Ba~~Rygggen og aabnede sin brede Favn ud mod Landet, mod Folket! Jeg vil skrive en Artikel om ~~57~~ den Mand. For i Virkeligheden staar jeg nu selv i en ganske lignende Situation – boycottet af Frækheden og Bestialiteten. Jeg kunde ogsaa have Lyst til at skrive en Hymne til hans manes."

"Det skulde du gøre, Hugo!"

"Hvad tror du, man her i Byen til Dato kender til ham? Vor største aandelige Kraft. En Mand som Sivert Nielsen f. Eks.? Han aner ham ganske simpelt ikke! Grundtvig – naa, javel, er det ikke ham den gamle Afdøde med Gorillaskægget? – Skal vi saa ta' og gaa hen i "Kisten" og se paa de fire Niggergirls, som danser uden Underbukser. Saa langt er vi kommen ned! Op med Skørterne! – det er blevet Tidens kunstneriske Løsen. Jeg vil sige dig, Tilde, jeg slynger en Dag den vanartede Slægt min Stridshandske lige i Synet! Der maa luftes ud herhjemme, dersom vi ikke allesammen [192](#) skal kvæles af Stanken fra Raaddenskabens Sump. Og siden ingen anden vil eller tør tage Affære, saa maa jeg gøre det."

"Du er ogsaa den eneste, der kan, Hugo!" sagde Matilde med skinnende Øjne. Hun havde sænket Haandarbejdet i Skødet, og hendes Kinder blussede af Kampiver.

"Siger du det? Aa ja, jeg tror det forresten selv. Jeg vil sige dig, Tilde ... det er gaaet op for mig som i et stort Syn, at hvad der skal rejse Kunsten af dens nuværende Forfald, er "Tonen fra Himlen" ~~58~~ – som man sagde i gamle Dage – er Orgelstemmerne i vort eget Indre. De har altfor længe været stumme. Jeg siger det med Selvbekjendelse. Men, Gud ske Lov, jeg staar endnu i min Krafts Blomstring! Takket være mine arbejdsomme og gudfrygtige Forfædre er Marven i mig frisk. For jeg er jo selv kommen derude fra Bondelandet ... fra Muldjorden og "de grønne ~~Agres bløde Bryst~~Agre", som der staar i Sangen. Det er kun min Mors Slægt, der tilhører Købstad-Aristokratiet. Har jeg aldrig fortalt dig om min Farfar? Han var en stout gammel Degn i Thy, af ældgammel jysk Bondeæt, der skal kunne føres helt tilbage til Vikingetiden. En Kærnekarl, der havde været med i Napoleonskrigene og næsten blev hundrede Aar. Endnu da han var firsindstyve Aar gammel, kunde han slaa en Stud for Panden. Jeg har hørt, at der skal være bevaret et Utal af Historier om hans Kæmpekræfter."[193](#)

Han stirrede ud for sig i Tanker og trommede med Fingrene paa Bordpladen, mens Ormene under Ansigtshuden atter blev meget levende.

"Ja!" sagde han derpaa med et energisk Tryk paa Tonen, og formede uvilkaarlig Fortsættelsen rytmisk: "Nu skal der blive Røre i Kongens København!"

Endnu samme Nat skrev han en lang Artikel, ~~59~~-som et Par Dage efter stod trykt i en af de københavnske Aviser. Han kaldte den "Et Opgør" og opnaaede virkelig igen engang at [193](#) faa hele Byen til at tale om ham. Det var et desperat Udbrud, en Eksplosion, der mindede om det Aftagets Raseri, hvormed et uartigt Barn hævner sig paa sine Omgivelser ved at gøre sig uren i sine Bukser. Der stod en Selvførligelsens Stank op af hans Udgydelser, som fik Læserne til at daane. Han nævnede sig selv sammen med Tonekunstens største Navne, aftrykte et tysk Musikblads rosende Omtale af det samme Sanghefte, der herhjemme var bleven kaldt for opvarmede Levninger, og sluttede med nogle pompøse Stød i ~~Hejmdals-~~Luren for at bebude en ~~ny Tids Frembrud, en~~ Dommens Dag for den fordærvede Smag, [og](#) en lykkelig Genfødselstid for alt, hvad der endnu var sundt og stærkt i Nordens Folk.

Samtidig viste han sig igen paa Strøget – ikke som i gamle Dage mageligt solende sig i sit Ry – men skridende vældig henad Fliserækken med løftet Hoved og en Profets Lueblak bag Brillerne.

Alle andre end hans Kone kunde forstaa, at det bar hen imod en Katastrofe. Men for Matilde var han vokset til et ~~virkeligt~~[apostolisk](#) Sandhedsvidne, og [denne](#) hendes halvt religiøse Dyrkelse af hans Person gav ~~daglig~~ Vanvidsluen i ham ny Næring. ~~60 Samtidig med, at han indenfor Hjemmets Vægge bevægede sig med apostolisk Holdning og udstraaede en Glorie af ophøjet Mildhed, var det ham en hemmelig Tilfredsstillelse at mærke, at mange Folk i Byen ansaae ham for gal.~~

"Du skulde blot vide, min Ven, hvad for hadefulde Blikke man bombarderer mig med, hvorsomhelst jeg viser mig," sagde han en Aften, da de igen sad sammen under Lampen og talte om deres Forhold. "Jeg mødte idag vor fordums Ven Højager – Forfatteren. Han saa' paa mig paa en Maade, saa jeg kom til at tænke paa en giftig Rotte. Men saadan noget maa man være forberedt paa, naar man roder op i en Affaldsdyng. De Folk brænder af Begærlighed efter at rydde mig afvejen. Jeg vækker deres onde Samvittighed. Derfor skal jeg stødes ned."

Han fortalte ogsaa om nogle Mænd af fordægtigt Udseende, som i den senere Tid gentagne Gange var gaaet ham tæt forbi og havde set saa besynderligt paa ham. Derimod [194](#) fortav han, at han i den Anledning havde anskaffet sig en Revolver, som han altid gik med i sin højre Overfrakkelomme. Det var nu ganske vist ikke stort andet end en Legetøjspistol; men den Tanke behagede ham, at han saaledes var nødsaget til at gaa bevæbnet.

"Men lad dem kun rase!" sagde han. "Vi maa finde os i, hvad Skæbnen tilskikker os. Naar blot ~~61~~ du og Børnene maa blive skaanet, maa det gaa med mig, som det kan!"

Han rakte hende med en Skriftefaders Gavmildhed sin fyldige Haand over Bordet, og hun tog den mellem begge sine og kyssede den med tilbedende Inderlighed.

[62](#)

V

En af Københavns Originaler paa denne Tid var Dr. phil. Martens, en Fætter til Hugo paa fædrene Side. Det var en høj, ~~skinra~~[dmager](#) Mand, som skridtede hastig og underlig hjemløs gennem Byens Gader med ~~en stor grim Botaniserkasse paa Ryggen, mens~~ et vildtvoksende Skæg af ubestemmelig Farve ~~flagrede ham~~[flagrende](#) omkring Skuldrene. Paa Hovedet havde han en simpel Halmhat eller – om Vinteren – en Kabuds; og selv i den strengeste Kulde var hans store, ~~blaarøde~~ Hænder ubedækkede.

Han var af Fag Zoolog og havde et agtet Navn blandt Sagkyndige. Men da han var et Menneske uden al Ærgerrighed og aldrig gjorde Pressen sin Opvartning for at komme i Avisen, forblev hans videnskabelige Fortjenester ukendte af Almenheden. Af samme Grunde

sad han endnu i en underordnet Stilling som Inspektør ved det zoologiske Museum; men da han var ugift og hans Krav til Livet yderst beskedne, slog han sig godt igennem. Det var ikke paa Grund af Fattigdom, at han gik saa tarvelig klædt.

~~63~~ Han var lidt tunghør, og Udtrykket i hans store, lyseblaa [195](#) Øjne prægedes deraf. Om Sommeren forsvandt han fra Byens Gader – storkede omkring i Landet og levede som Vagabond. Han havde det urolige martenske Blod i Kroppen, og det var hos ham mere rødt end hos nogen anden af Slægten. Allerede som Barn havde han haft Landstrygertilbøjeligheder. Engang havde han saaledes uden sine Forældres Vidende taget Hyre som Skibsdreng, og fra denne Tid skrev sig nogle grimme Tatoveringer paa hans kolossale Hænder. Forinden han slog sig paa Studeringerne havde han ogsaa en Tid været Gartner, en anden Gang Landsbylærer. Hele hans Ungdom havde været en slingrende Sejlsad i al Slags Uvejr og med gentagne Skibbrud. Han havde ogsaa været forlovet engang, endda med en nydelig ung Pige af god Familie. Men ingensteds fandt han den Lykke, han søgte. Bestandig maatte han igen paa Vandring. Heller ikke sine videnskabelige Studier betragtede han ~~nu længer~~ som andet end en Forberedelse til en Livsbetragtning, der søgte ud over Naturen ind til Tilværelsens skjulte Kilder.

Dette hvileløse Liv med dets anstrengte og bestandig skuffede Higen havde skabt en Særling af ham. Det var ikke alene, som han selv troede, hans Tunghørighed, der havde gjort ham til en ensom Mand. Hans Væsens mange Egenheder ~~64~~ stødte Folk tilbage. Skønt fredsommeligt indtil Tossegodhed havde han stadig det Uheld at komme paa Kant med ~~sine~~

~~Omgivelser~~ [Mennesker](#).

Han boede i sit eget lille Hus ude ved Ermelunden sammen med en Søster, der var ~~Enke~~ [Præsteenke](#). Huset laa et Stykke fra Vejen i en anselig Frugthave, som han selv passede, og hvorfra han tog sin væsenligste Næring. Som han overhovedet saa ~~e'~~ Frelsen for det nydelsessyge ~~og forjagede~~ Nutidsmenneske i en streng Forenkling af Livsformerne, indskrænkede han sit eget Behov til det mindst mulige og levede hovedsagelig af Brød, Honning og Frugter.

Hugo kom der undertiden paa Besøg; men Forholdet mellem [196](#) de to Fætre havde altid været meget ujævnt. Dr. Martens, der var ganske umusikalsk, overhovedet uden kunstneriske Interesser, bedømte [Fætteren](#) udelukkende ~~Fætteren~~ efter hans moralske Egenskaber; og skønt de var omtrent lige gamle, tog han undertiden Hugo i Skole og foreholdt ham hans Mangel paa Alvor og Sandruhed. Denne Moraliseren havde ofte givet Anledning til store Scener imellem dem. Men otte Dage efter et saadant hidsigt Opgør, hvor Venskabet fra Hugos Side var bleven opsagt for evig Tid, kunde han komme igen med Hatten i Nakken og Cigaretten i Munden, som om der ingenting var sket.

Det var gerne i sine Nedtryktheds-Perioder, at ~~65~~ Hugo indfandt sig i "Skovhytten", paa Dage, da han ikke længer udholdt at være i Byen ~~med dens~~ [paa Grund af de](#) mange ~~travle~~ Mennesker, der gik ham saa ligegyldige og kolde forbi. Han flygtede herud for at nyde Stilheden og Freden og Ordenen i Fætterens Enebo, hvor hver Ting stod paa sin Plads, og hvor Luften altid var ren og god som Skovens egen Aande, fordi Fætteren ikke røg Tobak. Han holdt af at sidde en Timestid ~~paa en af de~~ [hos ham trods hans](#) umagelige Stole og lade Blikket glide rundt i den solfyldte Stue, betragte de blomstrende Potteplanter i Vindueskarmen, Reolens Boghylder og det store Arbejdsbord, der ikke som hans eget var en Mødding af Nodestabler, Bøger, ubesvarede Breve og ubetalte Regninger. Og han kunde da sige med et Suk:

"Ja, Fætter! Du har valgt den bedre Del, som ingen kan tage fra dig."

Dr. Martens læste af Princip aldrig Aviser. Han betragtede Bladene som Afløser af de gamle Tidens Sladrekællinger, som ordenlige Folk holdt sig fra Døren. Af en Museums-Kollega fik han dog af og til mundtlig Underretning om, hvad der sysselsatte Sindene omkring i Byen, og saaledes hørte han nu ogsaa om Hugos Opraab og de Kommentarer, det havde fremkaldt i

Pressen. Paa sin Søsters Anmodning forskaffede [197](#) han sig tilsidst Artiklen og overvandt sig ogsaa til at læse den; ~~men inden han var kommen helt 66 til Ende med den, kastede han Avisen fra sig med Væmmelse.~~

Et Minde fra Barndommen dukkede bagefter op for ham, en Erindring om Fætteren fra den Tid, da de begge var halvvoxne Dreng paa 13–14 Aar og saa' hinanden for første Gang. Hugo boede dengang i Aarhus sammen med sin Mor, som nylig var bleven Enke. Selv var han med sine Forældre paa en Sommerrejse omkring i Landet for at besøge Slægtninge, og han havde været meget spændt paa at se denne Fætter, hvis Ry som Vidunderbarn man rundtom i Familien havde talt saa meget om.

Alene Hugos Udseende havde forbavset ham. Han saa' en tung, gulbleg, noget kvabset Dreng, der allerede gik helt voksent klædt med lange Benklæder, aaben Vest og Mansjetter. Dertil besløjfede ~~DL~~ [Lank](#)sesko og hvide Strømper. I denne Dragt og med sit svære, lokkede Haar og sine runde Former lignede han i hans Øjne en forklædt Pige. Der var ogsaa i den Maade, hvorpaa han ugenert tumlede sig i Stuerne, og i hans ubeherskede Kælenskab overfor Moderen noget tøseagtigt, som fik det strengt opdragne Landsbybarn til at spærre Øjnene op og skotte forlegent til Forældrene, der aabenbart ogsaa følte sig alvorligt trykkede. Endelig var Hugos Ydre helt forskelligt fra den martenske Familjetype. Hans runde Hoved, hans buttede Profil og spillende, ~~67~~ mørkebrune Øjne var en Arv fra Moderen, der var af gammel patricisk Købmandsslægt, født van der Delft – noget han i sine Drengaar havde været meget stolt af og stadig pukket ~~de~~ paa. Moderen selv var dengang en falmet Skønhed med lange Aleksandrakrøller. For hende var Sønnen som et Spejl, hvori hun drømmende betragtede sit foryngede Genbillede. Hugos Fader, ~~7~~ havde været Prokurator der i Byen. Han havde engang ejet ~~noegen~~ [en stor](#) Formue men satte alting overstyr ved fantastiske Byggespekulationer og endte som Fallent.

Straks den første Aften, da de var kommen i Seng, havde [198](#) Hugo søgt at gøre sig interessant ved rædselsfulde Fortællinger om Spøgelse, han havde set, og om en maskeret Røver, der havde forfulgt ham ude i Byens Lystanlæg. Da dette ikke virkede tilstrækkeligt overvældende paa den landlige Fætter, der ikke var saa godtroende som han saa' ud til, havde Hugo erklæret, at han "ikke troede Spor paa Kristus og alt det Bibelsludder". Han var Alkymist og Stjernetyder og tilbad de hemmelige Naturmagter. Nede i et af Husets Kælderrum havde han indrettet sig et Guldmager-Laboratorium og et Kapel, hvor han daglig holdt Andagt og havde Samkvem med Aanderne.

Dette med Kapellet viste sig nu at være rigtigt nok. Den næste Morgen, før de ældre endnu var ~~68~~ staaet op, førte han ham derned udmajet med en af sin afdøde Faders lange Skjorter, som han for og bag havde overklistret med Halvmaaner og Stjerner af Guldpapir. Han kaldte den sin Ypperstepræstedragt. Med et tændt Lys i Haanden trak han ham med sig gennem en mørk Kældergang, indtil de stødte paa en lukket Dør. "Nu ganske stille! Ellers jager vi Aanderne bort!" hviskede han og var [selv](#) ganske bleg af Betagethed. Derefter slog han tre drønende Slag paa Døren og fremmulede ~~og~~ [saa](#) ~~tillige~~ en lang Formular, før han aabnede. Indenfor var der et tomt Rum uden Vinduer. Og her saa' han ved den ene Væg et Alter lavet af en Trækasse og Nederdelen af en gammel Fløjlskjole. Foran stod en Knæeskammel. Med sin Lysestump tændte Hugo en Natlampe, der var anbragt paa Alteret sammen med forskelligt Ragelse. Der var en Snogeham, et Faarekranie og en hentørret Flaggermus. Lampevægen spruttede. Han havde ondt ved at faa den til at brænde. Men under Arbejdet dermed vendte han sig stadig om med et ufrivilligt Grin for at nyde sin Ledsagers Forbløffelse.

Det var Mindet om dette Oprin med dets uredelige Blanding af Drengeøj og forvrænget Højtidelighed, der dukkede [199](#) op for Dr. Martens ved Læsningen af Hugos Artikel ~~med dens profetiske Forkyndelser, fordi Indtrykket var det samme.~~ Senere talte han med Søsteren

derom ~~69~~ og kaldte Hugo for en Skifting, der aldrig havde været rigtig Barn men heller aldrig var bleven helt voksen.

Et Par Dage efter dukkede Hugo selv op derude. Det var en mørk Dag med hæslig Taage og Ruskregn. Alene af den Grund forundrede Dr. Martens sig over Besøget. Men Fætterens Væsen og Udseende forekom ham desuden besynderligt. I Stedet for som ellers at gaa ~~stilfærdig~~ rundt og snuse til Blomsterne i Vindueskarmen og nysgerrig kigge i de Bøger, der laa fremme, for tilsidst at synke ned i en Stol med et eller andet sentimentalt Udbrud, spankulerede han bredbringet op og ned ad Gulvet med en glødende Cigaret i Munden og førte straks ~~selv~~-Talen hen paa sin Artikel, udbredte sig om den kolossale Virkning, den havde gjort, og forsikrede, at "Bevægelsen" var ved at forplante sig ud til Folket og ikke mere lod sig standse.

Desuden fortalte han om sin Opera, som han havde maattet lægge til Side, fordi han var vokset fra dens Emne. Det var nu et stort Oratorium, han arbejdede paa, et Kæmpeværk, der skulde vække Sjælene op af Dødssøvnen.

Da Fætteren nogen Tid havde hørt paa ham i Tavshed, kunde han ikke længere holde sig i Skindet. Han stillede sig op foran ham med Hænderne i Siden og gav ham hvast sin Hjertens Mening lige i Ansigtet. Det plejede at være Indledningen ~~70~~-til en af de sædvanlige stormende Skærmydsler. Men til sin Forundring ~~saae-nusaa'~~ Doktoren, at Hugo ~~blev~~ bleg-pludselig mistede Farven. Han svarede heller ikke et Ord. EgMen et Øjeblik efter greb han sin Hat og ~~stormede fo'r~~ uden Farvel.

~~"Men saa hør dog, Menneske!" raabte Doktoren.~~

~~Men han slog Døren i og vendte ikke tilbage.~~

I dryssende Regn skridtede gik Hugo duknakk ~~afsted~~ til Gentofte Station, i hvis tomme Ventesaal han maatte opholde sig det meste af en Time, før der gik et Tog til Byen. Han sad henne i en Krog og stirrede ud for sig med et ~~ganske forstøret forskræmt~~ Udtryk. Da der begyndte at komme Folk, slog han Frakkekraven op om 200 Ørene og trykkede Hatten ned i Øjnene for at gøre sig ukendelig. Og hver Gang Døren gik op, fo'e'r hans Blik forvildet omkring, som om han søgte et Musehul at krybe ned i. Ikke et Menneske – allermindst Matilde – havde nogen Anelse om, hvor ofte i denne Tid hans opsvulmede Selvfølelse faldt sammen som en Markedsballon ved det mindste Stød.

~~Ikke et Menneske – allermindst Matilde – havde nogen Anelse om, hvor tit i denne Tid hans opsvulmede Selvfølelse faldt sammen ved det mindste Stød som en Markedsballon.~~

Det forholdt sig iøvrigt rigtigt nok, hvad han havde fortalt sin Fætter, at han var begyndt at arbejde paa et stort Oratorium. Men det var Pral, naar han havde sagt, at han allerede var næsten færdig med det. Der var ikke nedskrevet fire Takter. Og dog havde han mange store, straalende ~~71~~-Øjeblikke, da Skaberkraften paany svulmede i ham og Luften omkring ham tonede herligt af ~~tusinde~~-overjordiske Instrumenter. Men saasart han fik fat i et Stykke Nodepapir, flygtede Inspirationen. Og hverken Whisky, Æther eller andre Pirringsmidler kunde lokke den tilbage. Saa sank han atter sammen ved sit Skrivebord med Hænderne for Ansigtet og overgav sig til Fortvivlelsen.

Saadan var det ogsaa gaet ham denne Nat.

Det var som at høre de dejligste Melodier i Drømme og ikke at kunne huske dem, naar man vaagnerde.

~~72~~

VI

Samme Dag i Skumringen sad Matilde sammen med sin Mor og Børnene og ventede paa, at Hugo skulde komme hjem til Middag. De havde ventet over en halv Time, og hun begyndte at blive utaalmodig. ~~Hun var ikke vant til, at han forsømte Maaltiderne.~~ Naturligvis, en Mand som Hugo havde Lov til at glemme Tiden. Men hun fandt det alligevel en lille Smule

hensynsløst af ham at være saa upræcis netop denne Dag, fordi han [godt](#) vidste, at hendes Mor var der.

[201](#) Imidlertid var Oberstløjtnantinden slet ikke utilfreds med den lange Ventetid, fordi den gav hende en kærkommen Lejlighed til at faa snakket rigtig ud om sin Helbredstilstand. Mens Børnene gik omkring og klynkede af Sult, og Pigen hvert Øjeblik stak sit uredte Hoved ind ad Døren og spurgte, om der nu kunde rettes an, fortabte hun sig i omstændelige Beskrivelser af de "Fornemmelser" i Ryg, Bryst og Mave, som var hendes væsentligste Livsindhold.

Matilde hørte slet ikke paa hende. I Skjul af Mørket sad hun med lukkede Øjne og tænkte ~~73~~ paa sin Mand. Hun forstod sig ikke rigtig paa ham i de sidste Dage. Han havde altid været forfærdelig urolig, naar han arbejdede paa noget, der optog ham. Men saa aandsfraværende som i denne Tid havde hun aldrig set ham. Eller saa hemmelighedsfuld. Og saa letsindig.

Næsten hver anden Dag sendte han Afbud til Konservatoriet og gav ikke engang nogen Grund for sin Udeblivelse. Forleden Aften havde Posten bragt et Brev, som han læste med den ligegyldigste Mine af Verden og derpaa rev i ~~Smaa~~stykker og kastede i Papirkurven, som om det var en Forretningsreklame. Til sin Forfærdelse saa ~~e~~ hun den næste Morgen, at det var en Opsigelse fra Konservatoriet "paa Grund af vedvarende Forsømmelighed.""

Nu i Nat havde han igen siddet oppe til Klokkeren fire. Hun havde hørt ham gaa op og ned ad Gulvet herinde. Ustandselig havde han vandret. Hun havde ogsaa hørt ham gaa ind i Spisestuen et Par Gange og skænke sig et Glas af Madeirakaraflen. Skønt hun var vaagen, da han gik i Seng, havde han ikke talt til hende – hvad der slet ikke lignede ham. I gamle Dage plejede han endogsaa at vække hende for straks at kunne fortælle om, hvad han havde komponeret.

Men hun havde rigtignok heller ikke kunnet finde nogetsomhelst Resultat af Nattens Arbejde hverken i hans Mappe [202](#) eller i Papirkurven. Det ~~74~~ sidste Sted havde hun nede paa Bunden fundet en sammenkrøllet Lap, en af hans smaa Huskesedler. Men der havde bare staaet et nedkradset Navn, Clara Grabe, og et Tal, der kunde se ud som et Husnummer. Hun kendte ikke nogen af det Navn, og havde hele Dagen grundet over, hvem den Dame kunde være. Straks efter Frokost var Hugo gaaet hjemmefra, og hun havde ikke set ham siden. Hvor havde han dog været henne hele denne lange bedrøvelige Dag? I et saadant Vejr! Lige fra Morgenstunden havde det drysset ned med Regn og Sod og smudsig Sne, der blev liggende over Stenbroen som en fedtet brun Jævning. Hun havde selv været inde i Byen et Øjeblik for at gøre [Indkøb hos](#) et Par ~~Indkøb~~. [Det af de Handlende, hvor de endnu havde Kredit. Et](#) vildfarende Glimt af Vaar, der nu og da brød gennem Skyerne, havde bagefter ~~blot~~ gjort Mørket endnu mere knugende.

"Nej – nu vil vi ikke vente længer!" erklærede hun bestemt, da Klokkeren slog syv. "Nu vil vi spise."

"Aa, lad os vente bare fem Minuter endnu," bad Moderen. "Saa skal du se, saa kommer han. Saadan gaar det jo altid."

"Ja ja da! Men saa tænder jeg Lampen. Ellers falder Børnene i Søvn."

Hun havde næppe faaet tændt, før det ringede.

"Kan du se!" udbrød Moderen triumferende. "Det slog til!"

~~75~~ "Aa – Mor!" sagde Matilde helt ærgerlig.

"Hugo ringer da ikke!"

"Gud, nej! Det er jo sandt! Jeg sidder og vrøvler."

Pigen kom ind med et Visitkort. Da Matilde læste Navnet, rettede hun sig uvilkaarligt.

"Sagde De ikke, at min Mand ikke var hjemme?"

"Jo, men saa spurgte den Herre, om han ikke kunde komme til at tale med Fruen."

[203](#) "Med mig? ... Naa ja! Bed Doktoren komme ind."

"Hvem er det, Tilde?" spurgte Moderen ængstelig, da Pigen var gaaet.

"Det er Hugos Fætter ... du ~~vee~~^{ed} nok, ham Dr. Martens. "Min Grønkaalsfætter", som Hugo kalder ham."

"Men Gud! Det gale Menneske! Hvad vil han?"

"Ja, jeg begriber ikke, hvad han vil tale med mig om."

"Jeg siger Tak for mig," sagde Moderen og rejste sig skyndsomst. "Maa jeg faa Lov at slippe væk."

"Ja, gaa du ind med Børnene! Og begynd blot og spis. Jeg kommer straks."

Dr. Martens traadte ind samtidig med, at Oberstløjtnantinden gennede Børnene foran sig gennem Spisestuedøren, som om hun værgede dem mod en Fare. Matilde, der ikke kunde lide ~~76~~ sin Mands Familje, fordi den altid havde saa meget at udsætte paa Hugo, modtog ham køligt og bad ham med en overlegen Haandbevægelse tage Plads.

Dr. Martens havde efter Mødet med sin Fætter faaet Samvittighedsskrupler ~~paa Grund af dennes besynderlige Væsen. Han havde fortrudt sin Opfarehed~~ og var nu taget til Byen for at gøre ham en Undskyldning for sin Opfarehed.

"Jeg hører, at Hugo ikke er kommen hjem endnu. Tror De, det kan nytte, at jeg venter paa ham?"

Matilde, som nødig vilde have den sære Mand siddende her, svarede uden Blinken, at Hugo vist ikke kom hjem for det første. Hun var ogsaa i den Henseende bleven præget af Samlivet med sin Mand, at hun i en snever Vending ikke tog det saa nøje med Sandheden.

"Hvorledes? De mener, at det ikke kan nytte noget?" spurgte Doktoren, der havde løftet sin store, tatoverede Haand ~~fra Skægget~~ op bag Øret.

"Jeg tror ikke, Hugo kommer hjem for det første," gentog hun, idet hun paa uelskværdig Maade hævede sin Stemme. "Han har saa meget at gøre i denne Tid. Man har Bud efter ham alle Vegne."

204 "Ja, han saae! unægtelig noget ~~overanstrengt~~medtaget ud, da han var ude hos mig idag." "Hos Dem!" røg det Matilde ud af Munden. ~~77~~ Men da hun i det samme kom paa den Tanke, at Hugo maaske havde været derude for at laane Penge, holdt hun inde og gjorde ingen Spørgsmaal.

Nu sad Dr. Martens ~~igen~~ nogen Tid og fingrede sig i Skægget ~~med Eneboerens Forlegenhed~~ uden at kunne finde paa noget at sige. Og da Matilde bare ønskede at faa ham paa Døren, inden Hugo kom, blev der længere og længere Pavser mellem Ordene.

"Ja, vil De saa være saa god at sige til Hugo, at jeg har været her," sagde Doktoren tilsidst og rejste sig. "Vi blev lidt uenige, og jeg tror desværre, at han gik fra mig i Vrede."

Matilde spidsede Øren. Hun var nu ganske overbevist om, at det havde drejet sig om et Pengelaan.

"Naa saaledes," sagde hun ~~blot~~; men ved sig selv tænkte hun: Hugo har med andre Ord ikke faaet noget.

~~"Jeg haaber dog, at Hugo igen vil se ud til mig ved Lejlighed. Vil De være saa god at hilse ham."~~

~~Lus!—tænkte hun.~~ Og da hun nu opdagede, at Doktorens hans store, lyse Øjne betragtede hende med et medlidende Blik, slog hun med Nakken. Hvad bildte den nærlige Pedant sig ind! Da hun kom ind i Spisestuen, spurgte Moderen straks, hvad det gale Menneske saa havde villet.

"Aa – jeg tror, han kom her bare af Nysgerrighed. Folk er bleven tossede. Alle vil de tale ~~78~~ med Hugo. Journalisterne render os paa Døren fra Morgen til Aften. Dersom Hugo vilde, kunde han saamænd leve af at lade sig udstille."

Naar Matilde først var kommen paa den høje Hest, havde hun ~~ikke altid let ved at komme ned paa Jorden igen. I det hele mærkedes det ved saadanne Lejligheder, at hun ogsaa havde faaet selskabelig Dressur af sin Mand. Overfor Folk, som hun ikke kunde lide, udfoldede hun straks sin hele Færdighed i den højere Rideskole~~ aldrig let ved at komme ned paa Jorden igen.

"Jeg begriber ikke, at I vil omgaaes de Mennesker," sagde Moderen. "Hans Søster skal jo være endnu værre. Og som han saae! ud i Tøjet!"

"Ja, en skrækkelig Skrue har han altid været."

"Jeg vil sige dig, Tilde, han gør rent ud sagt et uhyggeligt [205](#) Indtryk. Men det kommer der af alle de Gullerødder og Kaalraber og hvad det er for noget, I si'er han lever af. Naar Mennesker gir sig til at leve af Kreaturfoder, saa er det virkelig ingen Under, at de tilsidst kommer til at ligne vilde Dyr."

Da de havde spist, og Børnene var kommen i Seng, satte Mor og Datter sig ind i Dagligstuen med deres Haandarbejder. Moderen tog Plads i en Lænestol for Enden af det ovale Bord med Lampen, Matilde inde i Sofaen for med sit fine Broderi at være Lampen nærmere. Hendes Forundring over Hugo var stegen til ~~en~~ stærk Uro. ~~79~~ Hun begyndte at ængstes for, at der var tilstødt ham en Ulykke. Heller ikke hendes opskræmte Skinsyge lod hende i Ro. Noget maatte der i hvert Fald være i Vejen. Denne Clara Grabe? Det var ~~jo~~ ikke første Gang i den senere [AarTid](#), at Hugo havde givet hende Grund til Mistro. Men alligevel – nej, noget saadant havde hun ikke længer Lov til bare at strejfe med sin Tanke. Ganske vist var Hugo forfærdelig uberegnelig og letsindig; men netop i dette Øjeblik, da han havde rejst en Kamp mod Frivoliteten, maatte hun da kunne være tryg.

Imidlertid besørgede Moderen Underholdningen. Hendes Træstrikkepinde klaprede omkap med hendes løse Gebis. Af Hugos Udeblivelse tog hun Anledning til at fortælle om de forskellige Gadeulykker, hun i de sidste Dage havde læst om i Aviserne. Saaledes gav hun en uhyggelig Historie tilbedste om et Barn, der var bleven overkørt af Sporvognen.

"Du kan tænke dig – Drengen blev, som jeg si'er dig, skaaret midt over. De maatte stoppe Indvoldene ind i ham, før de kunde køre ham bort. Og det allerværste –."

"Ti dog stille, Mor! Jeg vil ikke høre det! –"

I det samme blev der ringet stærkt og vedholdende paa Forstuedøren.

"Naa – der har vi ham endelig!" udbrød Moderen, men [206 tog sig i det og](#) trykkede ~~derpaa~~ befippet en Strikkepind ~~80~~ for Munden ~~og~~, [mens hun](#) skottede over til sin Datter. "Nej, som jeg nu igen sidder!"

Matilde var bleven ~~opskræmt~~ [angst](#). Det forekom hende, at der havde været noget ulykkevarslende ved den Ringning.

Pigen klemte sig lidt efter ind ad Døren. Hendes betændte Øjne lyste af Skadefryd. Smilende saae! hun fra den ene af Damerne til den anden og sagde, at der var kommen en Betjent. Han stod derude og bad om at maatte tale med Fruen.

Matilde, der havde været ved at rejse sig, sank ned igen i Sofaen og trykkede Haanden for Øjnene.

"Aa Mor!" stønnede hun. "Der er sket en Ulykke ... Jeg tør ikke gaa derud."

Nu bankede det paa Døren. Betjenten – en taarnhøj, bredskuldret Ma~~and~~ – traadte ind og hilste høfligt. Han befalede Pigen at forlade Stuen, ~~og efter at hun var gaaet,~~ ~~forvissede~~ [hvorefter](#) han ~~sig om, at hun ikke stod udenfor og lurede.~~ ~~Derpaa~~ vendte ~~han~~ sig til Matilde.

"Er det Fru Martens?"

Matilde var ligbleg. Hun havde igen rejst sig af Sofaen men paa en Maade, som om hun vilde flygte.

"Er det Fru Martens?" gentog Betjenten.

"Ja," svarede hun og stirrede paa ham med vildt opspærrede Øjne. "Er det noget med min Mand? ... Sig mig det! Er han død?" raabte hun ~~81~~ og holdt uvilkaarlig Haanden op for Øret som for ikke at høre Svaret.

"Deres Mand er udenfor al Fare, Frue!"

"Men hvad er det da?" – Hun gik nu et Skridt frem, idet hun greb om en Stoleryg for ikke at segne. "Hvad vil De?"

"Undskyld!" sagde han og skævede betydningsfuldt til Oberstløjtnantinden i Lænestolen.

"Jeg vilde gerne have Lov til at tale alene med Fruen et Øjeblik."

"Det er min Mor! Sig blot, hvad det er."

[207](#) "Vel! Jeg har den Besked at give Fruen, at Deres Mand er fundet i syg Tilstand ... ikke noget alvorligt ... men alligevel ..."

"Fundet syg? ... Hvor?"

"Det var nok nede paa Hotel Kongen af Sverige."

"Paa et Hotel!" – Matilde fik med eet sin Rejsning tilbage – "Hvad skal det sige?"

"Hr. Martens er bleven kørt til Hospitalet. Men – som sagt – der er ikke ~~længer~~ nogen Fare."

"Men hvad fejler han da?"

Betjenten lod igen et Sideblik vandre hen til Lænestolen, hvor Oberstløjtnantinden sad apoplektisk sammensunken med aaben Mund og holdt Strikketøjet i Skødet.

"Ja – Frue!" sagde han derpaa med hensynsfuldt ~~82~~-sænket Stemme. "Det var jo et regulært Selvmordsforsøg. Hr. Martens indlogerede sig paa Hotellet ved Firetiden, og en Timestid efter hørte en af Stuepigerne et Skud inde fra Værelset. Kuglen har nu ikke gjort videre Skade. Jeg skal udtrykkelig melde fra Hospitalet, at der ingen ædlere Dele er beskadiget. Men Patientens Tilstand kræver absolut Ro, ~~skulde jeg sige.~~ Der kan foreløbig ikke tillades Besøg."

"Det maa være en Fejltagelse," sagde Matilde afgørende. "Det er ikke min Mand."

"Tør jeg spørge – bor der andre af det Navn her i Huset?"

"Det ~~vee~~^{ed} jeg ikke. Men det kan ikke være min Mand."

Betjenten tog en Skrivelse ud af Opslaget paa sit Kappeærme og læste op deraf: "Hugo Antonius Martens, Komponist, 41 Aar, Bopæl Dosseringen Nr. –."

"Maa jeg se det Papir!" sagde Matilde, hvis hvide Kinder var bleven farvet af en hektisk Rødme. "Hvad staar der i det? ... Jeg vil se det! De har ikke Ret til at skjule noget for mig!"

[208](#) Med rolig Bestemthed gemte Betjenten Papiret paa sig og forsikrede, at det ikke indeholdt noget af Interesse for hende. Det var kun en Anmeldelse til Protokollen.

"De skal i det mindste sige mig, om min Mand har besøgt nogen paa det Hotel."

~~83~~ "Det kender jeg ikke noget til," svarede Betjenten, idet han trak sig tilbage mod Døren.

"Det var min Kollega, der tog Rapport paa Hotellet. – Ja, saa har jeg altsaa ikke mere at gøre her ~~og be'r undskyldte Ulejligheden.~~"

Da Betjenten var gaaet, kastede Matilde sig over Ryggen af en Stol. Hun var ganske ude af sig selv. Hun ~~trøede~~^{følte} sig forraadt. Skammelig bedraget. Kastet ud i Smuds og Skandale. Hugo! Hele Tilværelsen styrtede sammen for hende. Alting var forbi! Hendes Kamp for at holde Hjemmet oppe, hendes Møje for i det mindste at bevare Skinnet – Forraadt! Forraadt! Altsammen omsonst!

"Aa, Hugo! Hugo!"

Som en Straaild, et Hekseblus, var Skinsygen flammt op i hendes Sind. Men Billedet af Hugo i en Hospitalsseng og med et blodigt Bind om Panden, Anelsen om, hvad han maatte have gennemgaaet for at kunne gribe til en saa forfærdelig Udvej, overvældede hendes Hjerter og dæmpede Blodets vilde Brand. Og Graaden brød frem. En Krampehulken. – Aa, det var jo slet ikke til at forstaa! Det var fuldkommen ubegribeligt altsammen! Hugo, som netop igen var bleven saa glad ved Tanken om alt det store, han skulde udrette! ... Og med en Revolver! Han, som aldrig havde taalt Synet af Blod! Som fik ondt, blot han stak sig paa en Knappenaal! ~~84~~ ... Aa, men det maatte være sket i Sindsforvirring! Han havde overanstrengt sin Hjerne. Og hun havde været blind og ikke ~~mærket~~^{set} det! —

Hun rejste sig op og samlede sig til en Beslutning.

Ja! Hun vilde se Hugo! Endnu i Aften vilde hun gaa hen paa Hospitalet og forlange at komme ind til ham. Hun kunde [209](#) ikke udholde at tænke paa, at han laa der mellem lutter fremmede

Mennesker efter alt det forfærdelige, han havde udstaaet. Hvad det saa end var, han havde skjult for hende – hun maatte være hos ham i hans Ulykke!

"Hvor gaar du hen, Tilde?" klynkede Moderen som et mørkerædt Barn, da hun saae hende paa Vej til Sovekammerdøren. "Du maa ikke gaa fra mig."

Men Matilde hverken hørte eller saae. Hun var allerede ude af Stuen.

Et Øjeblik efter ringede det igen, og med forøget Skræk hørte den gamle Frue sin Mands Stemme ude i Forstuen. Før hun fik sig samlet, stod Oberstløjtnanten derinde, iklædt en graa Gummifrakke, der glinsede af Regn. Hun modtog ham med et Klageraab, som han afbrød med en bydende Haandbevægelse.

"Spar dig al Forklaring! Jeg veeéd det hele. Dr. ~~85~~ Holm sendte mig Bud. Han havde faaet Underretning fra Hospitalet."

I det samme kom Matilde tilbage fra Sovekammeret i Aftenkaabe og med sit Teatertørklæde omkring Hovedet. Hun havde ikke hørt det ringe-~~eg~~, standsede derfor som lynramt ved Synet af Faderen. I sin graa Gummikappe stod han der foran hende med Haanden i Siden som Stengæsten i Don Juan.

"Hvor skal du hen?" spurgte han.

"Jeg vil hen til Hugo. Jeg bryder mig ikke om, hvad de siger derhenne. De kan ikke nægte mig at se min Mand."

"Du bliver her!"

"Far!"

"Ingen Skrigen-op! Nu tager jeg Kommandoen her i Huset. At jeg ikke har gjort det for længe siden, har din Mor Ansvaret for."

Det ringede paany.

"Det er Dr. Holm," forklarede han. "Han ~~har været kaldt til~~ gik hen paa Hospitalet. Jeg bad ham se herop, naar han kom derfra."

210 En lille, blond Herre gled stille ind. Da han saae Familien samlet, gav han tavs og meget forlegen sin Deltagelse tilkende ved at løfte Skuldrene og ~~aabnesamle~~ Hænderne. Matilde løb hen til ham, greb ham om Armen og stirrede ham ind i Ansigtet med et bønfoldende Udtryk.

~~86~~ "Har De set ham?" spurgte hun.

"Nej, Frue! Men alt staar godt til. Jeg veeéd det med Sikkerhed. Der er ikke mindste Grund til Ængstelse."

"Saa kan jeg altsaa godt komme ind til ham? Ikke sandt?"

"Nej, det er ganske udelukket. Han maa foreløbig ingen se. Saaret er i sig selv ganske ufarligt. Men han skal have absolut Ro."

"Men jeg maa dog have Lov til at være hos min Mand!"

"Matilde!" advarede Faderen. "Ikke noget Hysteri! Til Komadiespil er Situationen saa sandelig for alvorlig!"

"Ja, nu maa De være lidt taalmodig, Frue! Imorgen kan De maaske faa Lov til at kigge ind til ham et Øjeblik. Desuden sover han nu. Han har faaet Morfin."

"Sover han? ... Aa, Gud ske Lov!"

"Vær saa god at gaa ind i Spisestuen med din Mor," kommanderede Faderen. "Jeg har noget at tale med Dr. Holm om."

Matilde faldt tilføje. Beroliget ved at vide, at Hugo i Øjeblikket ikke trængte til hende, ~~og~~ samtidigvaklede hun halvt afmægtig af Udmattelse ~~vaklede hun~~ ud af Stuen med Hovedet paa Moderens Skulder.

Da de to Herrer var bleven alene, udbrød Oberstløjtnanten:

~~87~~ "Naa? Lad os saa høre Forklaringen! Hvad er Motivet? Veeéd De noget?"

Lægen ~~saabamlede~~ atter Hænderne.

"Deres Svigersøn har jo længe været stærkt nervøs. Han har flere Gange i den senere Tid – vistnok uden Deres Datters Vidende – konsulert mig i Anledning af sin Søvnløshed."

[211](#) "Vis-Vas, kære Doktor! Lad os tale frit ud til hinanden som et Par voksne Mandfolk. De er en Ungdomsven af min Svigersøn og desuden Læge her i Huset. Følgelig kender De ham lige saa godt som jeg. Altsaa – kort og godt – er det Veksler eller Fruentimmerhistorier? Eller maaske begge Dele?"

"Jeg er, som sagt, ikke i Tvivl om, at det er overanstrengte Nerver."

"Ja ja! De vil altsaa ingenting sige. Men nu skal jeg fortælle Dem, hvad jeg ~~vee~~^{ved}. En af hans Kreditorer var fornylig hos mig. Han vilde overtale mig til at kautionere for et Forskud, han havde ydet min Svigersøn. Men jeg har nu engang for alle taget det Standpunkt ikke at blande mig i hans eller min Datters Affærer, saalænge jeg ikke kan faa ham erklæret umyndig. Jeg ~~vee~~^{ved}, at hans Pengeforhold er haabløst derangerede, og jeg antager, at han foruden en stor løs Gæld har adskillige Veksler løbende. Og jeg er slet ikke sikker paa, at de alle er lige ægte. Som De ser, ~~88~~ jeg taler ganske aabent til Dem. Jeg anser min Svigersøn for at være i Stand til at begaa en hvilken som helst Forbrydelse. Han er jo Kunstner, og de Folk sætter ligefrem en Ære i, hvad anstændige Mennesker betragter som en Skændsel. Jeg spørger Dem, Dr. Holm: Hvorledes skulde han paa redelig Vis have ernæret sin Familje med det Arbejde, han i de senere Aar har præsteret? ... Overanstrengte Nerver! Jeg gad paa Ære vidst, hvor den Overanstrengelse skulde stamme fra! ... Men til Sagen! De tror altsaa, at han vil komme over denne Historie og ingen Men faa af den?"

"Absolut. Kuglen er allerede fjernet. Der har nok overhovedet ikke været Tale om Fare. Dertil var Revolveren af altfor let Kaliber."

"Naa saadan! Maaske ovenikøbet et lille Komediespil det hele! Et nyt, originalt Forsøg paa at anraabe Barmhertigheden. Ligemeget! Skandalen er uundgaaelig. Snakken vil løbe [212](#) Byen rundt. Eller mener De, at der kan være Mulighed for at holde Offentligheden udenfor Affæren? F. Eks. ved en personlig Henvendelse til Bladene endnu i Aften?"

"Det er jo muligt! Men ikke meget sandsynligt."

"Doktor Holm! Jeg har et hæderligt, et vel anset Navn at værne om. Matilde er vort eneste Barn. Jeg appellerer til Dem som min Svigersøns Ungdomsven. Vil De hjælpe mig i denne fortvivlede ~~89~~-Sag? Der er jo nu saa mange Aviser her i Byen. Jeg kan umuligt overkomme at gaa til dem alle. Og der maa handles uden Tøven. Bagefter maa vi tale sammen om, hvad der kan være at stille op med det forrykte Menneske."

Lægen erklærede sig rede, og faa Minutter efter begav de to Herrer sig bort. Nede paa Hjørnet tog de hver sin Droske og rullede ind til Byen.

~~90~~

VII

Rygtet om Hugos Selvmordsforsøg ~~havde allerede taget var naaet ud i~~ Byen i Syvspring. Da Dr. Martens kort efter sit Besøg i "Stærekassen" var paa Vej til Stationen, mødte han det i Skikkelse af en travl lille Herre, som han ikke kendte noget videre til, men som ikke desmindre straks røg paa ham med det fornøjede Udbrud: "Har De hørt det?"

Paa Køreturen hjem i en Tredjeklasses halvmørk Kupe fordybede Dr. Martens sig i Spørgsmaalet om sit eget mulige Medansvar for Fætterens ulykkelige Skæbne. Med den bekymringsfulde Alvor, der var Marven i hans Væsen, spurgte han sig selv, om han ved at gribe ind paa et tidligere Tidspunkt kunde have forhindret dette Sammenbrud, som han jo dog længe havde forudset. Men han kom til det Resultat, at Katastrofen havde været uafvendelig.

Denne Livs-Bankerot var [213](#) den nødvendige Afslutning paa en Udvikling, der fra ~~først til sidst~~^{første Færd} havde været en Rovdrift paa Menneskenaturen.

Da han kom hjem, sad Søsteren i den fælles Dagligstue og syede.

~~91~~ "Godaften," sagde han.

"Godaften," svarede hun uden at se op fra sit Sytøj.

Heller ikke, da han nu fortalte, hvad der var sket, løftede hun Hovedet, skønt der var gaaet et Ryk igennem hende.

Denne Søster var i en uyngre Alder bleven Enke efter en Præst og hed Fru Magelsen. Hendes Mand havde været en svagelig Olding, og Ægteskabet barnløst. Nu var hun henvend fyrretyve Aar, men saae' ud, som om hun var halvtreds, og hendes Bekendte paastod, at hun aldrig havde set anderledes ud. Hun var en lille Dame af sat Væsen og med en Figur som en Kommode. Hvad der egentlig boede i hende, vidste ingen, heller ikke hendes Bror. Hun var ikke til at slaa et Ord af, og naar hun endelig en Gang sagde noget, forstod ingen, hvad hun mente.

Det eneste Menneske, hun interesserede sig lidt for, var Hugo. Hun gav ham Lov til at snage ude i hendes Køkken efter Lækkerier, og stak af og til en lille Krukke Syltetøj til ham eller andet godt. Det hændte ogsaa, at Hugo ved Bortgangen fandt en Pengeseddel i sin Overfrakkelomme; men skønt han forstod, hvem den kom fra, talte han aldrig om det.

Imidlertid styrede hun Broderens Hus med Paapasselighed og Økonomi; og forøvrigt sad hun fra Morgen til Aften og lappede Tøj for Egnens Fattigpleje. ~~Men saa hjælpsom og opofrende hun var i Gerning, havde man dog ikke Fornemmelsen af, at hun med sin Tavshed skjulte et medfølelse Hjertes Rørelser. Det saae snarere ud, som om hun modvillig eller dog med Ligegyldighed udførte et tilvant Pligtarbejde.~~

Dr. Martens satte sig hen til sin Aftensmad, der var bleven bragt ind paa en Bakke. Det var ~~92~~ tre stegte Æbler og et Par Skiver tørt Franskbrød.

"Hvorfor har Hugo gjort det?" spurgte Søsteren endelig, efter at der længe havde været Tavshed.

"De nærmere Omstændigheder kender jeg ikke noget til. Men forresten har der jo været Grunde nok. Som sagt, han 214 gjorde i Formiddags et ualmindeligt forstyrret Indtryk. Han har jo altid lidt af den ulykkelige Indbildning, at han har en Mission som Forkynder. Kan du huske, hvordan han i sin Tid blev "overbevist" Buddhist, efter at han tilfældigt havde læst et Par Artikler om den Ting i en eller anden Avis? Ogsaa den Gang vilde han ryste Verden med sin nye Opdagelse. Saa forfalskede er Begreberne om aandelige Ting hos den Slags Folk. Det falder dem ikke ind, at ogsaa vort indre Menneske har en lovbestemt Drægtighedstid, som taalmodigt maa gaaes tilende, dersom der ikke skal komme Misfødsler og Fuskerværk ud af det. Husker du ham, Literaten – hvad var det nu, han hed? – ham, som forleden Aar rejste til Italien som hedensk Skønhedsdyrker, men blev lutherbegeistret paa Rejsen gennem Tyskland og vendte hjem fra Rom som propaganderende Katolik – altsammen paa en almindelig Rundrejsebillet."

Han havde allerede rejst sig fra sit Maaltid ~~93~~ og stod ude paa Gulvet med Hænderne stukket ned i Lommerne paa sin Sømandspjækkert. Han stod og vuggede paa Benene, som om han befandt sig paa et gyngende Skibsdæk, og skød sin kødfulde Underlæbe frem med et Udtryk af bitter Ringeagt. I Virkeligheden var han dog bare mismodig. Han talte som altid ud af sin Lidenskab for at forklare, ikke for at angribe.

"Ja, du snakker!" mumlede Søsteren nede i sit Sytøj saa sagte, at han ikke kunde høre det.

"Jabal er ikke Jubal."

Kort efter sagde han Godnat og forsvandt paa sin ejendommelige hovedkulds Maade ind til sig selv.

Da han kom ind i sin Stue, der var skilt fra den øvrige Beboelse ved en vindaaben Gang, slog der ham en fremmed og ubehagelig Lugt imøde. Det var Hugos Cigaret, som hans Vildmandssanser endnu kunde spore. Og han kom til at tænke paa, hvor uadskillelig denne paagaende Lugt var 215 knyttet til alle hans Erindringer om Fætterens lige fra de unge Dage, da Hugo efter sin Moders Død kom til København og blev optaget paa Konservatoriet. Selv havde han dengang lige mistet sin Far og var sammen med Moderen og sin Søster flyttet herover fra deres vestjyske Præstegaard for at begynde Studeringerne. Hugo saae' de kun, naar han paa en eller anden Maade havde Brug for dem. Allerede dengang slæbte ~~94~~ han om med en uhyre Oppakning af Fornødenheder og jamrede sig bestandig. Altid var han ude efter

en eller anden Haandsrækning, og i sin hanestolte Selvfølelse var han ikke langt fra at betragte det som en Ære for Familjen, at den fik Lov til at understøtte ham. Den hele Verden var for hans Bevidsthed bare til for at tjene ham. Han var som en af disse rodløse Snylteplanter, der omslynger og tilsidst kvæler alle sine Omgivelser ~~fra den nyfødte Busk,~~ [lige](#) til aarhundredgamle Kæmpestammer.

Dr. Martens satte Lampen hen paa sin Pult, hvor der i Forvejen var et Mikroskop og et højt Glas med et Præparat i Spiritus. Ogsaa en opslaaet Bog flyttede han derhen. Men derpaa faldt han i Tanker og blev staaende ved Pulten med Haanden under Kinden, mens paany et mørkt Minde fra hans Samliv med Fætteren gik ham gennem Sjælen.

Han genoplevede en Scene i sin afdøde Mors Dagligstue i Villaen ude paa Frederiksberg.

Han ~~saa~~ sig selv som nybagt Magister staa ved Vinduet med Ryggen til Haven og Solnedgangen. Det var en Dag i Eftersommeren for atten–nitten Aar siden. Hugo, der lige var vendt hjem fra sin første Udenlandsrejse, gik uroligt omkring i Stuen i sort Fløjlsjakke, med hvide Gamasjer og en stor Blomst i Knaphullet. I en nervøs Ophidselse, som om han havde begaaet et ~~95~~ Mord, fingrede han ved alt, hvad der laa fremme paa Borde og Etagerer, spillede Bold~~t~~ med Bøgerne, knipsede sig paa Kinden, saa det lød, som om der blev skænket af en Flaske, gav sig i det hele paa ganske ubehersket Maade hen til sine ~~216~~ mange ~~drengagtige~~ Unoder. Han, som ellers fik Mavekneb af Nysgerrighed ved Synet af ethvert nyt Ansigt, lagde i sin Aandsfraværelse knap nok Mærke til to unge Piger, to af Søsterens Veninder, der sad med hinanden om Livet henne i Sofaen og bladede i et Album. Og dog var det i hvert Fald for den enes Vedkommende første Gang, han ~~saa~~ hende.

Saa snart Moderen var kommen ind fra Køkkenet og havde taget Plads i sin Lænestol, fo~~e~~r Bekendelsen ud af ham. Han havde samme Formiddag fuldendt en ny Komposition, og han bad om Tilladelse til at spille den for Selskabet.

Besynderlig ængstelig og forlegen satte han sig til Klaveret og foredrog et "Farvel til Sommeren", der siden blev et af hans berømteste Smaastykker.

I samme Øjeblik, han var færdig, sprang han op og stillede sig i Positur, idet han ~~med ganske feberagtig Uro~~ skottede hen til Moderen, for hvis Musikforstand han havde megen Respekt.

"Naa – hvorfor sidder det højtærede Publikum saa tavs? Synes du ikke om det, Tante?"

"Jo, det Stykke har du virkelig været ualmindelig ~~96~~ heldig med," svarede Moderen paa sin rolige Maade.

Han blev henrykt, fik Taarer i Øjnene. Og nu gav han sig til at rose sit eget Arbejde i umaadeholdne Udtryk.

"Jeg tror, jeg spiller det engang til," sagde han tilsidst. "Og læg allesammen godt Mærke til den korte Sats, der gaar igen i venstre Haand! Den er fin-fin!"

Moderen havde dennegang et Par Indvendinger at gøre mod noget i Akkompagnementet.

Men da blev han ilter. Han sprang op og gav Hals. Han var ikke langt fra at blive grov. Du milde Himlens Gud og Skaber! Saa havde hun jo aldeles ikke opfattet det væsentligste! Det, hun ankede over, var netop det nye, det geniale ved hans Kunst. Kunde hun dog ikke høre! Og for tredje Gang satte han sig til Klaveret og gennemspillede Stykket.

~~217~~ Ved Aftensbordet bagefter var han fjantet og slog Gækken løs til Underholdning for de unge Piger. Han fortalte om sin Udenlandsrejse, som en af hans Velyndere havde bekostet, og hvor han personlig havde truffet flere af Tidens berømte Komponister, baade Liszt, Brahms og Wagner. Han var fuld af pikante Historier om dem, latterliggjorde deres Væsen og vred ~~Hændernes~~ sig af ~~Forfærdelse~~ [Grin](#) over ~~saadanne~~ store Aanders ~~Forfængelighed,~~ ~~det sidste med en vis~~ ~~97~~ skalkagtig ~~Selvironi.~~ ~~Saaledes~~ [Naragtigheder](#). ~~Paa den Maade~~ efterfulgtes ~~altid~~ den kunstneriske Forløsnings Uro og Spænding ~~altid~~ hos ham af ~~et Udbrud af overgiven~~ [Lystigheden](#) [drengagtig Kaadhed](#). Det var som en Efterbyrd, han maatte befri sig for ved Latter.

Dr. Martens huskede ogsaa dog bedst sin egen Sindsstemning den Aften. Hans Øjne havde stadig søgt over til den ene af de unge Piger, en attenaarig Brunette, med hvem han netop dengang-var bleven forlovet. Hvad der foruroligede ham, Der var ikke det, at ogsaa hun lod sig smitte af Munterheden. Han var ikke skinsyg. Og han forstod af den frygtsomme noget i hendes troskyldige Forbavselse, hvormed hendes store Øjne betragtede og Henrykkelse over Hugo, at hun aldeles ikke var sig sin Optagethed af ham bevidst. Men det var netop det, der virkede nedslaaende. Hun stirrede paa Hugo-som mindede om en Fugleunge, der uden at forstaa Faren, uvilkaarlig sitrer overfor Snogens opspilede Gab.

Sent paa Aftenen tog de sammen ind til Byen for at følge de unge Piger hjem. Da de kom til Kongens Nytorv og forlod Omnibussen, traadte de ud i et straalende Maaneskin. Det hvide Lys laa over den store Plads som et Lag nyfalden Sne. Uden at tænke paa, at han ikke længer befandt sig i Udlandets Storbyer, gav Hugo sig overgivent til at danse rundt, saa det vakte Opsigt.

Inde i Omnibussen havde hans Kæreste hele Tiden holdt ham under Armen og undgaet at komme til at sidde ved Siden af Hugo. Under Optrinet paa Torvet trykkede hun sig ængstelig ind til ham og saa' ham flere Gange spørgende op i Ansigtet. Endnu den næste Dag beskæftigede Hugo hendes Tanker. Uafbrudt, saa hun kun talte hun om sit Indtryk af ham. Hun fandt hans Væsen pjanket og skabagtigt. Forsikrede ogsaa og forsikrede, at hun ikke engangen Gang fandt ham køn.

"Det vil jeg sige dig, Harald," sagde hun med Armen om hans 218 Hals. "Din Fætter Ham bryder jeg mig ikke om at blive bedtvære sammen med mere."

Han maatte slaa Øjnene ned for Angsten i 98 hendes kærlighedsfulde Blik. For at undgaa hendes Kys gjorde han sig fri af hendes Arm.

Den Siden den Dag indridsedes i hans Hjerter et helligt Løfte. Hellere det tungeste Savn, den bitreste Smerte, end en Lykke, der var Bedrag. Han havde heller ikke siden havde han ikke kysset nogen anden Kvinde end sin gamle Mor – og det endda kun en eneste Gang, paa hendes Dødsleje. Det kolde Kys blev vel ogsaa nok hans sidste.

99

VIII

Matilde løftede sig paa Albuen i Sengen og stirrede hen paa Rullegardinet, hvor Vinduespostens Skygge begyndte at kunne skimtes i den første Dagning. Gud ske Lov! Den skrækkelige Nat var omsider tilende. Hun slukkede Natlampen og lagde sig tilbage paa Puden med et Suk. Lampen havde brændt hele Tiden. Hun havde ikke turdet ligge i Mørke. Hun havde heller ikke turdet være alene. Hendes Mor var derfor bleven hos hende. Hun laa i Sengen ved Siden af og sov, saa det kunde høres gennem hele Lejligheden pusted i Søvn. Selv laa hun i Hugos Seng og med Hugos Edderdunstæppe over sig. Hun havde syntes, at hun paa den Maade kom ham nærmere.

Men Søvn eller blot en Smule Hvile havde hun ikke faaet. Natten igennem havde hun ligget og grædt. Hendes opjagede Tanker lod hende ikke Ro. Der var Frygten for Fremtiden, som nu syntes hende et eneste Ragnaroksmørke. Der var Anger over Fortiden, fordi hun havde været Hugo en saa daarlig Kone. Og der var frem for alt dette "Hvorfor", der jog allehaande Skrækk billeder gennem hendes fortvivlede Sind. Et Par ~~100~~ Gange var hun staaet op af Sengen og havde været inde i Dagligstuen i sin Natdragt for at ransage Hugos Breve og Papirer. Tilsidst havde hun forsøgt at lukke en tillaaset Skuffe i hans Skrivebord op med en falsk Nøgle.

Morgenposten bragte et Brev til hende. "Hotel Kongen af Sverige" stod der trykt paa den graa Konvolut. Da Matilde 219 genkendte Hugos Haandskrift, var hun en Afmagt nær. Hun lukkede sig inde i Dagligstuen og rev Konvoluten op. Under strømmende Taarer læste hun: "Kæreste Matilde, min inderlig elskede Kammerat! Læs dette, og tilgiv din Ven! Jeg kan ikke mere holde Livets Pine ud! Jeg er træt – træt som den forfulgte og blødende Hjort, der ikke

længer ser nogen Udvej. Lad Hundene styrte sig over mig! Lad mine Fjender triumfere! Jeg overgiver mig til Dødens Naade! Jeg forlader en Verden, en forført og fortabt Menneskehed, der gør sig en ondskabsfuld Glæde af at martre sine Genier, at korsfæste sine Velgørere. Matilde! For dig og vore yndige Børn vil denne Tidende være frygtelig! Jeg ~~vee~~^{ed} det! Kun Tanken derom har saa længe afholdt mig fra at gøre Alvor af min Beslutning. Men naar Tid er gaaet, vil du forstaa mig. Jeg er for stolt til at leve under de Vilkaar, man har budt mig. Jeg har Valget mellem at dø i Frihed og leve i Skændsel. Jeg vælger det første! Du vil forstaa det! Og jeg forlader jer ~~101~~ i det Haab, at den danske Nation efter min Død vil erkende sin Æresforpligtelse overfor mig, saa ikke den Skam skal føjes til Uretten, at min Enke og mine Børn lider Nød."

I en Efterskrift var der tilføjet ~~med rystende Haand~~:

"Tro ikke, at jeg frikender mig selv for al Skyld. Langt fra! I dette Øjeblik, da jeg staar i Begreb med at gøre Skridtet ind bag det mørke Forhæng, vil jeg bekende for dig, at jeg har været en ukærlig Søn, en daarlig Ægtemand og en svag Fader. Men min Kunst, mit Kald, har jeg dyrket med trofast Lidenskab. Derfor gaar jeg i Døden med oprejst Pande."

Tidligt paa Formiddagen kom Doktor Holm med godt Budskab fra Hospitalet. Hugo havde haft en rolig Nat. Overlægen havde derfor tilladt et kortvarigt Besøg i Løbet af Eftermiddagen.

"Har De set Aviserne?" spurgte han nu. "Det lykkedes 220 os desværre ikke helt at stoppe Munden paa dem. Men forresten er de ganske diskrete. Der nævnes ingen Steder noget Navn."

Han nænnede ikke at fortælle hende, at Bladene ikke tog Selvmordsforsøget videre højtideligt. ~~Flere af dem skjulte end ikke en Mistro til dets Oprigtighed.~~ Et enkelt af Smaabladene, der længe havde været Hugo paa Nakken, skrev spydigt, at ~~det lykkeligvis 102 var ganske ufarligt for et voksent Mandfolk at ville berøve sig Livet med en Legetøjspistol lykkeligvis ikke var noget livsfarligt Vaaben.~~

Men Matilde var ganskebleven sløv og ligegyldig. Hendes Forhold til Begivenheden var i Løbet af Natten helt forandret. Hvad der efter de første Øjeblikkes Fortumlelse havde syntes hende den største Ulykke, Folkesnakkens, beskæftigede hende ikke mere. Alle hendes Tanker drejede sig nu om Hugo. Saa dybt hans Afskedsbrev ~~end~~ havde rørt hende, og saa ofte hun allerede havde læst det, ~~var~~ hans Handlemaade var snarest bleven hende endnu mere gaadefuld end før. ~~Tanken om en pludselig indtraadt Sindsforvirring, som hun hidtil havde klynget sig til, maatte jo nu opgives. Men heller ikke hans egen Forklaring i Brevet kunde hun rigtig fæste Lid til.~~ Det havde jo altid været saadan med Hugo, at han ikke sagde Tingene helt, som de var. ~~End Heller~~ ikke i dette Farvel, ~~som dog var tænkt at skulle blive hans sidste,~~ havde han vistnok været fuldt oprigtig. Hun hørtemærkede det paa Tonen, at han fortav noget for hende.— Hvad var det for en mørk Hemmelighed, han havde villet tage med sig i Graven? Endnu mens Doktoren var der, kom hendes Far og i Følge med ham en ældre, bebrillet Herre, der blev hende forestillet som Overretssagfører From. Faderen forklarede, at Hr. From velvilligt havde lovet at forsøge paa at bringe en ~~103~~ Overenskomst i Stand med Hugos Kreditorer for at undgaa Konkurs, hvorfor han opfordrede hende til at meddele, hvad hun vidste om sin Mands Pengeforhold. Til hendes øvrige Sjøle kvaler føjedes saaledes den Ydmygelse at maatte staa Skrifte for Faderen og denne Fremmede, at maatte opgive Navnene paa Folk, som Hugo havde staaet i Forretningsforbindelse med, og udlevere, hvad hun kunde finde af ubetalte Regninger, Kontrakter, uindfrie Gældsbeviser o. s. v. I over to Timer stod disse pinlige Forhandlinger paa, og Faderen viste 221 ingen Skaansel. Af Hjertens Lyst gjorde han sig tilgode med sin selvtagne Myndighed. Der skulde engang gaaes tilbunds i Møddingen — erklærede han.

Matilde var bagefter saa medtaget, at hun maatte lægge sig [tilsengspaa Sengen](#) og lade Moderen tage sig af Huset. End ikke Børnene taalte hun at se. Der var Øjeblikke, da hun i sin Skam og Fortvivelse næsten ønskede, at Hugo ikke havde overlevet det.

Allerede ved Totiden begyndte hun at gøre Forberedelser til at tage hen paa Hospitalet, hvor hun skulde møde Klokken fire. Da hun kom derhen, maatte hun vente nogen Tid ude paa en lang Gang, mens der blev sendt Bud efter Reservelægen. Nogle graablege, ubarberede Patienter i blaa Kitler og med hvide Hospitalshuer paa Hovedet stod ved et af Vinduerne og ~~saae~~ [104saa'](#) ud i Grønnegaarden. Synet af disse spøgelseagtige Skikkelser gjorde straks et saa uhyggeligt Indtryk paa hende, at hun kom til at gyse.

En travl Sygeplejerske strøg forbi med et Bækken i Haanden og spurgte hende ~~med~~ [Overlægemine](#), hvem hun vilde tale med.

Da hun nævnte Hugos Navn, ~~trak det op til et Smil i Sygeplejerskens impertinente Ansigt. Hun saae ogsaa~~ [saa' hun](#), at de spøgelseagtige Skikkelser derhenne ved Vinduet vendte sig om, ~~da de hørte Navnet~~, og stødte til hinanden med Albuen. Hendes [krænkede](#) Stolthed rejste igen Anklage mod Hugo, ~~fordi han havde tilføjet hende al denne Skam.~~ Hun følte sig som [en](#) brændemærket, ~~V~~ [vidste](#) ikke, hvor hun skulde gøre af sine Øjne under al denne nysgerrige Stirren.

Endelig kom Reservelægen i sin hvide Kittel – en yngre Mand med et ~~fad~~ [Salonsmil](#).

"Naa, Frue! Kunde De nu ikke længer styre Deres kvindelige Utaalmodighed? Ja ja, det kunde jo være gaet adskilligt værre, end det gjorde. Til alt Held har Deres Mand aabenbart ingen Færdighed i at haandtere Skydevaaben. Han ~~vee~~ [d](#) forresten, at De kommer. Han har spurgt efter Dem hele Dagen. Men nu maa De højtideligt love mig ikke at snakke om Affæren. Den eksisterer overhovedet ikke, forstaar De [222](#) nok. Bare nogle almindelige Talemaader af den gode gamle Slags, at alting staar godt til hjemme, at ~~105~~ lille Peter er rask o. s. v. Og saa ikke det fortvilede Ansigt, lille Frue! De maa virkelig smile og se glad ud!" [som Fotograferne siger.](#) "

Saa modstandsløs var hun i sin bristefærdige Oprevhed, at hun, trods det Ubehag, hun følte ved den unge Læges nærgaaende og beskyttende Venlighed, uvilkaarlig forsøgte at smile. Lidt efter stod de ved en lukket Dør, hvorpaa der hang en Plade med Paaskriften "Besøg forbudt". Doktoren kiggede ind, vendte sig derpaa om imod hende med en Opfordring til at træde nærmere ~~og ikke lade sig forskrække~~.

Først kom de ind i en lille Forstue. En bred Skydedør førte derfra ind til den egenlige Sygestue, der var et anseligt Rum, højt og hvidkalket som et ~~Lig~~ [Kapel](#). Gennem et stort Vindu strømmede Lyset ind over Sengen, der stod frit ud fra Væggen. Her laa Hugo med Hovedet helt indbundet, saa kun en Del af Ansigtet var synligt. Skønt han havde hørt dem komme, laa han med lukkede Øjne og rørte sig ikke.

Matilde greb angstfuld for sig. Den stramme Forbinding, der skjulte Panden og det meste af Hagen som en Nonnes Hovedlin, gjorde ham ganske ukendelig, og i sin fuldkomne Ubevægelighed lignede han en død.

En Sygeplejerske, der havde siddet derinde som Vagt, rejste sig paa et Vink af Lægen og gik ud.

~~106~~ "Her kommer jeg med madame! – Nu maa De gerne snakke lidt, Hr. Martens."

Men Hugo rørte sig ikke. Armene laa udstrakte ovenpaa Tæppet, som om han virkelig ikke levede mere.

"Hugo – det er mig!" sagde Matilde.

Hun bøjede sig over Sengen og strøg ham kærligt henover Haanden. Hvad der havde været af Bitterhed i hendes Sind var atter hundrede Mile borte. Der var i hendes Hjerte kun Æmhed og [fuld](#) Tilgivelse.

[223](#) "Hvordan har du det?" spurgte hun.

"Godt!"

Han stødte Ordet frem som en Kommando. Men mere sagde han ikke, og hans Øjne var stadig tillukkede, Ansigtet stift som en Maske.

"Jeg skal hilse dig fra Børnene. De har det ogsaa godt. Naar du nu blot snart maa blive rask. Og det gør du jo nok."

"Maaske."

"Er du meget træt?"

Det svarede han ikke andet paa end et bestemt Ja. Men lidt efter sagde han:

"Kan du ikke sidde lidt hos mig – alene?"

Matilde saae[!] spørgende op paa Lægen, der efter nogen Tøven gav sin Tilladelse.

"Men jeg kommer igen om fem Minutter," sagde han og gjorde hemmeligt et advarende Tegn til hende, idet han gik.

~~107~~ Da han var borte, gled Hugos Øjenlaag langsomt op, og han saae[!] paa hende med et ~~ængstelig~~ iagttagende Blik. Samtidig aabnede han Haanden, for at hun skulde lægge sin i den. Og da kunde hun ikke længer holde sin Bevægelse tilbage. Trods Lægens Advarsel sank hun ned paa Knæ ved Siden af Sengen og bedækkede hans Haand med Kys og Taarer.

"Har du faaet mit Brev?" spurgte han, da de begge var bleven roligere.

Matilde nikkede.

"Du skal faa alt at vide," sagde han. "Men ikke idag."

"Nej – nej! Du maa slet ikke tale, Hugo! Du skal ligge ganske stille, og bare være glad!"

"Jeg taaler heller ikke at tænke paa det," sagde han med et dybt Suk og lukkede atter Øjnene.

"Det var forfærdeligt!"

Matilde skjulte Ansigtet i Sengetæppet. Under Kamp med [224](#) Graaden lovede hun sig selv, at hvad det end var for en frygtelig Hemmelighed, Hugo ikke havde haft Mod til at tilstaa for hende, skulde alt blive ham tilgivet. Fortiden skulde være glemt. De vilde nu kun tænke paa at genrejse deres ødelagte Hjem, vinde Freden og Lykken tilbage for sig selv og deres Børn. Hun hørte Stemmer udenfor paa Gangen. Af Frygt for at overraskes i sin knælende Stilling, rejste hun sig op og satte sig paa en Stol ved ~~108~~ Siden af Sengen. Men Hugos Haand slap hun ikke.

"~~Staar~~ Hvad staar der ~~noget~~ i Bladene?" spurgte han nu.

"Aa, hvad vil du tænke paa det for, Hugo! Jeg har ikke læst dem."

"Du skal gemme dem til mig. Ogsaa "Morgenposten" – husk det!"

I det samme aabnedes Døren. Tiden var udløben, og Lægen kom ind.

~~109~~

IX

I omtrent to Maaneder maatte Hugo blive paa Hospitalet for at faa sine Nerver i Ro. Han fik i al den Tid ikke Lov til at modtage andre Besøgende end sin Kone og sine Børn, og Matilde blev stadig fra Lægernes Side paamindet om at være forsigtig med, hvad hun talte til ham om, og frem for alt "ikke at røre ved Bylden".

Hugo selv følte forøvrigt mindre og mindre nogen Trang til at mane Fortidsskyggerne frem i Dagslyset. Det varede derfor en rum Tid, inden det kom til en virkelig Forklaring mellem ham og Matilde. Han erindrede meget tydeligt alt, hvad han havde foretaget sig hin skæbnesvangre Dag. Han kunde i Tankerne følge sig selv Skridt for Skridt under sin sanseløse Omflakken, indtil han lukkede sig inde i Hotelværelset [225](#) med sin fortvivlede Beslutning. Men selve den blodige Begivenhed rykkede for hver Dag længere tilbage i et fjernt og mystisk Mørke, som han uvilkaarlig vendte sine Tanker bort fra for helt at gaa op i Glæden over det genvundne Liv.

~~110~~ Der laa han i sin hvide Seng, omgivet af Blomster, Telegrammer og Breve, der var strømmet ind til ham fra Venner og taknemlige Beundrere, og al denne Deltagelse og disse Lovprisninger var faldet husvalende over hans Sind som en Mannaregn over en vansmægtende. Da han en Dag erfarede, at ogsaa Kongefamiljien havde forhørt sig om hans

Befindende, blev han dybt bevæget og erkendte skamfuld, at han havde miskendt sine Medmennesker og i sin sygelige Sindsforfatning dannet sig Vrangforestillinger om dem. Hvad han iøvrigt tænkte, beholdt han foreløbig for sig selv. Men at Begivenheden havde mærket ham paa anden Maade end i Tindingen, skjulte han dog ikke for Matilde. Naar hun om Aftenen gik fra ham, og han saae' hendes mistrøstige Mine, bad han hende være ved godt Mod og stole paa ham. Han havde oplevet noget vidunderligt stort og skønt, sagde han. Han havde haft et Møde med Gud.

Efter et Par Ugers Forløb fik han Lov til at sidde lidt oppe i en Sygestol. Matilde, der nu tilbragte hele Dagen paa Hospitalet, sad ved Siden af ham og strikkede Strømper til Børnene. En Dag, da Foraarsolen skinnede ind gennem Stuens store Kirkevindu, lagde hun pludselig sin Haand hen paa hans, saae' ham ind i Øjnene og sagde:

"Hugo! Idag maa du fortælle mig, hvorfor du ~~111~~ gjorde det. – Var det alene vores Pengesorger?"

Han udholdt standhaftig hendes ransagende Blik og sagde forundret:

"Pengesorger?"

[226](#) "Ja, og saa det, naturligvis, at du følte dig tilsidesat og miskendt – saadan som du jo skrev til mig."

"Kære Ven! Saa har du altsaa ingenting forstaaet! – Naa, forresten! Hvor skulde du kunne det! Jeg forstod det jo ikke selv! Der gik jeg og tumlede omkring i Mørke som en blindfødt, indtil Lynet slog ned foran mig og aabnede mine Øjne. Tro mig, min Ven, det vil gaa dig paa samme Maade! En Dag vil ogsaa du forstaa, at der er højere til Loftet her i Verden, end vi har villet tro – alle vi, der har siddet og kukkeluret i Endelighedens beklumrede Kælderluft. Det er min Overbevisning, at der før eller senere kommer det Tidspunkt i ethvert ærligt søgende Menneskes Liv, da han saa at sige maa slaa Vinduet til Uendeligheden op for ikke at kvæles. Det var ~~d-e-t~~ det, der for mit Vedkommende skete hin mindeværdige Dag. Jeg maatte have Luft – og stødte saa i min Vildelse Hovedet tværs igennem Ruden."

Med Forundring havde Matilde hørt paa denne Tale, som hun ikke forstod ret meget af. Efter nogen Tids Tavshed sagde hun:

~~112~~ "Vil du sige mig en Ting, Hugo? Hvorfor var du ude hos din Fætter den Dag?"

"Hos min Fætter?"

"Ja – jeg har vist ikke sagt dig det, at Dr. Martens kom op til os i Mørkningstiden og spurgte efter dig. Deraf ~~vee~~ed jeg det."

"Ja saa! Se-se! – Maa jeg spørge, talte han maaske om, at jeg havde været derude for at laane Penge? Svar nu ærligt!"

"Nej – ikke et Ord. Det har jeg heller ikke sagt."

"Ja, for saa vilde det ogsaa have været en haandgribelig Løgn af ham."

"Men hvorfor var du da derude? I det skrækelige Vejr!"

"Jeg er i Virkeligheden lige saa forbavset som du, Tilde! Det var en af disse pludselige Indskydelser, som i mange Tilfælde [227](#) bestemmer vor Skæbne. Lidt Lys kan jeg dog bringe ind i Mørket. Du ~~vee~~ed, at min Fætter og jeg kom en hel Del sammen i vor Ungdom. Vi talte dengang ogsaa undertiden om Religionen, og nu kunde jeg tænke mig, at det var Erindringen herom, der førte mig ud til ham den Dag. Det er i saa Fald et afgørende Bevis paa, hvor hjælpeløs jeg har følt mig, og at min aandelige Nød har været stor, naar jeg kunde gaa til en Konfusionsmager som Harald for at faa Klarhed!"

"Men der paa Hotellet, Hugo?" spurgte Matilde forlegen. "Hvad tog du dig for der?"

~~113~~ "Paa Hotellet?"

"Ja. Der gik jo en hel Time, inden du – inden du –." Hun kunde ikke faa Ordet frem og blev rød.

"Hvad jeg tog mig for? Det skal jeg sige dig uden Omsvøb. Da jeg havde skrevet Brevet til dig, drak jeg mig fuld i Portvin, saa jeg tilsidst hverken kunde sanse eller samle. Næsten en

hel Flaske drak jeg. Ja, du ser, jeg lægger ikke Skjul paa noget. Jeg ønsker i det hele ikke at besmykke min Handlemaade. Jeg bar mig ad som et forrykt Menneske. Og andet var jeg heller ikke. Der gik jeg hele Dagen ind og ud gennem Smaagaderne i en øsende Regn, ganske ligegyldig for, at jeg var dyngvaad til Skindet. Jeg havde ingen anden Følelse end en usigelig Lede ved Tilværelsen. Livet og Døden gabede mig imøde med lige rædselsvækkende Tomhed. Jeg blev ved at gaa og gaa og gaa – og havde ikke noget andet Ønske, end at jeg maatte styrte stendød om midt i Gadesnavset."

"Aa, Hugo! Hvorfor kom du ikke hjem til mig?"

"Hvad kunde det nytte? Du havde dog ikke forstaaet mig. Jeg forstod jo ingenting selv. Først ved at se den hele Misere i Religionens Lys er jeg naaet til en Forstaaelse."

"Du skulde blot have talt til mig, Hugo! Saa havde jeg forstaaet dig. Det er jeg vis paa!"

[228](#) "Sig mig oprigtig, Matilde – mærkede du virkelig ~~114~~ slet ingenting? Der stod dog i flere af Bladene, ikke sandt, at jeg til Tider havde gjort et sindsforstyrret Indtryk. En dæmonisk Besat stod der i "Middagsbladet". Det passer! Men du mærkede altsaa ikke noget?"

Matilde rystede skyldbetyngt paa Hovedet.

"Ja – der ser du! Og det var dog gerne hjemme hos os selv, at jeg havde mine sværeste Timer. Naar jeg engang faar Tid og Kræfter til det, vil jeg gøre Alvor af at skrive mine Erindringer, og jeg skal da fortælle Verden, hvordan et aandeligt Gennembrud gaar for sig. Det ~~vee~~^{ed} de færreste noget rigtig om. Aanden stræber mod Lyset, men Mørkets Furier vil ikke slippe den, – der har du Ideen til den nye Symfoni, der begynder at synge sig frem i mig. Grundmotivet har jeg allerede. Tratra-li-trala-lala-tra-a! Mørkets Hærskrig! Hører du det? – Jeg kan med Sandhed sige, at det var Helvedes samlede Hærskarer, der blev sluppet løs paa mig. Du tror det maaske ikke, ~~men~~^{naar} jeg siger dig, at jeg i mine mørkeste Timer har hørt – bogstavelig talt hørt Djævleskriget omkring mig. Og alligevel! Jeg vilde ikke for alt i Verden undvære den Tid. Jeg tænker endogsaa paa for Fremtiden at fejre d. 29de Marts som min anden Fødselsdag. For den Dag blev jeg virkelig født paany. Baade som Menneske og som Kunstner. Ogsaa som Kunstner! Vær vis paa det!"

~~115~~ Matilde havde bøjet Hovedet. Hun sad tvivlraadig og glattede sin Kjole over Knæet med den ene Strikkepind.

"Maa jeg spørge dig om en Ting endnu, Hugo?"

"Spørg kun, min Pige! Spørg endelig! Jeg ønsker jo netop, at du faar saa fuld og klar Besked, som jeg er i Stand til at give."

"Hvem er Clara Grabe?"

Hugo blev maalløs. Lyden af dette Navn kom over ham som et isnende Pust. Det var en Gengangerhilsen fra det [229](#) Afgrundsdyb, han netop var undsluppet [fra. Det var Erindringen om et gammelt uhyggeligt Smaagade-Bekendtskab, som han i sin Fortvivlelse havde genoptaget for at søge Glemsel.](#)

Af Angst for at røbe ~~sig og blive tvunget til en Bekendelse, der vilde være skæbnesvanger for hans og Matildes genvundne Fred og Lykke,~~^{noget} tog han sig voldsomt sammen. Med al sin gamle Forstillingskunst lagde han sig tilbage i Stolen og stirrede grundende op i Loftet.

"Clara Grabe? Lad mig se! Lad mig se! – Hvor har du forresten det Navn fra?"

Matilde kunde ikke faa sig til at sige, at hun selv havde gennemført hans Papirkurv. Hun fortalte derfor, at det var Pigen, der ved Morgenrengøringen havde fundet en af hans Huskesedler og spurgt, om det var en Adresse, der skulde gemmes.

"En Adresse? Hvad er det for noget Snak! Det er jo Titlen paa en Bog! Nu husker jeg det!"

~~116~~ Det er en Oversættelse fra Tysk. Den blev saa stærkt rost i et Blad, og saa skrev jeg Navnet op. – Det er mig forresten lidt ubehageligt at tænke paa, at Pigen gaar og roder i mine Papirer. Det vil jeg have mig frabedt. Du maa love mig, at du vil anmode Jomfru Næsvis om at holde sine Øjne fra mine Sager. Ogsaa dem i Papirkurven! – Av! Av! – Aa!"

"Hvad er der?" spurgte Matilde forskrækket.

For at slippe ud af Saksen havde Hugo grebet til sit gamle Fif. Han trykkede Haanden ind i Siden med en ynkværdig Klage.

"Jeg tror, jeg bliver daarlig! Jeg har snakket for meget. Ring paa Sygeplejersken! Hun maa give mig nogen Kamferdraaber. ~~Jeg faar ondt.~~"

Det var nu ikke Komediespil altsammen. ~~Den genvakte, uhyggelige Erindring om et tilfældigt Smaagade-Bekendtskab, som han i sin Nedtrykthed havde søgt Glemsel hos, havde rystet ham stærkt.~~ Da Sygeplejersken kom ind, sendte hun ham straks i Seng. Hans Hænder var kolde. Pulsen galloperede.

"Hvordan er dog dette gaet til?" spurgte hun.

Matilde var meget ulykkelig. Hun følte sig som den skyldige, [230](#) fordi hun trods Lægernes Advarsler var trængt ind paa Hugo med saa mange Spørgsmaal.

~~Hvor kunde du dog gøre det! — sagde Aa, at hun til sig selv.~~ Tilmed havde hun ~~kunnet gøre det.~~ Hun havde jo lovet at ville lade ~~117~~ Fortiden hvile! Og navnlig Navnlig skammede hun sig over sin grimme Mistro, ~~fordi hun nu.~~ Hun syntes nu ganske tydeligt at kunne erindre, at hun i et Boghandlervindu paa Købmagergade havde set en Bog med et koloreret Dameportræt udenpaa Bindet og med Titelen Clara Grabe.

~~118~~

X

Der var kommen Varme i Luften. Hugo blev daglig kørt omkring i Hospitalets Grønnegaard i en Sygevojn, hvorfra han med Smil og kongelige Haandbevægelser hilste paa de andre Rekonvalescenter, der trissede om derude ved en Stok eller sad paa Bænkene og slikkede Solskin. Hans Forbinding var nu kastet; og naar han om Morgenen i nogle Øjeblikke – lidt sky – havde betragtet den højre Tinding i sit Barberspejl, blev Plasteret for Resten af Dagen omhyggeligt tildækket med en Krølle af de fyldige Øreløkker.

Hans Kinder havde allerede faaet Farve, og paa Bunden af de brune Øjne mylrede det forborgent af ynglende Liv som i et Kær ved Foraarstide. Ikke siden sin tidligste Ungdom havde han følt et saa vidunderligt Velvære. Naar han sad derude i Solen og lukkede Øjnene for det stærke Lys, kunde han rent fysisk fornemme, hvordan Livets tilfrosne Kilder boblede op i ham. Han hørte Blodet løbe syngende gennem hans Aarer med en Tone som en Æolsharpe, og ~~119~~ inde i Hjertets Kamre klang og klukkede det som af indestængt Latter. Hele hans Legeme var en jublende Vaar.

Matilde frydede sig daglig over at se, hvor godt han kom sig. Men alligevel, – rigtig Glæde kendte hun ikke mere. Bekymringen for Morgendagen havde faaet Overmagten i hendes [231](#) Sind. Selv naar hun sad ude i Solen ved Hugos Side og hørte ham nynne af Henrykkelse, maatte hun tænke paa sit tomme Spisekammer, paa Børnenes saaleløse Støvler, paa deres hele haabløse Fattigdom, der især var tung at bære, fordi hun ikke turde tale til Hugo om den. Og selv spurgte han aldrig om, hvordan det gik derhjemme.

Saa en Dag fik hun Nys om, at en Kres af hans Venner havde iværksat en Indsamling for at hjælpe ham, og den Hemmelighed kunde hun ikke tie med. At det var hans Forlægger, der havde sat Sagen igang, var ganske vist lidt generende. Hugo erklærede derfor ogsaa, at han foreløbig vilde holdes ganske udenfor. Ikke desmindre lod han sig daglig bringe Underretning om Indsamlingens Resultater; og da Matilde en Dag kom glædesstraalende fra Byen med den Melding, at en anonym Velgører havde sendt ~~tre~~ tusinde Kroner, hvorved Summen med ~~et~~ var sprunget op paa syv tusinde, faldt de i hinandens Arme og græd længe.

Som for at sætte Kronen paa deres Lykke ~~120~~ bragte Aviserne i de samme Dage den Meddelelse, at Sivert Nielsens Opera var bleven forkastet af Teaterdirektionen. Imidlertid var ogsaa en anden Komite traadt sammen for med Bistand af den lille bebrillede Overretssagfører at forsøge paa at trænge tilbunds i Hugos indviklede Pengetransaktioner. Det viste sig, at disse ofte røbede en Snuhed og Forretningskyndighed, der aftvang

Sagføreren Beundring og ~~til~~ [sidsten Gang](#) fik ham til at udtale, at der aabenbart var gaæet et stort Handelsgeni tabt i Hugo. Noget egenlig kriminelt fandt man dog ikke.

I denne Komite havde man overtalt Fætteren, Dr. Martens, til at træde ind. Han havde personlig ydet et meget rundeligt Bidrag til Indsamlingen, men straks ved Komiteens første Møde opstod der Uenighed mellem ham og de andre Herrer om Anvendelsen af den Sum, der vilde blive tilovers, naar al løs Gæld var klaret. Mens de øvrige Komiteemedlemmer blev enige om, at Hugo hurtigt skulde sendes ud paa en større [232](#) Rejse for at faa sit Sind grundigt udluftet for alle uhyggelige Erindringer, holdt Dr. Martens med Bestemthed paa, at Fætteren burde sættes i Stand til at leve nogen Tid i Stilhed paa Landet, saa han mulig kunde komme til Erkendelse af Grunden til sit Livs Sammenbrud. Forslaget blev end ~~121~~ ikke diskuteret, hvorfor han forlod Mødet og traadte ud af Komiteen.

Under alt dette var Hugo allerede travlt optaget af at lægge Rejseplaner. En Tid vaklede han i Valget mellem et Pariserophold og en indenskærs Sørejse langsmed Norges Vestkyst op til Nordkap. Efter Lægernes Raad bestemte han sig ~~omsider~~ for den sidste. Paa et af de store, komfortabelt indrettede Turistskibe, der i Sommermaanederne befarede denne Rute, kunde han vedblivende fortsætte den Tilværelse i behagelig Lediggang, der ansaaes for nødvendig for hans Helbredelse. Han undgik paa en saadan Fart alle Rejselivets Besværligheder, kom til at bo paa et svømmende Hotel af første Rang, indaandede Atlanterhavets styrkende Luft og oplivedes ved Indtrykkene af en storladet Natur, der var ny baade for ham selv og Matilde. Fra det Øjeblik, Rejsen var besluttet, levede han allerede ombord. Han havde i ~~flere~~ [nogle](#) Aar ikke været udenlands og derfor ~~været~~ [følt sig](#) overbevist om, at han overhovedet aldrig mere vilde komme udenfor København men skulde dele Geniets almindelige Lod og henleve Livet i Ensomhed og Savn. Men det skulde ~~døg~~ [altsaa alligevel](#) ikke være saadan!

Ogsaa Spørgsmaalet om Rejseudstyret optog ham meget. Han sendte Ordre ud i Øst og Vest ~~122~~ og paalagde Matilde at ekvipere sig standsmæssigt. ~~Idet han~~ [Han](#) forklarede hende, at de vilde komme til at repræsentere Nationen i et højaristokratisk Selskab af kosmopolitisk Karakter, [Han](#) paanødte ~~han~~ hende [derfor blandt andet](#) et kostbart, skindkantet Overstykke med havblaat Silkefor, der gjorde hende fortvivlet.

I Slutningen af Maj forlod han Hospitalet for en halv Snes Dage ~~seft~~ [nere](#) at rejse til Hamburg, hvorfra de store Nordlands- ~~233~~ Turistskibe gik ud. Børnene havde Svigerforældrene lovet at huse i de fire Uger, han og Matilde skulde være borte.

Dagen før Afrejsen, da Hugo for første Gang vovede sig alene ned paa Gaden for at gøre de sidste Indkøb, havde han det Uheld at løbe paa Fætteren, der var paa Vej til Stationen. Han søgte først at undgaa ham; og da det viste sig umuligt, fordi de befandt sig paa samme Fortov, udbredte han ~~i sin~~ [Førlegenhed](#) begge [Armenes sine Arme](#) med et højt Udbrud af Gensynsglæde.

"Hvordan har du det, kære? Og din Søster?"

"Jo Tak – vi har det ved det gamle. Men hvordan gaar det dig? Du har gennemlevet en alvorlig Tid, Hugo."

"Ja, en svær Tid, kan du tro! Og dog en lykkelig Tid! Til dig vil jeg sige det. Jeg har oplevet det største, det dybeste, et Menneske kan opleve! Jeg har staaet i Dødens Port og set ind i Evigheden. – Ja, Harald, du sidder velsagtens stadig og kigger i Mikroskopet og skærer Dyr og Planter ~~123~~ op for at finde ind til Livskilden. Hold op med det, kære Ven! Det er omsonst! Jeg ~~vee~~ [éd](#) det nu! Ad den Vej finder vi ingenting andet end Fortvivlelse. Først naar Forstanden glipper, og Tanken slipper, aabner Livets Hjerte sig for os. Vær vis paa det! – Men du er heller ikke glad, Harald! Dit Udtryk røber dig! Gid jeg kunde blive lidt af et Eksempel for dig! Jeg er bleven et helt andet Menneske, siden vi sidst saae's. Et nyt og et lykkeligere Menneske, der har faaet Fred i sin Samvittighed. For det skal du lægge Mærke til, Harald! Naar man ikke er glad, saa er det, fordi der er noget i Vejen med Samvittigheden!"

"Forholder det sig rigtigt, hvad jeg har hørt, at du og din Kone nu rejser til Norge paa en Fornøjelsestur?" afbrød Fætteren.

Hans Tone gjorde Hugo forsigtigere.

"Jo, det er rigtigt nok. Matilde og jeg tager en lille Tur derop for Hav- og Bjergluftens Skyld. Det er efter Lægens Ordre. – Men jeg har forresten lidt travlt, og du skal vel ~~ogsaa~~ med Toget. Hils Martha! Og hav det godt, til vi ses igen, ~~Harald!~~"

234 Da Dr. Martens en Timestid efter naaede hjem, fortalte han Søsteren om Mødet.

"Han har desværre ikke forandret sig det allerbitterste. Han er det samme i Bund og Grund forløjede Menneske, som han altid har været. Og nu rejser han med sin Kone til Nordkap. Det er ~~124~~ baade til at le og græde over. ~~Den~~En af de kostbareste Fornøjelsesrejser, der eksisterer!"

"Ja, Fattigmandsfornemmelser har Hugo aldrig haft."

Dr. Martens, som havde set Søsterens Mund bevæge sig, krummede Haanden bag Øret.

"Hvad siger du?"

"Jeg siger, at Kresten Hansens gamle Bukser har Hugo aldrig gaaet med."

"Jeg ~~vee~~ed ikke, hvad du mener med det, men mig forarger det, at han saadan faar Lov til at styrte sig paa Hovedet i nye Ulykker. Inden et Aar er gaaet, har vi en Gentagelse af Katastrofen. ~~Han er totalt blottet for moralsk Forstaaelse.~~ – For Tiden gaar han altsaa og bilder sig ind, at han er bleven religiøst vakt. Han agerer Prædikant og taler med Salvelse. Naturligvis! Det maatte jo komme engang. Nu har han snyltet paa alle andre Livsværdier ~~og~~ ~~gjør~~for at gøre Kunst af dem uden selv at eje en eneste dyb eller ærlig Følelse. Det var at forudse, at Hr. Bajads ved Lejlighed ogsaa vilde forsøge sig med Religionen. Rien n'est sacré pour un artiste!"

Han standsede og betragtede sin Søster for at se, om hendes Læber bevægede sig. Men hun sad rolig og ligegyldig med sit Lappetøj, som om hun ingenting opfattede. Han forstod sig ikke paa hende. Der sad hun Dag for Dag neddukket i sin Tavshed, utilgængelig og upaavirkelig som ~~125~~-en Skildpadde i sin Skal. Skønt de nu i mange Aar havde levet under samme Tag, vidste han næsten ingenting om hende. Aldrig talte hun om sig selv. Sine private Forhold ordnede hun ganske paa egen Haand uden nogensinde at raadføre sig med ham. Det skyldtes saaledes et rent Tilfælde, naar han havde faaet at vide, at hun nylig gennem deres fælles Sagfører havde ladet sig udbetale ~~en større Sum~~235 to Tusind Kroner af den lille Formue, hun havde arvet efter sin Mand, ~~tre Tusinde Kroner~~. Hvad skulde hun bruge saa mange Penge til? Da han spurgte hende, havde hun givet et intetsigende Svar.

Saadan havde hun altid været. Allerede som Barn gik hun mest for sig selv, og naar han tænkte paa hende som halvvoksen, saae' han hende sidde ~~og surmule~~ i en Krog med et Strikketøj og en eller anden Lejebiblioteksroman ~~af den skrækkeligste Slags paa Knæet~~. Hun havde i sin Opvækst været saa ~~genert og~~ tvær, at Moderen, naar der var Fremmede, næsten maatte prygle hende til at gaa ind i Stuen og sige Goddag. Naar hun i forholdsvis ung Alder giftede sig med den gamle, svagelige Landsbypræst, var det vistnok mest for at ~~kunne~~-faa Lov til at ~~være~~sidde i Fred med sin Romanlæsning.

Undertiden havde han tænkt paa, om hun maaske havde haft en ulykkelig Kærlighed i sin Ungdom. Men han kunde ikke tro det. Han tvivlede endda om, at hun overhovedet var i Stand til ~~126~~ rigtig at holde af nogen. Der sad hun fra Morgen til Aften og ofrede sig for ~~nogle~~Egnens fattige Børn, som hun ikke kendte og ikke brød sig om at kende. Den eneste virkelige Interesse, han havde kunnet spore hos hende, var for Luftballoner. Hver Sommersøndag, naar der fandt en Opstigning Sted fra Tivoli, stillede hun sig ud i Haven med en Kikkert og kunde da staa timevis og glane op i Luften. Udenfor Havegærdet kom hun ~~aldrig~~kun sjelden.

~~127~~

XI

Der var henimod et Par hundrede Passagerer paa det store Skib, hvormed Hugo og Matilde gjorde Rejsen langsmed Norges skyhøje Klippekystr. Et saadant udvalgt Selskab af Verdens Aristokrati, som Hugo havde foregøjet sig, var det nu ikke. Hovedparten var Amerikanere og Tyskere af den velhavende Middelstand, ~~som hverken skjulte deres Ferieglæde eller deres kraftige Appetit med stive Manerer. Forresten~~ men forresten fandtes der Mennesker fra næsten alle Jordens Egne, baade hvide og farvede Folk, 236 Japanere, Siamesere og tre kakaobrune Indere med lange Hestetænder.

Skibet gjorde Afstikkere ind i de mange berømte Fjorde, hvor der daglig blev gjort Landgang. Det var inde i Hardanger, i Sogn, i Søndfjord – alle disse mangefingrede Havarme, der hver har sin ejendommelige Karakter, nogle aabne og festlige som selve Havet, andre trange, kolde og blege som en Nedsejling til Underverdenen.

Vejret var stille, Luften sommerlig, og da Farten ~~128~~ hele Tiden gik mellem høje Øer, var ogsaa Vandet altid roligt. Det var som at sejle paa en endeløs Flod, der bugtede sig ind og ud gennem et ubeboet Land.

Hugo og Matilde opholdt sig mest oppe paa det øverste Dæk, hvor Udsigten var friest. Den lange Hospitals-Indespærring havde gjort Hugo saa følsom ~~overfor Naturindtryk~~ for Indtryk, at han de første Dage af Rejsen stadig overvældedes af Sindsbevægelse. De skummende Fjeldbække, der overalt styrtede ned ad Klippesiderne, og som under Skibets Passage gennem en Snevring sendte forfriskende Stænk helt ind paa det solvarme Dæk; eller Sejladens henover en blikstille Brednings krystalklare Vand, i hvis blaanende Dyb en Krans af Snetinder spejlede ~~Evighedens~~ sig i drømmende Ro som et Evighedssyn, – alt fik Taarerne til at strømme ned ad hans Kinder.

Hans Indbildningskraft var ~~desuden~~ samtidig bleven særdeles livlig og fordrede Virksomhed. Trods Lægernes bestemte Paabud om at lade Hjernen hvile stjal han stadig hyppigere en lille Nodebog op af Lommen for at snappe en Melodistump eller en Harmoni i Flugten, naar Matilde ikke saae det.

Men ogsaa den yppige Luksus, Skibet bød paa, nød han med vellystige Sanser, de overdaadige Maaltider, Frokostbordets røde Atlanterhavs-Hummere, Salonernes og Kahytternes fyrstelige ~~129~~ Udstyr og de pragtfulde Badekamre, i hvis Marmorkummer han daglig af Hjertens Lyst boltrede sin trivelige Krop.

237 Kun sine Børn savnede han. Naar han efter Badet sad og mimrede af Velbehag i en Kurvestol oppe under Selsejlet indsvøbt i sin Plæd og med Hænderne foldede over Maven, sagde han gerne:

"Havde vi nu bare haft Tulle og Lisse her!"

Matilde glædede sig ved at se, hvor godt han trivedes. Helt rolig for ham var hun dog ikke, fordi Hospitalets ² Læger havde skræmmet hende ved at sige, at hun endnu maatte betragte ham som Patient. Selv følte hun sig ilde tilpas ombord og ønskede sig blot vel hjemme igen. Hun ~~kunde kun~~ talte daarligt ~~talte~~ fremmede Sprog og havde ikke Hugos Mod til at radbrække dem. Derfor blev hun ensom. Desuden taalte hun ikke Skibets Dirren. Hun nænnede ikke at sige det til Hugo, men stadig gik hun om med Hovedpine og lidt Kvalme.

Mellem de mange Mennesker var Hugo absolut en af dem, om hvem Opmærksomheden tidligst ~~samlede~~ havde samlet sig. Det begyndte med, at han som næsten den eneste af Passagererne, der forstod norsk, overtog Førerskabet paa Udflugterne i Land. Og det endte med, at han ogsaa i dette kosmopolitiske Selskab trods sine sproglige Synder ~~og den naragtige Tindebestigerdragt, han 130 havde udstyret sig med,~~ erobrede og imponerede sine Omgivelser. Bestandig saae man ham omringet af taknemlige Tilhørere, for hvem han holdt ordrige Foredrag om Norges Historie, om Landets Kultur og Politik, om dets Sagaliteratur, dets gamle Bygningskunst og flere andre Emner, som han vidste ~~lige saa lidt~~ endnu mindre om.

En Dag under en Udflugt i Land, hvor han sammen med nogle andre havde forvildet sig ind i et uvejsomt Øde, oplevede han et lille Eventyr. Selskabet var standset midt i en endeløs, graa Stenørken; og som de alle stod der raadvilde og saae sig omkring for at finde Vejen tilbage, opdagede de fire Smaabørn, fire Hvidføddinger, der sad paa en [Stenblokstor Sten](#) faa Skridt fra dem. Børnene var klædt i noget falmet Vadmestøj af samme Farve som Klipperne og holdt sig musestille – derfor havde ingen faaet Øje paa dem, før ~~Med de stod lige ved dem. 238 De lignede med~~ deres ~~maabende Ansigtsudtryk, deres runde, frygtsomme og~~ farveløse [Haar og Øjne lignede de](#) et Kuld ~~vildfame~~ Troldebørn ~~i en Eventyrbog.~~ Det havde givet et Ryk i Hugo, da han saae dem. Der var et Øjeblik, da han ~~før~~ [Alvørnæsten](#) troede at have overrumplet en Flok Underjordiske. I samme Nu, han tiltalte dem, flygtede de. I stum og lydløs Flugt sprang de paa deres nøgne Fødder afsted over Stenmarken ~~henimod en Opstabling med et Græstørvtag, der viste sig at være en Menneskebolig.~~

~~131~~ Da han kom tilbage til Matilde, der paa Grund af Upasselighed havde maattet blive ombord, gav han en saa fantasifuld Skildring af Oplevelsen, at heller ikke hun var langt fra at tro paa, at han havde været ude for noget Troldpak. Bagefter lukkede han sig uden hendes Vidende inde i et ubenyttet Lukaf og tog Lomme-Nodebogen frem for straks at nedskrive et Motiv, han havde faaet i Hovedet, bare fire Takter, som imidlertid hurtigt ynglede og inden Aften blev til femogtyve. Han skrev ovenover: "Troldeflugt".

Dagen efter kastede Skibet Anker dybt inde i en trang Fjord, hvis Vand havde den ejendommelige grønblege Farve, der forraader en Jøkels Nærhed. Paa begge Sider steg de nøgne Fjældvægge lodret tilvejs til flere tusinde Fods Højde, ~~og der var mørkt som i en Kælder.~~ Et Sted deroppe under Skyerne ~~saaes et Hus. Det~~ [saa's en lille Gaard. Den](#) laa helt yderlig paa en fremspringende Knast ~~som og var ikke større at se til end~~ en ~~Ørn~~ [Fuglerede](#). En af Skibsbesætningen, som var kendt der paa Eggen, fortalte, at der hverken førte Vej eller Sti derop, hvorfor Folkene kun med Aars Mellemrum foretog Rejsen ~~til~~ [Kysteni Dalen](#) for at gaa i Kirke. Naar nogen døde deroppe, maatte Kisten føres bort derfra paa Hesteryg – en døgnlang Ligfærd ned over Ødemarker, gennem vilde Fjeldkløfter og stride Elveløb. I Bunden af Fjorden skød Bræen sig ned mod ~~132~~ Stranden gennem en dyb Kløft. Den grønlig Isflod naaede nu ved Sommertide ~~ikke kun halvvejs~~ ned til Vandet. ~~Den~~ [Dens Endevæg](#) hang [frostsprængt](#) derinde ~~i Kløften med sin frostsprængte Side, der i Kikkerten lignede mellem Kløftens Sider som~~ en Række vældige Orgelpiber. Ovenover strakte selve Jøkelens uhyre Snemark sig solbeskinnet henunder Himlen. Foran ~~239~~ Bræen laa mange svære Klippeblokke og Banker af Grus, som den havde ført med sig oppe fra Vidderne og efterladt her ved Smeltningen. Klumpevis laa disse Højfjeldets Udtømmelser spredt ~~ud~~ over hele ~~Stranden~~ [Bunden af Isflodens Vinter-Leje](#).

Trods Afstanden kunde man godt paa Temperaturen mærke Jøkelens Nærhed. Man kunde ogsaa høre den. Uafledelig lød en vredagtig Brummen derindefra, der engang imellem blev til et hult, tordenagtigt Drøn, naar der var sket en Sammenstyrtning inde i den uhyre Isklump. Ogsaa Stenvæggene rundt om Skibet fik pludselig Mæle. Et kraftigt Stød i Dampfløjten havde jaget Ekkoet op. Hundredstemmig hujede det ned fra Fjeldene paa begge Sider. I henvend et Minut kastedes Lyden frem og tilbage mellem Klippemurene, indtil den drev bort ind over Bræen og langsomt døde hen med en melodisk Klang, som om Is-Orgelet derinde var begyndt at tone.

"Hører du!" udbød Hugo betaget og klemte Matilde om Armen, saa hun var nær ved at ~~133~~ skribe af Smerte. "Det er Bjergkongens Datter, der spiller! ... Har du hørt Mage!"

Bagefter maatte han atter skjule sig inde i det tomme Lukaf for at nedkaste nogle Takter i Nodebogen. Men denne Gang blev han overrasket af Matilde, der havde søgt ham overalt og var bleven ængstelig. Midt under hans hedeste Inspiration stak hun Hovedet ind ad Døren og udbød:

"Men Gud, Hugo! Sidder du her?"

"Det ser du jo! Gaa bare!"

"Men hvad bestiller du dog i den fremmede Kahyt?"

"Jeg arbejder! Forstyr mig ikke!"

"Arbejder du? Men det maa du jo slet ikke gøre, Hugo! Det ~~vee~~ed du jo, det er blevet dig strengt forbudt."

"Slidder-Sladder! Lad mig bare sidde i Ro i fem Minutter!"

"Nej, lille Hugo! Jeg har lovet Overlægen, at du ikke skulde –."

"Nu skal du skruppe af!" raabte han ~~rasende~~ og sprang rasende op for at faa hende paa Døren. 240 Men Matilde vilde ikke lade sig sige. Og da hun ovenikøbet forsøgte at rive Nodebogen fra ham, kom det til en formelig Kamp, hvorunder Hugo tilsidst i ustyrlig Hidsighedsin Produktionsfeber smækkede hende en ganske kraftigartig Ørefigen.

Bagefter var han jo meget lille, forsikrede, 134 at det var sket af Vanvare, og bad mange Gange om Forladelse Tilgivelse. Men Bogen stak han til sig for at hun ikke at røbeskulde opdage, at det langtfræingenlunde var første Gang, han havde trødset overtraadt det molbolærde Hospitals-Conciliums Forbud.

~~135~~

XII

Den Aften, da Skibet passerede Polarkresen, dampede det frem mellem høje Klippeøer ude ~~ved~~paa det aabne Hav. Begivenheden forkyndtes ved Kanonsalut, og Stemningen blandt Passagererne var festlig oplivet. Her gled de jo ind paa Jordoverfladens Isse, hvorover Solen i Sommertiden aldrig gik ned. De befandt sig paa Tærsklen til den eventyrlige Verden, for hvilken Skabelsesordet "og der blev Aften, og der blev Morgen" ikke havde Gyldighed. Vejret var usædvanlig straalende. Selv herude ved de alleryderste Skær mærkedes knap nok nogen Dønning. Havet laa som et lyseblaat Silketæppe uden Fold eller Krusning helt ud til den blinkende Horisont, hvorover Aftensolen hang stor og klar og vævede Guld ind i Silken. En Flok Delfiner var dukket op omkring Skibet. De holdt sig paa Afstand, men ogsaa uden Kikkert kunde man tydeligt se de plumpe Dyr, naar de med deres mærkeligt yndefulde, bølgeformede Bevægelser hævede de mørke Rygge op over 136-Vandet. Der var en forunderlig frisk Lystighed over deres Færd. Det saae' ud, som om de i Kaadhed sprang Buk over hinanden og derpaa forsvandt i Dybet.

Passagererne havde samlet sig paa Stordækket. De priste deres gode Lykke, at de allerede her vilde faa Midnatssolen at 241 se. Blot en Skysamling eller en Smule Taage derude over Havet, og de vilde intet usædvanligt opleve. Men der var ikke et Fnug paa Himlen, og i Luften ingen anden Bevægelse end den, som fremkaldtes af Skibets Fart.

Men Nordhavet er koldt. Efterhaanden som Solen dalede, fik man Brug for Pelskaaberne og Plæderne. De eneste, som Nattekulden ikke bed paa, var de tre kakaobrune Indere. De kom lige fra Kalkutta med opmagasineret Tropevarme i de mørke Kroppe og spaserede omkring uden Overfrakker. Den ene af dem, en Præst, havde med lidt Koketteri kastet et stort, ferskenfarvet Silketørklæde over Hoved og Skuldre som en Burnus. Han var en smuk, yngre Mand, der aabenbart ikke var uvidende om, at han med sine livlige Dromedarøjne og sit kulsorte Skæg gjorde Indtryk paa de europæiske Damer.

Efterhaanden som man nærmede sig Midnat, voksede Forventningen. Langs den Skibsside, der vendte mod Solen, stod en Række Passagerer med Fotografiapparater, færdige til at tage 137-en Plade paa Slaget tolv. Man sammenlignede hinandens Ure, der manglede bare fem Minutter.

Rundt om paa det nu ganske ravfarvede Hav svømmede de høje Klippeøer i Midnatsskæret. Som violette Skygger hvilede de paa Vandet – stofløse, aandeagtige. Genfærd af de massive, graa Fjeldmasser, der om Dagen gled saa tungt forbi. Paa Toppen af de højeste, der øverst oppe var hvide af Sne, laa som et mystisk Lys fra en hinsides Verden.

Nu hørtes en rungende Tyskerbas.

"Zwölf!"

I det samme knikkede det i et halvt hundrede Amatørapparater; rundt om ved de smaa Borde, der var stillet frem paa Dækket, salutedes der med Champagnepropper.

Det var vel for de fleste kun en Kuriositet, at Solen saaledes blev siddende paa Himlen Døgnet rundt. Heller ikke Hugo havde ventet sig noget dybere Indtryk af Naturfænomenet, saa meget mindre som Skellet mellem Dagstiderne i Virkeligheden [242](#) var udslettet langt nedenfor Polarkresen. Forlængst var man bleven fortrolig med dette underlig uvirkelige Skær, der hviler over Hav og Land en saadan stor, højnordisk Sommernat, der er som en forgjort, en fortroldet Dag.

Alligevel! Da han saae Solen standse i sin Nedgang derude over den mørkerøde Stribe, som ~~138~~ dannede Skillelinjen mellem denne Verden og Uendeligheden, og derpaa igen stige paa Himlen, overvædedes han ~~som ved~~af Synet ~~af et Under~~. Dette Nu, da Aften- og Morgenrøden flød sammen i en Blodsø og fødte den nye Dag, greb ham som ~~en~~ [Aabenbaring et Under](#). Han havde en Fornemmelse af at se Tiden blive til, at overvære Evighedens Forløsning.

Solskiven svævede omtrent en Haandsbred over Kimingen. Den var noget rød og svullen. Naar man vendte Kinden til, kunde man mærke dens Varme. Den unge Hindu-Præst, der i nogen Tid havde siddet for sig selv bag Trappen op til Broen og læst i en Bønebog, rejste sig nu og blottede sit mørke Hoved. Med Ansigtet vendt imod Solen forrettede den fromme Muselmand sin Andagt, en forenet Aften- og Morgenbøn. Det dejligt farvede Silketørklæde laa i bløde Folder omkring hans Skuldre. Uden at tage Hensyn til den Opsigt, han vakte blandt sine Medrejsende, bøjede han ofte Knæ under Bønnen, og tilsidst lagde han sig ned paa alle fire og kyssede Dækkets Planker ~~tre Gange~~.

Samtidig blev Øjeblikket fejret paa evropæisk Vis rundt om paa Skibet. Man klinkede og skaalede. Tyskerne, der under hele Rejsen havde været sammenhægtede som en stor Familie, sang Fædrelandssange. En ung Englænder stod ved Rælingen med et Brændeglas i Haanden og gjorde ~~139~~ Forsøg paa at tænde sin Pibe ved Midnatssolens Straaler.

[Glædest Men glædest](#) af alle var den yngste Passager, en lille Pige paa 11—12 Aar, en amerikansk Rigmandsdatter. Hun var ~~kun~~ap en Alen høj og saa vanskabt, at hun havde vakt en Del Forskrækkelse ombord, da hun første Gang viste sig. Besværligt vraltede eller hoppede hun afsted, idet hun holdt sin [243](#) Plejerske i Haanden. Ogsaa Ansigtet var frygtelig misdannet. Hagen skød sig frem med et mægtigt Underbid, og Næsen hang ned over Munden som paa en gammel Kone. Selv følte hun sig paa ingen Maade trykket af sit Udseende. Ud af det blege Oldemorsansigt lyste et Par klare Barneøjne, der var lutter Livsglæde. Hendes stenrige Far, der for det meste opholdt sig i Rygesalonen og ~~helst~~[aabenbart bedst](#) nød Synet af de storladne Fjeldlandskaber, ~~som naar~~ de spejlede sig paa Overfladen af et Glas Whisky, havde givet hende fire halvvoksne Kusiner med til Underholdning, og bestandig hørte man fra et eller andet Sted paa Skibet de fugleagtige Skrig, der var hendes Latter.

~~Nu havde hun fundet paa, at der skulde danses. Ganske alene, kun med Støtte af en lille Krykkestok, vraltede hun rundt for at skaffe Kavalerer til sine Legesøstre. Med sin store Solhat lignede hun en lystig gammel Kælling, en barnagtig Heks eller et forhekset Barn.~~

~~140~~ Hugo og Matilde var gaaet ud paa Fordækket. De var begge saa betagne, at de maatte være alene. Fuldt forsonede efter Sammenstødet den foregaaende Dag stod de med hinanden om Livet og stirrede rundt paa det flammende Hav og de glødende Fjeldtinder.

"Aa, Matilde!" sagde han. "Dette her er mere end et Eventyr! ... Det er jo, som om vi sejlede lige ind i Evigheden! ... Aa, hvilken Lykke for mig, at jeg bestemte mig for Rejsen herop i Stedet for at tage til [det lumre og letfærdige](#) Paris! Denne Nat vil jeg aldrig glemme! Ikke sandt, Tilde, her føler vi den Almægtiges levende Nærværelse! ~~Dette er Mødet med Gud!~~ Ikke Kirkens gamle Julemand med Dogmer og ~~hans Tøssefaar~~[disse Hængehoveder](#) af Præster ... nej, Verdens evigunge, vældige Skaber, der fra sin Himmeltrone styrer Klodernes Gang og

Menneskemyrernes Skæbne. Han er min Gud! – Aa, føler du ikke Trang til i en Stund som denne at knæle ned i Andagt og kysse Jorden med Tak og Lovprisning ligesom den brune Mand derhenne. Du ~~vee~~^éd, jeg gaar med en Hymne under Hjertet? En Fryde- og Takkesang som Beethovens guddommelige niende. Aa, jeg vil føre alle vantro Sjæle gennem Underverdenens Gru her op i det evige Lysvælds Skønhed og Herlighed! Levendegøre den i Toner, som skal faa det mest forhærdede Hjerte til at smelte! ~~Tilde! Vi vil bede om, at det vil lykkes mig!~~"

~~141~~²⁴⁴ Man kunde nu tydeligt se, at Solen havde hævet sig paa Himlen, at en ny Dag var begyndt. I det samme syntes alt forvandlet. Sindet krævede det tilvante Stemningsskifte, og Fantasien fuldbyrdede det med ~~sædvanlig~~^{sin naadige} Hjælpsomhed. Fjeldene, der for faa Minutter siden stod og drømte tungt i Aftenrøden, badede sig nu i det første, forjættende Morgengry. Det følte, som om Naturen vaagnede op – forfrisket og forynget – efter et ~~Øjeblik~~^s-umærkeligt Blund.

For Hugo blev denne Opvaagnen et stort Sindbillede paa den Forvandling, der var foregaaet med ham selv de sidste Maaneder. Saaledes havde jo ogsaa hos ham en blodig Aftenrøde paa underfuld Maade forvandlet sig til et straalende Morgengry. Det midnatlige Nu i Skyggernes Rige, ~~Dødens Isnen~~, havde i hans Bryst vakt ~~et Jubelkør~~, et Brus af Toner, som til Tider var nær ved at sprænge ham.

Længe efter, at Matilde paa Grund af Træthed var gaaet tilkøjs, opholdt han sig paa Dækket, hvor han tog Plads ved Rælingen med sin lille Nodebog for at tilkendegive ~~sin~~^{Medpassagerer}, at han ikke ønskede at forstyrres. Sjelden havde han følt sig saa lykkelig beandtet. Efterhaanden som der blev stille og folketomt omkring ham, ~~gjorde han ogsaa mange Notiser~~^{fløj hans Pen op og ned over Nodepapiret}.

Klokken blev fire, inden han kom i Seng. Derfor vaagnede han heller ikke før langt op paa ~~142~~-Formiddagen. Endnu med lukkede Øjne rakte han vanemæssigt Haanden over imod Matildes Køje, men fandt den tom. Saa gabede han og strakte sig, saa det knagede i alle Ledene, indtil han pludselig mindedes Nattens Oplevelse.

Lidt efter sad han i Underbukser paa Køjekanten med Haanden under Kinden.

Nu det lysner i mit Sind,
Himlen har jeg lukket ind,
Livets Kilde har jeg fundet,
Døden har jeg overvundet!

~~245~~ Hvor havde han i Grunden de Linjer fra? Han havde vistnok læst dem i en Avis engang. Da han stod i Skibsstavnen og stirrede ud paa den natlige Solopgang havde de lydt for ham som en Englerøst, og hans Tanker slap dem ikke siden. Natten igennem havde han spillet paa dem som paa fire gyldne Strengene!

Nu kom Matilde ind.

"~~Vee~~^éd du, hvem der mere og mere bliver mit kunstneriske Ideal?" udbrød han straks.

"Michel Angelo! Husker du hans Dommedag? Det kaotiske Mylder af alle Helvedes Rædsler og alle Salighedens Glæder? Noget i den Genre agter jeg at fremstille i Musik. Jeg vil for Fremtiden genskabe mine Visioner i kæmpemæssige Tonemalerier. Ikke flere af disse nette Nipsgenstande til Brug for Dagligstuerne. Kun det store, det monumentale ~~143~~-har Berettigelse i Kunsten. Smaasange, Klaverstykker og den Slags Ting er Dilettanternes Sag."

"Nu skulde du se at blive færdig, Hugo! Der bliver snart ringet til Lunch," afbrød Matilde ~~ham med sit bekymrede Udtryk. Hun taalte ikke rigtig at høre ham bruge saadanne stærke Ord. Mindet om de mange tidligere store Haab, der var bristet for dem, gjorde hende forlegen, da en omflakkende Stegeduft strøg ind til dem gennem Trækhullerne over Lukafets Dør. Hugos Næsefløje vibrerede. Den liflige Bebudelse kaldte ham tilbage til Virkeligheden. Som en Fluesværm kastede hans Tanker sig over Frokostbordet.~~

Lidt efter strøg en omflakkende Stegeduft ind gennem Trækhullerne over Lukafets Dør og fik Hugos Næsefløje til at vibrere. Den liflige Bebudelse kaldte ham tilbage til Virkelighedens Glæder. Med en Kolbøtte vendte hans Tanker sig fra Idealets Tinder og kastede sig som en Fluesværm over Frokostbordet.

~~"Er det Bøf, tror du?" spurgte han, mens han sæbede sig ind foran Barberspejlet. "Gud, hvor er jeg sulten! Jeg kan fortære en halv Okse. En rigtig rød og blodig!"~~

"Er det Bøf, tror du?"

I den store Spisesal, hvor de havde Plads ved Tyskernes Bord, sad der skraas overfor dem et Par stærkt pudrede og bemalede Damer, en Frau von Friesel og en Fräulein Specht, som det øvrige Selskab efterhaanden havde taget Afstand fra, fordi de ikke uden gode Grunde mistænkte for at ~~høre til~~ tilhøre Rangklasserne af Spreestadens Halvverden. Da imidlertid den yngste af dem havde gjort et vist Indtryk paa Hugo med sin ~~144~~ pikante Skønhed og flotte Figur, anstillede han sig naiv og ledsagede vedvarende Damerne paa Udflugterne i Land. For at berolige Matilde, der begyndte at vise Tegn paa Skinsyge, ~~246~~ gjorde han bagefter Nar af dem og kaldte dem et Par overgemte Berliner-Pfannkuchen med Sukkermel i Ansigtet.

Nu var hans Opførsel overfor dem iøvrigt ogsaa præget af den Lunefuldhed og Irritabilitet, der altid ledsagede de produktive Perioder hos ham, og som heller ingen af de andre Medrejsende i Længden kunde undgaa at mærke. Stadig hyppigere lukkede han sig inde med sin Nodebog og taalte da ikke at blive forstyrret. Ikke engang af Gongonen, der kaldte tilbords.

Matilde havde opgivet at bringe ham til Fornuft. Alle Formaninger gjorde ham blot endnu mere opfarende. Paa en Maade ønskede hun heller ikke længere at holde ham nede i fortsat Lediggang. Naar hun mærkede hans Optagethed, tav hun og tænkte ved sig selv, at saadan holdt hun jo netop allermest af ham. Hun genoplevede da i Tankerne deres lykkelige Tid i de unge Aar, da Hugo ogsaa havde ~~gværet~~ som en stejlede og fnysende Hest, saasomt han arbejdede.

Hvad der engang kunde komme ud af alle de Melodistumper og Motiver, hvormed han efterhaanden havde spækket sin Lomme-Nodebog, ~~145~~ anede Hugo foreløbig ikke selv. Det laa ikke for ham at lægge en fast Plan for sit Arbejde. Han nedkradsede sine Indfald saa friske, som de fødtes ~~i hans Øre~~, og afventede ~~derpaa~~ sorgløs det Skabelsens Øjeblik, da et Lyn vilde bringe Orden i Kaos og sammenryste de mange forskelligt farvede Brudstykker ~~som i en Tryllekikkert~~ til et kunstnerisk Hele som i en Tryllekikkert.

~~146~~

XIII

Vejret, der saa længe havde begunstiget det selskabelige Samvær ombord, skiftede pludselig Karakter. Vinden, der Uge efter Uge var kommen til dem ad Fjeldvejen og havde bragt Varme og Tørre fra Østens Stepper, sprang med et Kattespring om i Nordvest for at vende sig imod sig selv – ~~247~~ og i samme Nu havde de Polarhavets Taager og isnende Hvirvelstorme over sig.

Det blev bitterlig koldt. Endogsaa under Dækket maatte Folk ty til Pelsværket. Særlig slemt tog Kulden paa de tre smaa Indere, der nu havde opbrugt deres medbragte Tropevarme og øjensynlig ikke tidligere havde kendt til at fryse. Som syge Aber sad de tæt op ad hinanden indhyllede i et Uldtæppe og klaprede ubehersket med deres lange hvide Tænder.

Den Eftermiddag, da Skibet sejlede fra Hammerfest, trak Byger af Sne og Hagl hvert Øjeblik henover Havet. Tilmed gik Farten nu ud paa aaben Sø. Trods sin Størrelse rullede Skibet ganske stærkt.

Hugo vaklede en Tid beklemt omkring paa ~~147~~ det underste Dæk, hvor han var nogenlunde beskyttet. Det var første Gang i sit Liv, at han var tilhavs i ondt Vejr, og han havde en rent fantastisk Skræk for Søsygens Kvaler. En efter en forsvandt Passagererne fra Dæk og Saloner

og søgte ned i Køjerne, mens de faa søstærke samledes i Rygelukafet og her demonstrerede deres Mandighed ved en dampende Grog.

Matilde havde tidlig følt sig utilpas og var gaaet [i Sengtilkøjs](#). Hugo derimod gjorde til sin Overraskelse den stolte Opdagelse, at Skibets Vuggen slet ikke paavirkede ham ubehageligt. Tværtimod. Han følte sig [netop](#) forunderlig opstemt og tankeklar.

Ud paa Aftenen stod han ved Rælingen og holdt sig fast ved en Bardun, mens Sprøjtet fra Søerne idelig vaskede henover Dækket. Himlen var en Røg af graa og sorte Skyer, og det var mørkt som paa den mørkeste Vinterdag. Flere Steder i Skibet brændte der ogsaa Lys.

Den glade Larm fra Rygelukafet trængte ud til ham gennem Stormen uden at friste ham. Med barnlig Optagethed lod han sig fasttrylle af det ukendte Naturskuespil. Han saae Vandet omkring Skibet sortne, hver Gang en ny Haglbyge nærmede sig over Havet som et mørkt Slør, der slæbtes henover [248](#) de hvide Bølgetoppe. Han stirrede ind imod den øde Klippekyt, hvor [mver](#) Skyerne hang saa lavt, at det undertiden var, som ~~148~~ om Himmel og Hav mødtes. Og han kom til at tænke paa den bibelske Myte om Syndfloden. Det forekom ham, at Havet voksede. Det saae for hans Øjne ud, som om Vandet blev ved at stige, fordi Kysten blev lavere, jo længere de kom mod Nord.

Engang passerede de tæt under et mægtigt Fuglefjæld. Paa lang Afstand havde han kunnet høre Skriget derfra trods Stormen. Da Skibet nærmede sig, steg en uhyre Sky af Søfugle op fra Klippen og fyldte Luften vidt omkring med baskende Vinger og skrigende Næb. Der var Millioner. Da han saae i Vejret, var det som at stirre op i en uendelig Myggesværm. Og endda var Fjeldet stadig lige levende. Det var de ikke flyvefærdige Unger, der sad derinde paa Rederne og gav Hals med en besynderlig menneskelig Lyd som Flokke af jamrende Gale. Paany kom Hugo til at tænke paa Syndfloden. Fra et Billedværk huskede han en fantasifuld Illustration af Sagnet: en Sværm af hvide Fugle, der dødsmatte kresede omkring Jordens sidste synlige Bjergtop, hvortil en Klynge udhungrede Mennesker klamrede sig i vanvittig Rædsel. Under den sorte Uvejrhimmel, mellem Lyn og stride Regnstrømme, gled Arkens mægtige Skrog majestætisk ud over det endeløse, stormpiskede Hav.

Han saae sig omkring. Her befandt han sig jo ~~149~~ midt i det samme Sceneri. Han stod paa Arkens Dæk som hin gudfrygtige Mand Noah og saae Verden synke i Havet.

Hans Tanke gjorde et Spring. Han mindedes Havet fra den gyldne Nat forleden, da han havde faaet Motivet til en Hymne, og tænkte paa, at en lignende Stemning maatte have grebet Noah og hans frelste Slægt hin Morgen, da de efter den store Verdensundergang første Gang igen saae Solen stige op over Vandene. Som den brune Hindu-Præst med det farveprægtige Hovedklæde, der under sin Andagt kyssede [249](#) Dæksplankerne tre Gange, saadan havde sikkert ogsaa Noah og hans Familie knælet ned paa Arkens solbeskinnede Dæk og i Forening istemt en jublende Takkesang.

Han ikke alene saae den hele Scene for sig. Han hørte ogsaa Sangen. Det var hans eget Udkast til en Solopgangshymne for blandet Kor. Og nu slog det ham, hvor glimrende dette gamle Syndflodssagn i det hele egnede sig til musikalsk Behandling, og at ogsaa andre Motiver fra hans Skitsebog vilde kunne benyttes dertil.

I Løbet af faa Minutter var han ganske klar over, hvordan Kompositionen maatte opbygges. Først de dæmoniske Aanders Herredømme – med Anvendelse af det Mørkets Hærskrig, som han oprindeligt havde komponeret til den paatænkte Symfoni "Mod Lyset". Tratra-li-trala-~~tra~~ ~~150~~ ~~la~~trala! En kaotisk, farveglødende Indledning, der skildrede de løsslupne Lidenskabers Orgier, Skøgenes frække Smægten, Fraadseriets vilde Glam – Tamburiner og Horn. Derefter Noahs fromme Hyrdeliv i ensomme Bjergdale, Kilders Nynnen, Fuglesang og Skalmjeje. Derpaa ny Vildskab, Ondskab, Krig og Vaabenlarm. Saa løftes Forhænget for den himmelske Trone, der hviler paa gyldne Morgenskyer. Man følger Guds bekymrede Raadslagning. Den maatte kunne gøres med Violiner og Træblæsere ...

"Guten Abend!" lød det i det samme bag ved ham.

Hugo havde været saa fortabt i sin Vision, at han ikke havde hørt nogen komme. Nu vendte han sig om og saae! foran sig i Halvmørket en formummet Skikkelse, skjult i en mørk Regnkappe med en blodrødt foret Spidshætte, der var slaaet op over Hovedet. Stemmen havde forekommet ham fremmed og forunderlig. Men nu genkendte han inde i Hætten Fräulein Spechts **blegepudrede** Ansigt og lakfarvede Læber og blev ærgerlig.

"Kender De mig ikke?" sagde hun. "De ser paa mig, som om jeg var falden ned fra Himlen."

250 Eller udspytet af Helvede! – tænkte Hugo ved sig selv.

Højt spurgte han, om det ikke var lidt voveligt **151** af hende at opholde sig paa Dækket i en saadan **OrkanStorm**. Hun kunde blive skyllet overbord.

"Og De da?" spurgte hun.

"Aa, for mig skal De ingen Bekymringer gøre Dem! Jeg staar i Pagt med de højere Magter!"

"Aa, Gud velsigne Dem, saa kær De er!"

"Hvad kan jeg være Dem til Tjeneste med, Frk. Specht?"

"Ingenting. Jeg holdt det bare ikke længer ud dernede mellem alle de syge Mennesker. Paa den ene Side af mig laa et Mandfolk og gryntede som det Dyr, man ikke tør nævne. Og paa min anden Side havde jeg den gamle russiske Grevinde, der jamrede sig og skreg efter Vand som en Papegøje. Vi lever jo her som i salig Noahs Ark."

De sidste Ord bragte Hugo til at studse.

"Forresten saa vilde jeg ogsaa se, om jeg kunde faa Kig paa denne "Klabautermannen", De **veeéd**. Det skal jo være en Slags druknet Sømand, der sidder et Sted i Rigningen under Uvejr og varsler Død og Undergang. Jeg tænkte, at jeg kanske kunde overraske Krabaten, og – Gott! – saa stod der virkelig saadan en sær Mand her. Jeg skulde lige til at skribe af Angst, da jeg opdagede, hvem det var. – Naa, Hr. Professor, hvad er det saa for en Undergang, De staar her og varsler om?"

152 Hugo følte sig mere og mere uhyggelig tilmode. Var hun synsk?

"Men her er koldt! Hvorfor staar De egenlig her? Lad os gaa ind i Rygelukafet. Jeg kan høre, at der er Folk derinde. De maa trænge til en Kop varm Te med Rom, Hr. Klabautermand! Kom med!"

Svaret var en blank Afvisning uden Pynteord, og Damen forstod endelig, at hun forstyrrede. Hun trak paa Skuldren og drev bort med en lille Spottelatter.

251 Nogen Tid efter balancerede Hugo over Dækket og ned i Kahytten for at se til Matilde.

Han kunde heller ikke vente længer med at fortælle hende om den Ide, han havde faaet.

"Hvordan gaar det?" spurgte han, da han havde faaet Regnkappen af sig og taget Plads paa hendes Køjekant. "Sikken et Vejr! En **kompletvild** Orkan! Søfolkene siger, at de aldrig har oplevet noget lignende. Mig generer den Slags jo ikke. Ikke Spor! Men jeg har ondt af dig, lille Tilde! Du gaar glip af et Naturskuespil uden Mage!"

Matilde var ikke egenlig syg endnu. Hun følte sig blot skrækkelig utilpas, havde Kvalme og var meget træt. Lyden af Søerne, der slog haardt mod Skibssiden og hvert Øjeblik skurede henover Køjet, gjorde hende desuden angst.

Men Hugo var saa optaget af sit eget, at han **153** hverken lagde Mærke til hendes Bleghed eller hvor svag hendes Stemme var.

"Nu skal du høre nyt! Jeg har faaet Ideen til en kæmpemæssig Komposition. Et storslaaet Stykke Programmusik. Kan du gætte, hvad Emnet er? Syndfloden! Mærkværdig nok har, mig bekendt, ingen før benyttet det. Et Fund altsaa! Du forstaar min Hensigt, ikke sandt? Et verdenshistorisk Sindbillede og samtidig et Udtryk for, hvad jeg personlig har gennemlevet paa det sidste. Jeg er allerede ganske klar over Kompositionens Opbygning. Med andre Ord: Programmet er færdigt.—" "

"Aa, Hugo, ræk mig lidt Vand," bad Mathilde mat.

"Du bliver da ikke daarlig?"

"Jeg **veeéd** det ikke."

Mekanisk skænkede han i Glasset og rakte hende det. Hvorpaa han atter satte sig paa Køjekanten for at fortsætte.

"Ser du, Begyndelsen har jeg paa en Maade allerede halvt færdig. Den skal male Dæmonernes Herredømme, Lidenskabernes tøjlesløse Svælgen i Nydelser, og her kan jeg, [252](#) Gud ske Lov, faa Anvendelse for flere af de ubenyttede Motiver fra min Karnevals-Opera. F. Eks. Harlekins og Kolumbines Elskovsrus. Du husker den nok. Saa følger Guds Raadslagning i Himlen, og ~~154~~ derefter hans Vredes Dom nedslynget med Lynet. Lyn efter Lyn, alene ved Primoviolinerne og Pauke. Jeg er sikker paa, at det kan gøres! – Hermed slippes altsaa Elementerne løs. Regnen suser i Strømme, Havet svulmer og stiger. Et dejligt Motiv, ikke sandt? En Uhyggestemning, der ender i almindelig Panik. Under Jammerraab og Bodssange flygter Folk op i Bjergene. Det skal blive pragtfuldt, kan du tro! Offerilde tændes og flammer, men slukkes af de stigende Vande. Ogsaa de Underjordiske maa frem af deres Huler. Store og smaa Trolde flygter, og alle Markens og Skovens Dyr løber forvildede omkring. Aa, jeg kan høre dem! Elefanten løfter Snabelen mod Himlen som en Basun og tuder op til Tordenen. Og Bjergene rundt om svarer med et hundredstemmig Ekko, der ruller frem og tilbage over de oprørte Vande. ~~—~~."

I dette Øjeblik rejste Kahytten sig overende. Hugo maatte holde sig fast i Køjekanten for ikke at trimle om. Matilde udstødte et lille Skrig, og inde i Nabo-Kahytten faldt en Genstand tungt mod Gulvet.

"Ja, nu er vi inde i en ny Byge. Har du kendt Mage! – Naa! Hvortil var det, jeg kom?"

"Aa, Hugo!" bønfuldt Matilde. "Lad os vente til en anden Gang."

Han betragtede hende uforstaaende. Men da ~~155~~ han saa, at hun havde vendt Ansigtet bort og lukket Øjnene, rejste han sig krænket.

"Som du vil! Du maa virkelig undskyldte! Jeg troede ærlig talt, det kunde interessere dig. Men Gud bevares! Naar mit Arbejde er dig ligegyldigt –."

Matilde udstrakte Haanden.

"Det mener jeg jo ikke, lille Hugo –."

[253](#) Men han havde allerede taget sin Kappe. Og før hun i sin Svimmelhed fik Øjenlaagene løftet, var han borte.

Et Øjeblik efter balancerede han atter henad det slibrige Dæk. Og denne Gang lod han sig friste af den overgivne Stemning inde i Rygelukafet. Da han aabnede Døren, kunde han i Begyndelsen ikke skelne Ansigterne i den tætte Tobakstaage. Men det glade Selskab hilste ham med løftede Glas og et Jubelraab, hvori han genkendte Frøken Spechts skarpe Stemme. "Prosit, Hr. Klabautermand!"

~~156~~

XIV

Straks efter Hjemkomsten til København tog Hugo sammen med Matilde og Børnene ud paa Landet for at kunne arbejde fuldkommen uforstyrret. Han lejede et lille Bondehus, der laa bag en af Nordsjællands store Skove, borte fra de københavnske Landliggerkolonier og de træløse, ørkenagtige Hovedlandeveje med deres Støvskyer og Cykel-Karavaner.

Han kom derud med et stort Flyttelæs og desuden med sit Flygel, som der slet ikke var Plads til i de smaa Stuer. Det maatte ~~derfor~~ anbringes ovre i en tom Lo. Hans egenlige Arbejdsværelse var et lille, kalket Rum med et Vindu ud til Haven, og her tilbragte han de følgende to Maaneder i Skjortearmer ved et umalet Bord, mens Duftbølger af Hyldeblomster og senere af Roser og Levkøjer sammen med Sommerfugle og Humlebier aflagde ham Besøg gennem det aabne Vindu.

I dette nøgne Karlekammer bragtes "Syndfloden" til Verden, [vel nok den mest glimrende Komposition i dansk, ja i skandinavisk Musik](#).

For Matilde blev disse to Sommermaaneder en ~~157~~ lykkelig [254](#) Hvile. Herude paa Landet glemte hun for en Tid sine Fremtidsbekymringer og fik ogsaa Ro for den Skinsyge, der med

Aarene pinte hende saa meget. Hele Dagen hørte hun ham sidde ved sit Arbejde og nynne eller trutte Melodi~~er~~ og samtidig, som ~~han havde for~~ [det var hans](#) Vane, trampe Takten med Foden, saa det rungede gennem hele Huset. I Øjeblikke, da han rigtig havde Dampen oppe, kunde han kagle og trompete og gøre et Spektakel, saa man troede sig paa en Markedsplads. I de faa Hvilestunder, han i Dagens Løb undte sig, laa han ude i Græsset sammen med Børnene og lod sig solbage. Og om Aftenen spaserede de gerne en Tur med hinanden ind i Skoven eller ud over Markerne. Men ogsaa da gik han for det meste i sine egne Tanker og summede hen for sig, mens han slog med Stokken i Luften og dirigerede sit usynlige Orkester.

I Slutningen af August blev den sidste Takt nedskrevet under Knaldet af en Champagneprop. Om Aftenen illumineredes Haven, og et Par Dage efter vendte Familjen tilbage til København.

Der gik nu flere Maaneder, før det lykkedes Hugo at faa det store Orkesterværk opført. Imidlertid blev der fra Forlæggerens Kontor behændigt sat Rygter i Omløb, der skulde spænde Publikums Forventning. Det forlød blandt andet, ~~+58~~ at Kompositionen krævede en Orkester-Sammensætning, som endnu ikke var set i Kongens København. Der skulde være ikke mindre end fire Harper, otte forskellige Slags Horn og to Tuba'er; desuden flere Pauker, Basuner, Trommer og en Tamtam. Den lille gavmundede Avis, der altid var Hugo paa Nakken, meddelte disse Rygter med en spydig Bemærkning om "Negermusikkens øjensynlige Genoplivelse".

Større Opmærksomhed vakttes der dog i den brede Offentlighed, da det blev bekendt, at Hugos Selvmordsforsøg ikke – som hidtil antaget – skyldtes et af økonomiske Vanskeligheder [255](#) og anden Modgang nedbrudt Nervesystem, men derimod religiøse Anfægtelser, ~~hvad der for mange gjorde hans Ulykkestilfælde mere fornemt og interessant.~~ Det var Hugo selv, der overfor en Interviewer havde erklæret, at hans tidligere Livssyn "var bristet for ham", og at hans nye Værk havde et religiøst Formaal. Til en anden Bladmand havde han sagt, at han ønskede "Syndfloden" opfattet som Programmusik i dobbelt Forstand, og [til](#) en tredje havde han meddelt, at han med det første vilde gøre Rede for sin nye Livs- og Kunstanskuelse i en større Afhandling.

Til Trods for, at Forventningen saaledes var bleven kraftig oppumpet, kneb det med at faa det store Koncertlokale fyldt. Først da der paa ~~+59~~ uopklaret Maade udbredte sig et Forlydende om, at der fra en vis Side kunde ventes ondsindede Demonstrationer, blev der Rift om Billetterne. Paa Koncertaftenen lyste den røde Lygte de indstrømmende Skarer imøde som en festlig Bebudelse.

Størsteparten af dem var det sædvanlige københavnske Koncertpublikum, der var hjemmevant i Salen og blandt udenlandske Virtuoser havde Ord for at være det modvilligste og mest kritiske i hele Evropa. Resten var disse altid opskørte Nysgerrige, der for enhver Pris maa være med, hvor der ventes noget sensationelt. Endelig var der Bladkritikerne, som i sidste ~~ø~~øjeblik drev ind fra Gangene og satte sig bredt tilrette paa deres Dommersæde. Der var gamle Hansen med det flade, maskinklippede Hoved, der udklækkede saa megen Malice. Der var lille Engelhardt, som saae sig tilbage paa Publikum med Frigængernes Overlegenhed. Og der sad – yderst ude – Kritikerlavets Tamburmajor, den joviale Tyksak Fagerlund med sin ligesom vinløvomkransede ~~Skaldepande~~ [blanke Isse](#) og en Mave som en Stortromme.

Paa Tribunen var Orkestret anbragt i trinvis opstigende Rækker, ialt firsindstyve Musikere, ~~der alle var mødt~~ i Galla.

Da Hugos kendte Skikkelse med de mægtige Nakkelokker [256](#) viste sig i den lille Sidedør, gik der ~~160~~-en Bølgen gennem Publikum. Mens han skred hen til Dirigentpulten, rettede Folk deres Kikkerter mod ham for mulig at opdage noget Mærke i den højre Tinding. Men der var ingenting at se. Da han steg op paa Podiet, hilstes han med spredte Haandklap, som han dog

ikke syntes at høre. I hvert Fald værdigede han dem ikke nogen Tak. Med trodsigt tilbagekastet Hoved vendte han sig mod Orkestret og slog an.

Som han stod der med hævet Taktstok, tog han sig godt ud trods sin Tykkelse, og virkede imponerende med sin Sejrssikkerhed. Han lignede [i dette Øjeblik](#) en Hærfører, der giver sine Tropper Signal til Stormangreb.

Matilde havde valgt en Yderplads helt tilbage i Salen, hvor hun kunde sidde skjult². Hun var saa nervøs, at hun uden selv at vide det knugede Hænderne krampagtigt i Skødet. Hele Salen sejlede for hende.

Nu var det ogsaa mere end Hugos Kunstnerrang, der stod paa Spil denne Aften. De var paany kommen i Gæld, havde de sidste Maaneder igen maattet slaa sig igennem fra Dag til Dag med Laan og Løfter. Hugo, der ikke havde haft Tanke for andet end at faa sit Værk opført, var bleven bristefærdig af Utaalmodighed paa Grund af de mange Opsættelser. Ikke desmindre havde han forlangt at se glade og forventningsfulde Ansigter omkring sig. Samtidig med, ~~+61~~ at han selv rasede som en Vild, havde han bebrejdet hende hendes modfaldne Miner. Men Børnene havde været syge, den ene Tjenestepige efter den anden var rendt fra hende, og selv havde hun skrantet. Det havde ikke været let at vise et fornøjet Ansigt.

Langt mere oprivende end disse huslige Genvordigheder havde det dog været for hende, at hun igen mente at have faaet Grund til at mistænke Hugo for Utroskab. For et Par Uger siden var han rejst til Leipzig for at underhandle med et Koncertbureau dernede om en mulig Opførelse af "Syndfloden" [257](#) i Tyskland. Bureauet havde stillet sig velvillig til Tanken, men vilde afvente Resultatet af Opførelsen i København. Herom havde han netop skrevet til hende, og hun ventede ham hver Dag hjem, da hun ved et Tilfælde fik at vide, at han var bleven set i Berlin i Selskab med et Par Damer. Af den Beskrivelse, hun havde faaet af disse Damer, mente hun bestemt at kunne genkende de to Tøjter, som de om Sommeren havde rejst sammen med i Norge.

Da hun ved hans Hjemkomst spurgte ham ud, havde han givet en Historie tilbedste om to russiske Fyrstinder, der havde ønsket at gøre hans Bekendtskab. Hun slyngede ham saa de to Berlinerdamers Navne i Ansigtet, og han var bleven rød. Alligevel havde han ikke villet indrømme ~~+62~~ andet, end at han havde spist sammen med dem paa en Restauration. Det var derpaa kommen til en heftig Scene. Hugo havde truet med at ville forlade Hjemmet og flytte hen paa et Hotel, og endnu var de ikke bleven forligte.

Oprindelig havde hun derfor heller ikke villet gaa herhen. Men da det kom til Stykket, kunde hun alligevel ikke holde sig hjemme. Det var jo hendes egen og Børnenes Fremtidsskæbne, det her galdt. Saa dybt hun end troede sig krænket af Hugo og saa forbitret hun var, kunde hun for sin egen Skyld ikke andet end haabe paa Sejr for ham.

Koncertens første Afdeling sluttede under et mat Høflighedsbifald. Tavsheden gik Matilde gennem Marv og Ben. Hun forudsaa^e et skæbnesvangert Nederlag. For ikke at blive Vidne til det gik hun udenfor paa Gangen, hvor hun under de følgende Afdelinger listede frem og tilbage paa et Løbetæppe med de sammenflettede Hænder trykket ind i Hjertekulen.

Garderobedamen troede, at hun var syg, og tilbød hende Draaber. Og virkelig var hun hele Tiden en Besvimelse nær. Hun maatte tilsidst sætte sig paa en Stol og bede om Vand.

Et ~~mægtigt~~ Bifaldsbrag ~~h~~brød i det samme ~~løs~~ inde ~~fra~~ Salen. [258](#) Hun vilde først ikke tro det. Men da Bifaldet vedvarede, kom der atter Liv i hendes hvide Kinder, og hun skyndte sig ind.

~~+63~~ Det var "Flugten op i Bjergene", der havde ~~taget Forsamlingen med Storm~~[brudt Forsamlingens Modvilje](#). Det var den mesterligt fremtryllede Rædselsstemning, Dommedagsbilledet med de jagende Skyer, Regnstrømmenes Susen og Havets uophørlige Stigen. Det musik- og kritikelskende Koncertpublikum havde endelig overgivet sig; og

saasart de andre Tilstedeværende vejrede, at der laa en Sukces i Luften, ~~fik~~[kanstrengte](#) de ~~løse~~
~~Haandlede af Iversig~~ for at gøre den sensationel.

Endnu mere Begejstring vakte det følgende Afsnit, en Trio af Træblæsere, der med fantastisk Uhygge fremmanede Tusmørket over den øde, grænseløse Havflade, den endelige Forstummen af alt Liv. Og for hver ny Afdeling voksede Overraskelsen hos de Sagkyndige blandt Tilhørerne, der forlængst havde indregistreret Hugo blandt de afblomstrede Talenter. Efter Slutnings-Apoteosen med den straalende Solopgangs-Hymne var der ingen Ende paa Jubelen. Gang efter Gang maatte Hugo vise sig paa Forhøjningen for at modtage Publikums Hyldest. Overalt i Salen havde man rejst sig, og baade Damer og Herrer klappede som rasende ~~for endnu en Gang at faa ham frem~~.

Bagest i Salen stod Matilde upaaagtet, med rødgrædt Ansigt som en Skolepige i Skammekrogen. Under den sidste Del af Koncerten havde hun stadig maattet viske Taarer af sine Kinder. ~~164~~ Disse Bifaldsorkaner ramte hende som en sønderknusende Anklage. Nu da Hugo stod der paa Podiet, ombølget af tusinde fremmede Menneskers Hyldest, snørede hendes Hjerter sig sammen af Anger. Med graadlysende Øjne stirrede hun henrevet paa ham som paa et overjordisk Syn, et Væsen løftet op i Uforkrænkeligheden. Og denne [guddommelige](#) Mand havde hun kunnet ~~mistanke for et skamløst Bedrag!~~ [plage med sine evige 259 Bekymringer og Klager!](#) Hans Dage havde hun forbitret med ~~sin giftige~~ [giftig](#) Skinsyge!

Først efter at Salen næsten var tømt, vovede hun sig ind til ham i det lille Kapelmester-Værelse bag Tribunen; og saasart de var bleven ene her, kastede hun sig angerfuld til hans Bryst. Knuget af hans guddommelige Vælde og [af](#) sin egen Skamfuldhed gled hun fra hans Arm ned i en halvt knælende Stilling og kyssede hans Haand med en stum Bøn om Tilgivelse.

~~165~~

XV

Den næste Morgen fastslog Bladene den store Sejr. Selv gamle Hansen maatte indsvøbe sine Ondskabsfuldheder i mange sirlige Talemaader, og erkendte, at Aftenen havde været en Begivenhed i dansk Musikliv. Tykke Fagerlund, der altid tog Munden fuld, hvad enten han roste eller dadlede, spiste eller drak, greb dybt i sit Overflødighedshorn af Superlativer. I et kammeratligt Frisprog hilste han Hugo velkommen tilbage fra de døde og spaaede hans Syndflod en verdensomspændende Sukces, der ikke vilde staa tilbage for Originalens. Senere kom dog ogsaa Misundelsen tilorde i forskellige anonyme Artikler og Notitser. ~~Heller ikke~~ Sivert Nielsens Ildtilbedere kunde [heller ikke](#) i Længden forholde sig tavse, og endelig nedlagde en navngiven københavnsk Præst Indsigelse imod, at der her var Tale om religiøs Musik i den Betydning, at den kunde tjene til kristelig Opbyggelse. Der udviklede sig i den Anledning en Bladpolemik, hvori Hugo ~~ogsaa~~ [til sidst](#) selv tog Del.

Han fastholdt – skrev han – at hans nyeste ~~166~~ Værk væsentlig havde et religiøst Formaal, og at han overhovedet betragtede det som Kunstens Opgave at føre Menneskene til [260](#) Gud. Kirken var ikke længere i Stand til at tilfredsstille det religiøst bevægede Hjertes Trang. Dertil var den altfor traditionsbunden, stak trods sit tilsyneladende Frisind altfor dybt i Dogmer. Fremtidens Religion kendte ingen Læresætninger. Katedervisdommens Tid var uigenkaldelig forbi. Enhver religiøs Lærebygning var et Babelstaarn, der netop naaede saa langt som Forstanden og dens stumpe Begreber rakte. Alene Kunsten var i Stand til at udtrykke Hjertets dybeste Følelser, og det var hans Overbevisning, at særlig Musiken vilde blive Fremtidens religiøse Meddelelsesmiddel, saadan som den jo havde været det i en længst svunden Guldalder.

Resultatet af alt dette blev, at Hugo kort Tid efter kunde gentage sin Koncert under en uhyre Tilstromning, ~~som drev Billetpriserne op til det firedobbelte hos Melleghandlerne.~~ [Hugo](#) [Han](#) optraadte den Aften ~~i sort Atlaskes Vest,~~ [paa Podiet](#) med ~~gammeldags~~ Kalvekrøs og

gammeldags Kniplingsmansjetter, og i en af de forreste Sideloger paraderedes Matilde ~~som en Dronning~~ med et pragtfuldt Hermelinsslag, Hun sad omgivet af sine Forældre, sine Børn og andre af Slægten som en Dronning af ensin Hofstat.

Hugo havde Dagen forinden underskrevet Kontrakt med Bureauet i Leipzig, hvorved der ~~167~~ var tilsikret ham tredive tusinde Kroner for en Række Opførelser i Tyskland under hans egen Ledelse. Det var det bekendte Bureau for Verdensberømmelse, Kieselmeyer, som alle Nordens Kunstnere og Skribenter drømte om at komme i Forbindelse med paa Grund af dets storstilede Reklame. Tre mægtige Buketter og en mandshøj Lavrbærkrans, som mellem Koncertens Afdelinger blev baaret ind af liberiklædte Tjenere, var Bureauets første kontraktmæssige Ydelse, en Forsmag paa de Ovationer, der vilde blive sat i Scene for Hugo overalt, hvor han fremtidig optraadte under Hr. Kieselmeyers Protektion.

Mellem Tilhørerne denne Aften var ogsaa Hugos Fætter, Dr. Martens. Den sært udseende Mand sad noget tilbage i Salen og gjorde en løjerlig Figur i den festlige Forsamling. Det var nu heller ikke helt med sine gode Vilje, at han befandt 261 sig der. Det var Søsteren, der havde overtalt ham til at gaa derhen, ~~og han fortrød, at han nu igen havde ladet sig misbruge.~~ Selv var hun aldrig til at drive hjemme fra; men naar der var noget paa Færde ~~et Sted, som hun gerne vilde vide Besked om,~~ narrede hun ham til at gaa derhen, for at hun kunde faa et Referat.

Ganske umusikalsk, som han var, kedede han sig grundigt, og den daarlige Luft i den overfyldte Sal forøgede hans Lidelser. Endnu mere nedtrykkende var dog de Tanker, der vakte i ~~168~~ ham ved Synet af de andres Grebthed. Her sad alle disse Mennesker, stille og andægtige som ved en Gudstjeneste, ~~opløftedes oprigtigt og lod sig opløfte og bevæge~~ af Hugos fremhyklede Følelser, ~~bevægedes højtideligt af en Musik, der var frembragt for at tilfredsstille en naragtig Forfængelighed.~~ Det var uhyggeligt. Men dette var Kunstens Mysterium. Mellem ~~dens~~ Aarsag og Virkning var der et Afgrundsdyb, som kunde faa Tanken til at svimle. En Sammenhæng syntes ikke mulig uden at forudsætte en guddommelig Indgriben. Og saadan forholdt det sig nok ogsaa. Kunstneren selv var som Pans Fløjte kun et sønderbrudt Rør, hult og marvløst. Det var den hemmelighedsfulde Guds Aande, der skabte Musikken.

Naar At han trods sin Misstemning ikke brød op men blev siddende, indtil Koncerten var forbi, var detskyldtes alene, fordi at han havde foresat sig at benytte Lejligheden til at træffe Hugo. Han vilde tale med ham om en Sag, der laa ham paa Hjerte. Efter Afslutningen med dens uendelige Ovationer opsøgte han ham saa i Lokalerne bag Tribunen, hvor han fandt ham omgivet af Gratulanter, Fotografer og en Skare Journalister med Notebøger. Til de sidste holdt Hugo netop en lille Tale. Han hørte kun Slutningen.

~~Efter Afslutningen med dens uendelige Ovationer opsøgte han ogsaa Hugo i Lokalerne bag Tribunen, hvor han fandt ham omgivet af Gratulanter, Fotografer og Journalister. Til de sidste holdt han netop en lille Tale.~~

"Af Nyt har jeg iøvrigt kun at meddele i Aften, at Fyrsten af Reuss har gjort mig den Ære at indbyde mig til at være hans Gæst og bo paa Slottet. Som D'Herrer vistnok ~~vee~~^{ved}, er baade ~~169~~ Fyrsten og Fyrstinden meget musikinteresserede. – Men jeg maa forlade Dem, mine Herrer! Jeg er optaget! Paa Gensyn!"

262 Da han derefter vendte sig om og opdagede Fætteren henne ved Døren, kom han straalende hen imod ham med udbredte Arme.

"Ogsaa du, kære! – Tak! Tak! Hvor er det venligt af dig!"

"Der varer noget, jeg gerne vilde tale med dig om," sagde Doktoren tørt. "Men du er i Øjeblikket optaget, ser jeg. Jeg vil saa hellere se indhen til dig en af Dagene." "

"I saa Fald maa du skynde dig!" svarede Hugo i forandret Tone. "Min Tid er meget optaget. Iovermorgen rejser jeg med min Familie til Udlandet."

~~"Saa kommer jeg imorgen Kløkken tre."~~

"~~Men min Tid er meget optaget.~~ Kan ~~du~~vi ikke afgøre det her?"

"Aa jo. Vi kan jo følges henad Gaden, ~~dersom du er færdig her.~~"

"Min Vogn venter udenfor. Og – som sagt – min Tid er knap. Vi har nogle Gæster hos os i Aften. Min Kone er kørt i Forvejen for at tage imod dem. Du forstaar altsaa, at dersom det ikke er noget særdeles ~~magtpaaliggende~~presserende –."

"Det er, som man tager det. Det gælder en dødssyg Kollega af dig."

"~~Hvad vil det sige?~~" Tag og sæt dig ind i min Vogn, Harald! Jeg skal give Ordre til, at ~~den~~kører 170køre forbi Nordbanestationen. Saa kan vi tales ved undervejs."

Dr. Martens gik ret uvilligt ind paa Forslaget, øgmen lidt efter sad de i en flot Landauer, hvis ene Sæde var helt ~~var~~ opfyldt af Hugos Blomsterbuketter og ~~Lavrbærkransen, som hans Øjne næsten ikke veg fra~~Lavrbærkranse.

"Det er altsaa en af dine Værkfæller, som jeg gerne vilde lægge et godt Ord ind for," begyndte Doktoren, saasnart Vognen satte sig i Bevægelse. "Jeg traf ham tilfældigt nu i Efteraaret, da jeg var en Tur i Jylland."["]

"Hvem er det?"

"Han hedder Vagn Thorbjørnsen. ~~Vi kom til at snakke sammen et Par Gange.~~ Han ~~havde indløjeret sig hos et Par Fiskerfolk og~~ levede under de fattigste Forhold hos et Par Fiskerfolk."

"Vagn Thorbjørnsen? Jeg synes, jeg erindrer Navnet."

"Han fortalte mig, at han havde besøgt dig engang. Og spillet en eller anden Ting for dig, ~~tror~~jeg."

263 "Naa ja! Saa ~~vee~~ed jeg ~~nok~~, hvem det er."

"Maaske ~~vee~~ed du dog ikke, at han har ligget paa ~~en Klinik~~Hospitalet for sine ~~Nerver. Derinde opdagede saa Lægerne, at hans~~ Lunger ~~var angrebne.~~ Den ene er nok allerede haabløst fortabt."

"Herregud – stakkels Mand!!"

"Jeg synes nu, at der maatte kunne gøres noget ~~171~~ for at hjælpe ham paa Fode. Foreløbig ved at støtte ham økonomisk."

"Ja, dette er jo virkelig en meget sørgelig Historie. Men hvad kan der egenlig gøres? Man kunde naturligvis sætte en Indsamling i Gang. Jeg tegner mig med Glæde for et Bidrag. Men jeg tvivler iøvrigt om, at der vil komme synderligt ind."

"Nej, det vilde naturligvis være bedre, om han kunde faa et Stipendium. Jeg har hørt, at der i den nærmeste Fremtid skal uddeles et Rejselegat for unge Komponister. Det er rimeligvis det samme, du selv engang har haft."

"Ja vist!"

"Jeg forstaar mig jo ikke paa Musik. Men forskellige kompetente Folk ~~skal have~~har udtalt sig meget anerkendende om den unge Mands Kompositioner."

"Ja saa!"

"De mener, at han sidder inde med fremragende Evner; ja en af vore yngre Klavervirtuoser har forleden erklæret, at han ansaa e ham for noget ganske ualmindeligt ... et Naturgeni."

"Ih – Gudbevares!"

"Kunde du nu ikke tage dig lidt af ham? Jeg skulde tro, at en anbefaling fra dig ~~særlig i~~Øjeblikket vildemaatte være virkningsfuld overfor Legatkommissionen."

"Den Sag vil jeg grumme nødig have med at ~~172~~ gøre, du! Den unge Mand er maaske ikke uden Evner. Han har et net lille Talent. Paa ingen Maade mere. For de monumentale Opgaver mangler han absolut al Begavelse. Og det andet interesserer mig ærlig talt ikke. Husfliden er nu et overvundet 264 Stadium i vor Kunstudvikling. Af Snurrepiberier har vi ~~faaet tilstrækkeligt.~~.""

"Det var jo ikke for hans Kunst men for hans Helbred, jeg gerne vilde interessere dig."

"Nej, nej, min Ven! Du maa ikke plage mig! Hr. Thorbjørnsens hele Retning er mig inderlig imod. Dersom du kender hans Historie, saa ~~veeéd~~ du, at han en Tid har siddet som Pianist i en simpel Beværtning – jeg tror, det var paa Frederiksberg. Den Knejpeduft vil han aldrig kunne faa ud af sin Musik. Jeg har oprigtig Medlidenhed med ham. Hans sørgelige Skæbne gaar mig rent menneskeligt til Hjerter, og jeg er – som sagt – ikke uvillig til at yde ham Støtte med en ~~Gave~~Pengegave. Men jeg vilde ikke kunne forsvare at anbefale en Kunst, der spekulerer i Frivoliteten."."

"Men det kan der da vist ikke være Tale om. Han ~~er jo dødssyg og~~ gjorde Indtryk af at være en meget alvorlig Mand."

"Jeg taler ikke om Personen. Forresten maa du kunne sige dig selv, Harald, at det i dette Øjeblik – under den Kamp, jeg nu har indvarslet – vilde se mere end besynderligt ud, om jeg ~~173~~ favoriserede en aabenlys Tilhænger af den Kunstretning, som jeg har paataget mig at bekæmpe. Lad os derfor tale om noget andet."."

Dr. Martens tav. ~~Han begyndte at forstaa, hvad der laa bag, og vendte Ansigtet bort.~~

"Og nu rejser du altsaa til Udlandet sammen med din Familje?"

"Ja. Foreløbig gaar Rejsen til Tyskland. "Syndfloden" skal spilles i Berlin og en Række andre store Byer, og jeg skal selv dirigere. Man ønsker at se mig. Der er garanteret mig en lille kvart Million! Det er dog Penge! Ogsaa fra flere af Hofferne dernede har jeg faaet Indbydelse. Det kan jo altsammen blive lidt besværligt. Men Rejserne foretages naturligvis i Salonvogn, i det hele paa bekvemmest mulig Maade. Det er Kieselmeyer, der arrangerer det hele."

265 "Hvorlænge bliver I borte?"

"Foreløbig et Aarstid. Maaske to. Hvem ~~veeéd~~? Efter Kunstrejsen tager vi til Italien. Forøvrigt tænker jeg paa at realisere en gammel Plan og købe en Villa ved Genfersøen. Jeg har hørt, at Château Vouache skal være til Salg. Jeg vil finde mig et smukt Sted, hvor jeg i Fred og Ro kan komponere mit næste store Værk. Omgivelserne betyder saa meget for mig. Med Mont Blanc til Genbo og Genfersøens Sølvspejl foran min Balkon skal jeg nok komme i Stemning."

~~174~~ De havde naaet Nordbanegaarden, Vognen standsede, og Dr. Martens steg ud.

"Ja, jeg foreslaar dig ikke at tage med mig hjem," sagde Hugo. "Der er, som sagt, samlet nogle Venner hos mig, og du sætter jo ikke Pris paa Selskabelighed."

"Nej Tak! Lad mig endelig være fri! – Lykke paa Rejsen!" —

Derhjemme paa den fem-etages Trappe op til "Stærekassen" blev Hugo allerede midtvejs omfavnet af Matilde, der havde hørt Vognen komme og straks var stormet ned til ham.

Knitrende af Silke, forynget ~~ved Hjælp af kunstige Pande-Krøller og let sminkede Kinder~~af Lykken, slog hun Armene omkring ham og trykkede sig til hans Bryst.

"Aa, Hugo! Det var i Aften endnu dejligere end sidst! Det siger de ogsaa allesammen, at det er det største, der nogensinde er skrevet!"

I Forstuen modtoges han af sin Svigerfar, der var mødt til Koncerten i Kjole og med Miniaturordener i Kæde. Mellem de to tidligere Dødsfjender havde disse ~~Dages Lykke~~Dage tilvejebragt en fuldkommen Forsoning. Hugo dunkede Svigerfaderen gemytligt i Maven, mens Oberstløjtnanten endnu teede sig lidt forlegen i den nye Situation og gav sin svigerfaderlige Stolthed et næsten underdanigt Udtryk.

Af Gæsterne hørte ogsaa andre til Familjen; ~~175~~ forøvrigt var der nogle af de Musikere, der havde medvirket ved Koncerten, Hugos Forlægger, desuden Fagerlund og et Par andre 266 Anmeldere. Lejligheden var straalende oplyst og duftede af Blomster.

Da Døren til Spisestuen blev slaaet op, stod en Lejetjener derinde med et mægtigt Fad Østers.

"I Aften vil jeg have Lov til selv at tage min Mand tilbords!" sagde Matilde.

Idet de gik ind, hviskede hun til Hugo:

"Tænk dig! Far har sendt en hel Kurv Champagne! Er han alligevel ikke sød?"

Paa samme Tid stolprede Dr. Martens hjemad fra Gentofte Station i Bælgmørke og Smaaregn. Som en moderne Diogenes vandrede han med en tændt Lygte, der kastede sit Lys langt ud over den plørede Vej.

Hans altid virksomme Tanke var vendt tilbage til det Problem, der i den senere Tid ~~stadig paaany~~ havde paatrængt sig ham i Anledning af Hugo: Kunstens Mysterium. Fættren var ~~langt fra ikke~~ den eneste "Skønaand," han i sit Liv havde lært ~~nøjere~~ at kende, og allesammen havde de i hans Øjne været uudholdelige Skabekrukker, upaalidelige, forfængelige, løgnagtige og selvoptagne Individuer uden Køn. Om det saa var en ~~176~~ Stakkel som denne Vagn Thorbjørnsen, levede han endnu med Døden for Øjnene bestandig ligesom foran et Spejl. Det forholdt sig med disse Kunstens Tempeltjenere ligesom med de pavelige Sangere, der for at kunne blive Organ for de himmelske Røster i tidlig Alder berøvedes deres Manddom, voksede op og ældedes som store Børn uden Personlighedspræg, uden det byrdefulde Karaktermærke, andre Mennesker maatte slæbe paa Livet igennem som det Kors, hvorpaa de tilsidst skulde martres. — I de Shakespearske Dramaer var jo ogsaa Sangergaven gerne tildelt Personer med en eller anden legemlig ~~Skavank eller aandelig Defekt~~. Men Narren blev ~~dog ikke derfor~~ da heller aldrig hos ham gjort til Skuespillets Helt. Tværtimod. Han var dennes Vrægebillede. — ~~Hvad Hugo havde svaret Præsten, mens vi i deres Polemik forleden om Kunstens religiøse Opgave; var i og vor Tid tog disse Halvmænd for sig rigtigt nok. Det var rimeligvis noget, han havde læst et eller andet Sted. Derfor forstod han i Virkeligheden heller ikke sine egne Ord. Hvad der var rigtigt i Aandskæmper, beundrede dem, forfalskede han ved et Ræsonnement, der som Idealets Riddere, Apostle, og derved mindede om den vilde Buskmands, ham, der Buskmand, 267 der for at høre Musik lagde Øret til Violinen, efter at Violinistender var gaaet. — spillet paa den.~~

Hans Søster sad i Dagligstuen ~~med sit Husholdningsregnskab~~, da han kom hjem.

"Naa," sagde hun, efter at de begge havde tiet nogen Tid. "Hvordan var det saa?"

~~177~~ "Ja, hvordan var det? Det skulde jo være Syndfloden, og jeg blev unægtelig lidt søsyg. Men tilsidst. Der var der forresten tilsidst en Solopgangs-Hymne, som jeg synes var meget smuk. For den vilde Mor vistnok have givet Hugo et Klap paa Kinden, ~~tror jeg nok.~~ Nu rejser han ~~forresten~~ til Italien med Kone og Børn."

"Naa."

"Ja, det vil sige, først skal han ned til Tyskland og fejres der. Der forberedes ~~nokvist~~ et formeligt Triumftog, ~~kan jeg forstaa. Han har engageret sig med for ham af~~ et Bureau dernede, ~~og skal ture Landene rundt som sin egen Forretningsrejsende.~~ Forøvrigt talte han om at købe et Slot ved Genfersøen. Stort skal det jo være! ~~I det hele er det aabenbart hans Agt nu at etablere sig som Verdensberømt.~~ — Det er underligt at tænke paa, at det er den samme Mand, som for et halvt Aar siden følte sig saa elendig, at han vilde af med Livet. " " Doktoren satte sig hen ved Bordet, hvor hans Aftensmad stod paa en Bakke. Det var nogle varme ristede Kastanier, der laa under en Serviet.

Mens han pillede Skallen af ~~en af~~ dem, vedblev han:

"Kunstnerfolk som Hugo faar mig undertiden til at tænke paa det gamle Eventyr om ~~den vandrende 178 Ridder~~ Ridderen, der forelskede sig i den skønne Fe Melusine i Lilleputland. ~~Husker Kan du det ikke? — huske?~~ For at ~~kunne leve sammen med hende omskabtes de kunde forenes i hendes Lilleputverden, maatte~~ han ved Trolddom lade sig omskabe i hendes Lignelse og blei~~v~~e en Mandsling paa en kvart Tommes Højde. ~~Kun Røsten vedblev at ligne en Kæmpes. Sin De blev lykkelige; men sin~~ tidligere Tilværelse kunde han ~~heller dog~~ aldrig helt glemme. Der spøgede ~~i ham~~ en dunkel Erindring i ham om fordums Kraft og Vælde, som paa latterlig Maade pustede hans Selvfølelse op. I sine Drømme knuste han Himlen med sin Isse og omfavnede Uendeligheden. ~~Paa lignende Maade har jo ogsaa Hugo det. I sine store Øjeblikke føler han sig en Gud lig og trykker Menneskeheden beskyttende til sit Bryst. Og om denne dumme Menneskehed siges det jo, at den altid før eller senere tager En til den Pris,~~

~~man selv har sat~~ Saadan er det ogsaa med Kunstneren. I det ene Øjeblik føler han sig en Gud lig, i det næste lader han sig træde ned af en Skarnbasse."

"Var der megen Begejstring?" spurgte nu Søsteren.

268 "Uhyre! Hugo blev virkelig fejret som en Gud. I det mindste som en Halvgud. Og som en saadan vil han velsagtens ogsaa engang gaa over i Historien. Hans Musik vil blive kommenteret, og der vil danne sig Sagn om hans menneskelige Storhed, hans Sinds ~~Dybde~~ uransagelige Dybder, hans Hjertes uendelige ~~Kærlighed~~ Rigdom."

~~Doktoren sad et Øjeblik tavs med fremskudt Underlæbe~~ Han rejste sig fra sit Maaltid, og ~~skrællede en ny Kastanie. Derpaa 179 sagde han med en Hovedrysten~~ ud fra en mørk og haabløs Stemning sagde han som for sig selv:

"Vi Mennesker naaer aldrig ~~at gribe~~ det fuldkomne, saa længe vi ~~førser os paa dets~~ Vrægebilleder." forveksler Guden med hans Redskaber, Aandskæmpen med hans Vrægebillede!"

"Jeg holder nu alligevel af Hugo," mumlede Søsteren uhørlig.